

**KONZORCIUM
UMB a UKF**

UNIVERZITA
KONŠTANTÍNA
FILOZOFA
V NITRE

MEDZINÁRODNE AKCEPTOVANÉ VÝSKUMNÉ TÍMY

UNIVERZITY KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE

INTERNATIONALLY RECOGNIZED RESEARCH TEAMS

OF CONSTANTINE THE PHILOSOPHER UNIVERSITY IN NITRA

Financované
Európskou úniou
NextGenerationEU

PLÁN [OBNOVY]

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VÝSKUMU,
VÝVOJA A MLÁDEŽE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

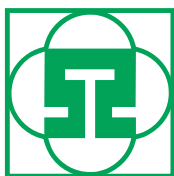
NITRA 2025

**Medzinárodne akceptované výskumné tímy
Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre**

***Internationally recognized research teams of
Constantine The Philosopher University in Nitra***

VÝSKUMNÉ TÍMY
FAKULTY PRÍRODNÝCH VIED
A INFORMATIKY UKF V NITRE

RESEARCH TEAMS
OF FACULTY OF NATURAL
SCIENCES AND INFORMATICS

Obsah / Content

- 6 Molekulárne aspekty oogenézy a včasnej embryogenézy
Molecular aspects of oogenesis and early embryogenesis
- 10 Štrukturálny a molekulárno-genetický výskum kosti
Structural and Genetic Research of the Bone
- 14 Ľudský biomonitoring endokrinných disruptorov (ftaláty)
Human biomonitoring of endocrine disruptors (phthalates)
- 18 Integrovaný výskum fyziologických a molekulárno-biochemických aspektov rastlinného stresu
Integrated research of physiological and molecular-biochemical aspects of plant stress
- 22 Environmentálne súvislosti využívania a zmien krajiny
Environmental consequences of the landscape utilisation and related changes
- 26 Geografická analýza, mapovanie a hodnotenie fyzickogeografického subsystému krajiny
Geographic analysis, mapping and assessment of the physical-geographic subsystem of the landscape
- 30 Modelovanie, simulácia a vývoj systémov pre Internet vecí (IoT)
Modeling, simulation and development of systems for the Internet of Things (IoT)
- 33 Objavovanie znalostí a analýza dát
Knowledge Discovery and Data Analysis
- 37 Počítačová lingvistika
Computational Linguistics
- 41 Termofyzikálne laboratórium
Thermophysical laboratory
- 45 Kvantitatívne metódy vo výskume v teórii vyučovania matematiky
Quantitative methods in research in theory of mathematics education

Molekulárne aspekty oogenézy a včasnej embryogenézy

~

Molecular aspects of oogenesis and early embryogenesis

Študijný odbor:

biológia / molekulárna biológia

Study programme:

Biology / Molecular Biology

Výskumná špecializácia:

Genomika, traskriptomika a proteomika

Research specialization:

Genomics, transcriptomics a proteomics

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. h. c. Dr. h. c. prof. Dr. MVDr. Jozef Laurinčík, DrSc.

Katedra zoológie a antropológie / Fakulta prírodných vied a informatiky

e-mail: laurincik@gmail.com

WOS Researcher ID: AAC-4489-2020

SCOPUS Author ID: 6701681104

Členovia / *Other members:*

prof. RNDr. František Strejček, PhD.

Katedra botaniky a genetiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: AAC-2657-2020

SCOPUS Author ID: 6507584432

doc. RNDr. Martin Morovič, PhD.

Katedra zoológie a antropológie / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: AAC-1915-2020

SCOPUS Author ID: 35189354700

RNDr. Michal Benc, PhD.

Katedra botaniky a genetiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: O-9912-2017

SCOPUS Author ID: 57191572412

RNDr. Alexandra Rosenbaum Bartková, PhD., MBA

Katedra zoológie a antropológie / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: AAC-5832-2020

SCOPUS Author ID: 57204212304

Anotácia výskumu:

Podstatou tímu je výskum molekulárnych aspektov dozrievania oocytov a vývoja včasných embryí zvierat. Poznatky o týchto procesoch, ako i možnosti ich modifikácie, sú nevyhnutné

pre zlepšovanie indikátorov v oblasti živočíšnej produkcie a biomedicíny. Spoločný interdisciplinárny základný a aplikovaný výskum tímu výrazne zlepšuje základné poznatky pre ich aplikáciu v praxi. Počas predchádzajúcich dvoch dekád náš tím jednoznačne preukázal silný výskumný profil v oblastiach biotechnológií živočíchov, molekulárnej a bunkovej biológie, podporovaný mnohými bunkovými a molekulárnymi technikami na úrovni somatických buniek, gamét a embryí za účelom vymedzenia technologických zásahov do ich podstaty na úrovni základnej biológie.

Research annotation:

The essence of the team is the research of molecular aspects of oocyte maturation and the development of early animal embryos. The knowledge about these processes as well as the possibilities of their modification are indispensable for the improvement of indicators in the area of animal production and biomedicine. The common interdisciplinary basic and applied research of the team greatly improves the basic knowledge for their application in practice. Over the past two decades, our team has unequivocally demonstrated a strong research profile in the fields of animal biotechnology, molecular and cell biology, supported by many cellular and molecular techniques at the level of somatic cells, gamma and embryos, in order to define technological interventions to the core of basic biology.

Klíčové slová:

oocyt, embryo, genomika, transkriptomika, proteomika

Key words:

oocyte, embryo, genomics, transcriptomics, proteomics

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Kultivácia oocytov a embryí, partenogenetická aktivácia oocytov, IVF, mikromanipulácie, nukleolotransfer, imunocytochémiá, transmisná elektrónová mikroskopia, počítačová analýza obrazu, laserová skenovacia technológia, qPCR, NGS, hmotnostná spektrometria atď.

Technologies used and/or research infrastructure:

Oocyte and embryo culture, parthenogenetic activation of the oocytes, IVF, micromanipulations, nucleolotransfer, immunocytochemistry, transmission electron microscopy, computer picture analyses, laser scanning microscopy, qPCR, NGS, mass spectrometry etc.

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Rosenbaum Bartková Alexandra - Nemcová Lucie - Strejček František - Gad Ahmed - Kinterová Veronika - Morovič Martin - Benc Michal - Procházka Radek - Laurinčík Jozef: Impact of media supplements FGF2, LIF and IGF1 on the genome activity of porcine embryos produced in vitro, 2024. DOI 10.1038/s41598-024-57865-7 In. Scientific Reports. - ISSN 2045-2322, Roč. 14, č. 1 (2024), s. [1-13]. citácie WoS/ Scopus: 0/0
- Benc Michal - Strejček František - Morovič Martin - Bartková Alexandra - Murín Matej - Gad Ahmed - Bonnet-Garnier Amélie - Percinic Florina - Laurinčík Jozef: Improving the Quality of Oocytes with the Help of Nucleolotransfer Therapy,

2021. DOI 10.3390/ph14040328. In. Pharmaceuticals. - ISSN 1424-8247, Vol. 14, no. 4 (2021), p. 328-341. citácie WoS/Scopus: 1/2 (významný súhrnný článok v kvalitnom časopise)
- Bartková Alexandra - Morovič Martin - Strejček František - Murín Matej - Benc Michal - Percinic Florina - Laurinčík Jozef: Characterization of porcine oocytes stained with Lissamine Green B and their developmental potential in vitro, 2020. DOI 10.1590/1984-3143-AR2020-0533. In. Animal Reproduction. - ISSN 1806-9614, Vol. 17, no. 4 (2020), p. 1-11. citácie WoS/Scopus: 5/5
 - Benc Michal - Fulka Jr. Jozef - Strejček František - Morovič Martin - Murín Matej - Martinková Stanislava - Jettmarová Dominika - Laurinčík Jozef: Enucleolation and nucleolus transfer in mammalian oocytes and zygotes, 2019. In. International Journal of Developmental Biology. - ISSN 0214-6282, Roč. 63, č. 3-5 (2019), s. 253-258. citácie WoS/Scopus: 6/8
 - Morovič Martin - Strejček František - Nakagawa Shoma - Deshmukh Rahul S. - Murín Matej - Benc Michal - Fulka Helena - Kyogoku Hirohisa - Pendovski Lazo - Fulka Jr. Jozef - Laurinčík Jozef: Mouse oocytes nucleoli rescue embryonic development of porcine enucleolated oocytes, 2017. DOI 10.1017/S0967199417000491. In. Zygote. - ISSN 0967-1994, Vol. 25, no. 6 (2017), p. 675-685. citácie WoS/Scopus: 6/6

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Danmarks Frie Forskningsfond
Názov / Project name: Nukleolárna sféra oocyty – guľa života: molekulárne štúdie jadierkovej dedičnosti / The egg's nucleolar sphere - the globe of life: Molecular studies of nucleolar inheritance
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. h. c. Dr. h. c. prof. Dr. MVDr. Jozef Laurinčík, DrSc.
Doba riešenia / Project period: 2/2019 - 11/2023
- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Oocytárna fibrilárna sféra – guľa pre život: zásadná genetická a epigenetická štúdia / The oocytes fibrillar sphere – the globe of life: fundamental genetic and epigenetic study
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. h. c. Dr. h. c. prof. Dr. MVDr. Jozef Laurinčík, DrSc.
Doba riešenia / Project period: 1/2015 - 12/2019
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Vnútrojadrové molekulárne markery rastúcich a plne narastených oocytov – transkriptomická a proteomická štúdia / Intracellular molecular markers of growing and fully grown oocytes – transcriptomic and proteomic study
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. František Strejček, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2020 - 12/2023

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Perinukleolárna a intranukleolárna charakteristika oocytov s rôznou vývinovou kompetenciou – transkriptomická a proteomická štúdia / Perinucleolar and intranucleolar characteristics of the oocytes with different developmental competence – transcriptomic and proteomic study
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. h . c. Dr. h. c. prof. Dr. MVDr. Jozef Laurinčík, DrSc.
Doba riešenia / Project period: 1/2019 - 12/2022
- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency - bilateral scheme Slovakia - France
Názov / Project name: Štúdium kvality oocytov v závislosti na organizácii chromatinu / Study of the quality of the oocytes depending on the chromatin organization
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: RNDr. Michal Benc, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2020 - 12/2021

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- Institute of Farm Animal Genetics (ING), Friedrich-Loeffler-Institut, Mariensee, Nemecko
- Universität Bonn, Nemecko
- University of Copenhagen, Dánsko
- University of Southern Denmark in Odense, Dánsko
- Université Paris-Saclay, UVSQ, INRAE, Jouy-en-Josas, Francúzsko
- Lékařská fakulta v Plzni, Univerzita Karlova, Plzeň, Česká republika
- Ústav živočišné fyziologie a genetiky AV ČR, v. v. i., Laboratoř vývojové biologie, Liběchov, Česká republika

Štrukturálny a molekulárno-genetický výskum kosti

~

Structural and Genetic Research of the Bone

Študijný odbor:

biológia / molekulárna biológia

Study programme:

Biology / Molecular Biology

Výskumná špecializácia:

Mikroštrukturálna a molekulárna biológia kosti, kostného tkaniva a kostných buniek

Research specialization:

Microstructural and Molecular Biology of Bone, Bone Tissue and Bone Cells

Web stránka / *Web site:*

<https://www.kbg.fpvai.ukf.sk/LMB/>

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. RNDr. Radoslav Omelka, PhD.

Katedra botaniky a genetiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

e-mail: romelka@ukf.sk

WOS Researcher ID: A-6248-2019

SCOPUS Author ID: 6506527546

Členovia / *Other members:*

prof. RNDr. Monika Martiniaková, PhD.

Katedra zoológie a antropológie / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: AAC-2775-2019

SCOPUS Author ID: 6506236486

prof. RNDr. Mária Bauerová, PhD.

Katedra botaniky a genetiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: AAC-4455-2020

SCOPUS Author ID: 6603171700

doc. RNDr. Vladimíra Mondočková, PhD.

Katedra botaniky a genetiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: L-1570-2018

SCOPUS Author ID: 57201342814

doc. RNDr. Veronika Kováčová, PhD.

Katedra zoológie a antropológie / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: AAC-4522-2020

SCOPUS Author ID: 55571108900

RNDr. Anna Šarocká, PhD.

Katedra botaniky a genetiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: JCD-8499-2023

SCOPUS Author ID: 57192235187

Anotácia výskumu:

Súčasný výskumný tím zahŕňa:

- a. štúdium vplyvu liečiv, zložiek výživy a rizikových látok na kostné tkanivo a kultivované kostné bunky a využitie výsledkov v praxi pri vývoji nových liečiv pre prevenciu a liečbu osteoporózy a diabetu,
- b. štúdium génov ovplyvňujúcich štruktúru a funkciu kosti a využitie výsledkov v praxi pri predpovedaní rizika vzniku osteoporózy a účinnosti jej liečby,
- c. mikroštruktúrny výskum recentných a historických ľudských a zvieracích kostí a využitie výsledkov v archeozoológii a forenzných vedách na identifikáciu biologického druhu, patológií a určenie veku jedinca v čase smrti.

Research annotation:

Current research activity includes:

- a. study of the effect of drugs, food ingredients, and risk substances on bone tissue and cultured bone cells and use of the results in practice in the development of new drugs for the prevention and treatment of osteoporosis and diabetes,
- b. study of genes affecting bone structure and function and use of the results in practice in predicting the risk of osteoporosis and the effectiveness of its treatment,
- c. microstructural research of recent and historical human and animal bones and the use of results in archaeozoology and forensic sciences to identify the biological species, pathologies and determine the age of death of the individual.

Kľúčové slová:

kosti, mikroštruktúra, bunková kultivácia, génová expresia, toxikológia

Key words:

Bones, Microstructure, Cell cultivation, Gene expression, Toxicology

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Mikro-počítačová tomografia (Scanco Medical), svetelná polarizačná mikroskopia (Leica), príprava preparátov z tvrdých tkanív, sekvenovanie DNA a sekvenovanie novej generácie (Illumina), PCR a real-time PCR (Agilent), high resolution melting (Idaho), microarrays (Innoscan), *in vitro* kultivácia osteoblastov.

Technologies used and/or research infrastructure:

Micro-computed tomography (Scanco Medical), light polarization microscopy (Leica), preparation of hard tissue specimens, DNA sequencing and next-generation sequencing (Illumina), PCR and real-time PCR (Agilent), high resolution melting (Idaho), microarrays (Innoscan), *in vitro* cultivation of osteoblasts.

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results:

- Martiniakova M, Babikova M, Mondockova V, Blahova J, Kovacova V, Omelka R. The Role of Macronutrients, Micronutrients and Flavonoid Polyphenols in the Prevention and Treatment of Osteoporosis. *Nutrients*. 2022 Jan 25;14(3):523. (WOS citations 77; December 2024)
- Blahova J, Martiniakova M, Babikova M, Kovacova V, Mondockova V, Omelka R. Pharmaceutical Drugs and Natural Therapeutic Products for the Treatment of Type 2 Diabetes Mellitus. *Pharmaceuticals (Basel)*. 2021 Aug 17;14(8):806. (WOS citations 137; December 2024)
- Omelka R, Martiniakova M, Svik K, Slovak L, Payer J, Oppenbergerova I, Kovacova V, Babikova M, Soltesova-Prnova M. The effects of eggshell calcium (Biomim H®) and its combinations with alfacalcidol (1 α hydroxyvitamin D3) and menaquinone-7 (vitamin K2) on ovariectomy-induced bone loss in a rat model of osteoporosis. *J Anim Physiol Anim Nutr (Berl)*. 2021 Mar;105(2):336-344. (WOS quartile Q1; 2021)
- Martiniakova M, Babikova M, Omelka R. Pharmacological agents and natural compounds: available treatments for osteoporosis. *J Physiol Pharmacol*. 2020 Jun;71(3). (WOS citations 87; December 2024)
- Martiniaková M, Grosskopf B, Omelka R, Vondráková M, Bauerová M. Differences among species in compact bone tissue microstructure of mammalian skeleton: use of a discriminant function analysis for species identification. *J Forensic Sci*. 2006 Nov;51(6):1235-9. (WOS citations 117; December 2024)

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency - bilateral scheme Slovakia - Poland
Názov / Project name: The effect of selected neurotoxins on the structure and functions of skeletal and nervous systems
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Monika Martiniaková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2016 - 12/2017
- Schéma / Scheme: SAIA, n. o., and OeAD-GmbH, Action Austria - Slovakia
Názov / Project name: Structural analysis of the bones in podoplanin-deficient mice
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Monika Martiniaková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2013 - 12/2014
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Analýza vplyvu vybraných prírodných a syntetických látok na štruktúru a funkciu kosti s potenciálom využitia pri liečbe ochorení postihujúcich skelet / Analysis of the impact of selected natural and synthetic substances on bone structure and function with potential for the use in the treatment of skeletal diseases
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Monika Martiniaková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2020 - 12/2023

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Modulačné účinky prírodných látok na skelet živočíchov v in vivo a in vitro podmienkach / Modulating effects of natural substances on animal skeleton in in vivo and in vitro conditions
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Radoslav Omelka, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2018 - 12/2021
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Účinky vybraných rizikových a protektívnych látok na štruktúru a funkciu kosti ako bioindikátora enviromentálneho stresu / Effects of selected hazardous and protective substances on bone structure and function as a bioindicator of environmental stress
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Monika Martiniaková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2016 - 12/2019

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- Faculty of Exact and Natural Sciences, University of the National Education Commission, Krakow, Poland
- Faculty of Pharmaceutical Sciences, Medical University of Silesia, Katowice, Poland
- Institute of Zoology and Anthropology, Georg-August University, Göttingen, Germany
- Faculty of Medicine, Masaryk University in Brno, Brno, Czech Republic
- Faculty of AgriSciences, Mendel University in Brno, Czech Republic

Ľudský biomonitoring endokrinných disruptorov (ftaláty)

~

Human biomonitoring of endocrine disruptors (phthalates)

Študijný odbor:

biológia / molekulárna biológia

Study programme:

Biology / Molecular biology

Výskumná špecializácia:

Fyziológia, environmentálna toxikológia, ľudské zdravie

Research specialization:

Physiology, environmental toxicology, human health

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

doc. Ing. Ida Petrovičová, PhD.

Katedra zoológie a antropológie / Fakulta prírodných vied a informatiky

e-mail: ipetrovicova@ukf.sk

WOS Researcher ID: AAC-5484-2020

SCOPUS Author ID: 24342021200

Členovia / *Other members:*

RNDr. Branislav Kolena, PhD.

Katedra zoológie a antropológie / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: AAC-1922-2020

SCOPUS Author ID: 36473361100

Mgr. Miroslava Nagyová, PhD., (rod. Šidlovská)

Katedra zoológie a antropológie / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: AAC-4831-2020

SCOPUS Author ID: 57191249937

Anotácia výskumu:

Vedecký tím rieši problematiku ľudského biomonitoringu environmentálnych endokrinných disruptorov (ftalátov) v biologických maticiach. Cieľom výskumu je posúdenie environmentálnej expozície a toxicity ftalátov v rôznych typoch pracovného a výučbového prostredia s diferentným environmentálnym zaťažením, vekovým a pohlavným zložením, ako i z rozličných geografických a socioekonomických oblastí z územia Slovenskej republiky. Riešiteľský kolektív získal medzinárodne akceptovateľné certifikáty kontroly kvality analýz v German External Quality Assessment Scheme pre toxikologické analýzy v biologickom materiáli v programoch 52/2013; 54/2014; 57/2017; 61/2019 v environmentálno-medicínskej oblasti pre metabolity ftalátov. Riešiteľský kolektív sa podieľal na riešení

národných projektov (OPVaV, VEGA, APVV, MZ SR) a tiež medzinárodného rámcového projektu (H2020). Na základe vedeckých aktivít v rámci členstva vo vedeckom konzorciu celoeurópskeho projektu The European Human Biomonitoring Initiative (HBM4EU, contract no. 733032) v rámci programu Horizont 2020 náš vedecký tím publikoval dáta v Informačnej platforme pre monitorovanie chemikálií (IPCHEM). Taktiež uspel v kruhových testoch ICI/ EQUAS REPORT Phthalates, na základe čoho sme získali medzinárodne akceptovaný certifikát kvality. Tento certifikát oprávňuje Fyziologicko-analytické laboratórium realizovať analýzy 9 metabolitov ftalátov (konkrétne MEP, MBzP, MiBP, MnBP, MCHP, 5OH-MEHP, 5oxo-MEHP, 5cx-MEPP and cx-MiNP), a to v rámci celého vedeckého konzorcia projektu HBM4EU, t. j. 28 krajín EÚ. Využívanie medzinárodne validovaných metodík detekcie týchto látok je v prostredí SR unikátne, zvyšuje národnú i medzinárodnú atraktivitu a konkurencieschopnosť laboratória a zároveň vytvára podmienky pre komerčné využitie, vznik multidisciplinárnych vedeckých tímov a projektovú kooperáciu na národnej úrovni.

Research annotation:

Scientific team is focused on human biomonitoring of environmental endocrine disruptors (phthalates) in biological matrices. The aim of the research is to assess the environmental exposure and toxicity of phthalates in various types of working and teaching environments with different environmental load, age, and sexual characteristics, as well as from different geographical and socio-economic areas from the territory of the Slovak Republic. The team realizes their activity in a specialized analytical laboratory for liquid chromatography and tandem mass spectrometry, physiometry. The research team has obtained internationally accepted quality control certificates for German External Quality Scheme for toxicological analyzes in biological material: program 52/2013; 54/2014; 57/2017; 61/2019 in the environmental-medical field for phthalate metabolites. The research team was involved in the solution of national projects (OPVaV, VEGA, APVV, MZ SR) and the international framework project (H2020). The scientific team has published data in the Chemical Monitoring Information Platform (IPCHEM) on the basis of the scientific activities of membership in the scientific consortium of the European project: The European Human Biomonitoring Initiative (HBM4EU, contract no. 733032) under the Horizon 2020 program. We also succeeded in the ring test of ICI / EQUAS REPORT phthalates, on the basis of which we obtained an internationally accepted quality certificate of participation, based on the obtained certificate, the Physiological Analytical Laboratory is authorized to carry out analyzes of 9 phthalate metabolites (specifically MEP, MBzP, MiBP, MnBP, MCHP, 5OH-MEHP, 5oxo-MEHP, 5cx-MEPP and cx-MiNP), within the entire scientific consortium of the HBM4EU project, i.e. j. 28 EU countries. The use of internationally validated methodologies for the detection of these substances is unique in the Slovak environment and increases the national and international attractiveness and competitiveness of the laboratory, while also creating conditions for commercial use, the emergence of multidisciplinary scientific teams and the project cooperation at the national level.

Klíčové slová:

biomonitoring, endokrinné disruptory, metabolity ftalátov, ľudské zdravie

Key words:

biomonitoring, endocrine disruptors, phthalate metabolites, human health

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Technické vybavenie laboratória: Vysokoúčinná kvapalinová chromatografia (HPLC-1120 Infinity, Agilent) s tandemovou hmotnostnou spektrometriou MS/MS trojitý quadrupól QQQ (6410B, Agilent) a štandardné laboratórne zariadenia.

Technologies used and/or research infrastructure:

Technical equipment of laboratory: High performance liquid chromatography (HPLC-1120 Infinity, Agilent) with MS /MS triple quad (6410B, Agilent) and a routine laboratory equipment for preparing samples.

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Hlisníková H, Petrovičová I, Kolena B, Šidlovská M, Sirotkin A. Effects and Mechanisms of Phthalates' Action on Reproductive Processes and Reproductive Health: A Literature Review. *Int J Environ Res Public Health*. 2020 Sep 18;17(18):6811. doi: 10.3390/ijerph17186811. PMID: 32961939; PMCID: PMC7559247. citácie WoS/Scopus: 126/137; IF=4,614; Q2
- Pilka, T., Petrovicova, I., Kolena, B., Zatko, T., Trnovec, T. Relationship between variation of seasonal temperature and extent of occupational exposure to phthalates (2014) *Environmental Science and Pollution Research*, 22 (1), pp. 434-440. citácie WoS/Scopus: 31/32; IF=2,828; Q1
- Kolena, B., Petrovicova, I., Pilka, T., Pucherova, Z., Munk, M., Matula, B., Vankova, V., Petlus, P., Jenisova, Z., Rozova, Z., Wimmerova, S., Trnovec, T. Phthalate exposure and health-related outcomes in specific types of work environment (2014) *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 11 (6), pp. 5628-5639. citácie WoS/Scopus: 22/26; IF 2,063; Q2
- Petrovičová, I., Kolena, B., Šidlovská, M., Pilka, T., Wimmerová, S., Trnovec, T. Occupational exposure to phthalates in relation to gender, consumer practices and body composition (2016) *Environmental Science and Pollution Research*, 23 (23), pp. 24125-24134. citácie WoS/Scopus: 18/18, IF=2,741; Q1
- Desalegn A, Schillemans T, Papadopoulou E, Sakhi AK, Haug LS, Henriette Caspersen I, Rodriguez-Carrillo A, Remy S, Schoeters G, Covaci A, Laeremans M, Fernández MF, Pedraza-Diaz S, Kold Jensen T, Frederiksen H, Åkesson A, Cox B, Cynthia D'Cruz S, Rambaud L, Riou M, Kolossa-Gehring M, Gerofke A, Murawski A, Vogel N, Gabriel C, Karakitsios S, Papaioannou N, Sarigiannis D, Barbone F, Rosolen V, Lignell S, Karin Lindroos A, Snoj Tratnik J, Stajniko A, Kosjek T, Tkalec Ž, Fabelova L, Palkovicova Murinova L, Kolena B, Wimmerova S, Szigeti T, Kőzépesy S, van den Brand A, Zock JP, Janasik B, Wasowicz W, De Decker A, De Henauw S, Govarts E, Iszatt N. Urinary concentrations of phthalate/DINCH metabolites and body mass index among European children and adolescents in the HBM4EU Aligned Studies: A cross-sectional multi-country study. *Environ Int.* (2024) Aug;190:108931. doi: 10.1016/j.envint.2024.108931. PMID: 39142134. citácie WoS/Scopus: 0/0, IF=10,3; Q1

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: HORIZONT 2020
Názov / Project name: European Human Biomonitoring Initiative HBM4EU
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Ing. Ida Petrovičová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2017 – 6/2022
- Schéma / Scheme: Ministerstvo zdravotníctva SR / Ministry of Health SR
Názov / Project name: Vzťah medzi zdravím dieťaťa a prenatálnou environmentálnou expozíciou ftalátom a bisfenolom A, PRENATAL
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Ing. Ida Petrovičová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 7/2017 – 12/2019
- Schéma / Scheme: Operačný program Výskum a vývoj (OPVaV) / Operational Programme Research and Development
Názov / Project name: Vybudovanie výskumného centra „AgroBioTech“
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Mária Bauerová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 4/2013 – 10/2016
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Analýza vybraných environmentálnych faktorov vo vzťahu k možným zdravotným rizikám
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Ing. Ida Petrovičová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2012 – 12/2015
- Schéma / Scheme: Operačný program Výskum a vývoj (OPVaV) / Operational Programme Research and Development
Názov / Project name: Environmentálne aspekty urbanizovaného prostredia, EAUP
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Ing. Zdenka Rózová, CSc.
Doba riešenia / Project period: 1/2010 – 12/2013

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- IPA, Institut for Prevention and occupational medicine of the Ruhr University Bochum, Germany
- HBM4EU scientific consortium of 28 EU countries
- Institute of Environmental Medicine, Karolinska Institutet, Stockholm, Sweden

Integrovaný výskum fyziologických a molekulárno-biochemických aspektov rastlinného stresu

~

Integrated research of physiological and molecular-biochemical aspects of plant stress

Študijný odbor:

biológia / molekulárna biológia

Study programme:

Biology / Molecular Biology

Výskumná špecializácia:

Biológia stresu rastlín

Research specialization:

Plant Stress Biology

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

doc. RNDr. Beáta Piršelová, PhD.

Katedra botaniky a genetiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

e-mail: bpirselova@ukf.sk

WOS Researcher ID: AAC-4473-2020

SCOPUS Author ID: 36626303600

Členovia / *Other members:*

doc. RNDr. Roman Kuna, PhD.

Katedra botaniky a genetiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: AAC-2680-2020

SCOPUS Author ID: 6602428430

doc. RNDr. Patrik Mészáros, PhD.

Katedra botaniky a genetiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: AAC-2986-2020

SCOPUS Author ID: 56512554600

doc. RNDr. Peter Boleček, PhD.

Katedra botaniky a genetiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: AAC-2681-2020

SCOPUS Author ID: 25959857900

RNDr. Libuša Lengyelová, PhD.

Katedra botaniky a genetiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: AAC-2979-2020

SCOPUS Author ID: 57192072984

Ing. Ľudmila Galuščáková, PhD.

Katedra botaniky a genetiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: AAC-2834-2020

SCOPUS Author ID: 57202074448

Anotácia výskumu:

Výskum sa zameriava na štúdium mechanizmov rezistencie rastlín voči abiotickým a biotickým faktorom prostredia. Obsahom je analýza účinkov vybraných rizikových faktorov (ťažké kovy, sucho, patogény) na celulárne, biochemické a molekulárne mechanizmy ich pôsobenia. Rovnako aj analýza vplyvu vytipovaných stresových faktorov na mechanizmy rezistencie rastlín voči nim, ako aj štúdium fyziologických, anatomicko-morfologických a molekulárno-biologických anomálií rastlín. Prioritnou oblasťou molekulárno-biologických analýz je štúdium bielkovín rastlinnej patogenézy (PR bielkovín) v podmienkach pôsobenia rôznych stresových faktorov. V rámci štúdia medzidruhových hybridov jedlí a borovíc sa výskum zameriava na štúdium enzýmov a biologicky aktívnych látok v súvislosti so systematickým postavením a abiotickými faktormi prostredia výskytu hybridných rojov. Neoddeliteľnou súčasťou výskumu je aj optimalizácia a aplikácia analytických metód za účelom testovania kvality životného prostredia. Získané výsledky majú ambíciu prispieť k využitiu rastlín v remedičných programoch.

Research annotation:

Research focuses on the study of plant resistance mechanisms against abiotic and biotic environmental factors. The content is an analysis of the effects of selected risk factors (heavy metals, drought, pathogens) on the cellular, biochemical and molecular mechanisms of their action. It also analyzes the impact of stress factors on the mechanisms of resistance of plants to them, as well as the study of physiological, anatomical morphological and molecular biological anomalies of plants. A priority area of molecular biological analyzes is the study of plant pathogenesis proteins (PR proteins) under the conditions of various stress factors. In the context of the study of interspecific fir and pine hybrids, the research focuses on the study of enzymes and biologically active substances in relation to the systematic position and abiotic factors of hybrid swarms. An integral part of the research is also the optimization and application of analytical methods to test the quality of the environment. The obtained results have the ambition to contribute to the use of plants in the remediation programs.

Klíčové slová:

Stres, rastliny, mechanizmy tolerance

Key words:

Stress, plants, mechanisms of tolerance

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Analýza fotosyntetickej účinnosti, stanovenie oxidačného poškodenia pletív, detekcia stresových bielkovín na polyakrylamidových géloch, meranie aktivity antioxidantných enzýmov, stanovenie mikro a makroelementov v pletivách rastlín...

Využívané prístroje: analyzátor fluorescencie chlorofylu FluorCam 1000-H, chlorofylmeter MPM 100, Fluorometer OS30p+, chladené a nechladené centrifúgy, mineralizátor Ertec Magnum II, oscilačný mlyn Retsch MM 400, mikroplatničkový spektrofotometer Varioskan

Flash/Thermo Scientific, systém na fluorescenčnú analýzu buniek CASY Model TTC 45, 60,150 μ m/Roche, spektrofotometer UV-VIS, rastová komora Fitotron HGC 1514, inkubátor Nuve, svetelný mikroskop Zeiss Axiolab 5, stereolupa Motic, mikrocentrifúga Spectrafuge 16M, termoblok s chladením, vysokotlakový autokláv...

Technologies used and/or research infrastructure:

Analysis of photosynthetic efficiency, determination of oxidative damage to tissues, detection of stress proteins on polyacrylamide gels, measurement of antioxidant enzyme activity, determination of micro and macro elements in plant tissues...

Instruments Used: FluorCam 1000-H Chlorophyll Fluorescence Analyzer, Chlorophyllmeter MPM 100, Fluorometer OS30p+, Centrifuges (cooled and non-cooled), Mineralizer Ertec Magnum II, Oscillating Mill Retsch MM 400, Microplate Spectrophotometer Varioskan Flash/Thermo Scientific, Cell Fluorescence Analysis System CASY Model TTC 45, 60, 150 μ m / Roche, UV-VIS Spectrophotometer, Growth Chamber Fitotron HGC 1514, Incubator Nuve, Light Microscope Zeiss Axiolab 5, Stereo Microscope Motic, Microcentrifuge Spectrafuge 16M, Thermal Block with Cooling, High-Pressure Autoclave...

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Piršelová, B., Matušíková, I. Callose: The plant cell wall polysaccharide with multiple biological functions, *Acta Physiologiae Plantarum*, 35(3), 2013, 635-644. (1.305/IF2012, Scopus Plant Science – Q1, cit. WoS/Scopus: 94/105)
- Piršelová, B., Kuna, R., Libantová, J., Moravčíková, J., Matušíková, I.: Biochemical and physiological comparison of heavy metal-triggered defense responses in the monocot maize and dicot soybean roots. In: *Molecular Biology Reports*. 38(5), 2011, 3437-3446. (2.93/IF2011, JCR/Q3, cit. WoS/Scopus: 35/40)
- Mészáros, P., Rybanský, L., Spieß, N., Socha, P., Kuna, R., Libantová, J., Moravčíková, J., Piršelová, B., Hauptvogel, P., Matušíková, I.: 2014. Plant chitinase responses to different metal-type stresses reveal specificity. *Plant cell reports*, 33(11), 1789-1799. (3.07/IF2014, JCR/Q1, cit. WoS/Scopus: 23/22)
- Piršelová B, Galuščáková L, Lengyelová L, Kubová V, Jandová V, Hegrová J.: Assessment of the hormetic effect of arsenic on growth and physiology of two cultivars of maize (*Zea mays* L.). *Plants*. 2022; 11(24): 3433. (4.5/IF 2022, JCR/Q1, cit. WoS/Scopus: 4/6)
- Kormuťák A., Vooková B., Čamek V., Salajová T., Galgócí M., Maňka P., Boleček P., Kuna R., Kobliha J., Lukáčik I., Gömöry D.: Artificial hybridization of some *Abies* species, 2013. In: *Plant Systematics and Evolution*, 299(6), 2013, 1175-1184. (1.42/IF2013, JCR/Q2, cit. WoS/Scopus: 12/12)

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Molekulárno-metabolomický prístup k beta-D-glukánu a jeho ochrannej funkcii v rastlinnom organizme/ Molecular-metabolomic approach

to beta-D-glucan and its protective function in plant organisms

Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. RNDr. Beáta Piršelová, PhD.

Doba riešenia / Project period: 7/2019 - 6/2023

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Ekologický potenciál vybraných poľnohospodárskych plodín pre zlepšenie kvality zaťažených pôd Slovenska / The ecological potential of selected agricultural crops for improving the quality of degraded soils in Slovakia
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. RNDr. Beáta Piršelová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2020 – 12/2023

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Molekulárno-biochemické štúdium úlohy chitináz v obrane koreňov sóje fazuľovej voči toxickým účinkom kadmia / Molecular-biochemical study of the role of chitinase in soybean roots defense against the toxic effects of cadmium

Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. RNDr. Patrik Mészáros, PhD.

Doba riešenia / Project period: 1/2015 – 12/2017

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Štúdium úlohy β -1,3-glukanáz v obrane rastlín voči kadmii na úrovni génov a proteínov / Study of the role of β -1,3-glucanases in plant defense against cadmium on the level of genes and proteins
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. RNDr. Patrik Mészáros, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2018 – 12/2020

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Genetická štruktúra hybridných rojov borovice lesnej a borovice horskej na Slovensku / Genetic structure of the mountain dwarf pine (*Pinus mugo*) and Scots pine (*Pinus sylvestris*) in Slovakia.

Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. RNDr. Peter Boleček, PhD.

Doba riešenia / Project period: 1/2017 – 12/2019

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- Adam Mickiewicz University in Poznań, Poznań, Poľsko
- Univerzita Hradec Králové, Hradec Králové, Česká republika

Environmentálne súvislosti využívania a zmien krajiny

~

Environmental consequences of the landscape utilisation and related changes

Študijný odbor:

Ochrana a využívanie krajiny

Study programme:

Landscape protection and utilisation

Výskumná špecializácia:

Súčasný stav, aktuálne faktory, procesy a trendy vo využívaní krajiny a hodnotenie súvisiacich environmentálnych a ekosystémových funkcií a služieb

Research specialization:

State, actual factors, processes and trends in the landscape utilisation and assessment of related environmental and ecosystem functions and services

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. RNDr. František Petrovič, PhD., MBA

Katedra ekológie a environmentalistiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

e-mail: fpetrovic@ukf.sk

WOS Researcher ID: U-9962-2017

SCOPUS Author ID: 6505975938

Členovia / *Other members:*

prof. RNDr. Juraj Hreško, PhD.

Katedra ekológie a environmentalistiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: AAC-1738-2020

SCOPUS Author ID: 6602420561

prof. RNDr. Peter Mederly, PhD.

Katedra ekológie a environmentalistiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: E-7650-2018

SCOPUS Author ID: 7801593025

Mgr. Gabriel Bugár, PhD.

Katedra ekológie a environmentalistiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: AAC-6678-2020

SCOPUS Author ID: 55860799556

doc. Mgr. Henrich Grežo, PhD.

Katedra ekológie a environmentalistiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: ABA-9546-2021

SCOPUS Author ID: 56397138000

Anotácia výskumu:

Zmeny a vývoj využívania krajiny a ich dôsledky na životné prostredie a kvalitu života sa dostávajú do centra pozornosti celej ľudskej spoločnosti. Výskumný tím tieto výzvy plne reflektuje - jadrom výskumu je analýza a hodnotenie príčin a následkov zmien využívania krajiny a ekosystémových služieb v rôznych modelových územiach (zastúpené sú všetky hlavné typy krajiny Slovenska). Využívaný je komplexný krajinnoekologický prístup založený na vyváženom štúdiu prírodných i socioekonomických javov, faktorov a procesov na viacerých priestorových úrovniach. Terénny výskum je prepojený s metódami diaľkového prieskumu Zeme a doplnený o znalosti a postoje relevantných stakeholdrov. Hodnotenia vyúsťujú do tvorby modelov budúceho vývoja krajiny, najmä z hľadiska plnenia hlavných environmentálnych a ekosystémových funkcií a služieb krajiny - čo zabezpečuje prepojenie na plánovaciu a riadiacu prax. Dôležitou súčasťou výskumu je aj medzinárodná spolupráca a diseminácia dosiahnutých výsledkov a metodických postupov.

Research annotation:

Changes and historical development of the landscape utilisation and their impact on the environment and quality of life are getting into spotlight of the entire human society. The research team fully reflects these challenges - the core of the research is the analysis and assessment of the reasons and consequences of changes in landscape utilisation and ecosystem services in various model areas (all major landscape types of Slovakia are represented). A comprehensive landscape-ecological approach based on a balanced studying of natural and socio-economic phenomena, factors and processes at multiple spatial levels is used. Field research is linked to remote sensing methods and complemented by knowledge and attitudes of relevant stakeholders. The evaluation result in the development of future landscape utilisation models, mainly in terms of meeting the main environmental and ecosystem functions and services of the landscape; this provide a link to the planning and management practice. An important part of the research is also the international cooperation and dissemination of the used methods and achieved results.

Kľúčové slová:

vývoj využívania krajiny, trendy zmeny krajiny, ekosystémové funkcie a služby, kvalita života

Key words:

landscape utilisation development, trends of landscape changes, ecosystem functions and services, quality of life

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Výskumný tím pracuje s rôznymi technológiami GIS a v terénnom výskume s UAV prístrojmi (dronmi).

Technologies used and/or research infrastructure:

The research team works with various GIS technologies and in field research with UAV devices (drones).

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Land cover change in Europe between 1950 and 2000 determined employing aerial photography / France Gerard, Sandrin Petit, Andrew Thomson, Nigel Brown, Gabriel Bugár, František Petrovič et al., 2010. DOI: <http://doi.org/10.1177/0309133309360141>. In: PROGRESS IN PHYSICAL GEOGRAPHY. ISSN 0309-1333, Vol. 34, no. 2 (2010), p. 183-205. IF 4,177. citácie WoS/Scopus: 160/179
- A new valuation school: Integrating diverse values of nature in resource and land use decisions / Sander Jacobs, Nicolas Dendoncker, Berta Martín-López, David Nicholas Barton, Erik Gómez-Baggethun, Peter Mederly et al., 2016. DOI <http://doi.org/10.1016/j.ecoser.2016.11.007>. In: ECOSYSTEM SERVICES. ISSN 2212-0416, Vol. 22, no. 12 (2016), p. 213-220. IF 4,395. citácie WoS/Scopus: 280/308
- Driving forces behind vineyard abandonment in Slovakia following the move to a market-oriented economy / Juraj Lieskovský, Robert Kanka, Peter Bezák, Dagmar Štefunková, František Petrovič, Marta Dobrovodská, 2013. DOI: <http://doi.org/10.1016/j.landusepol.2012.11.010>. In: LAND USE POLICY. ISSN 0264-8377, Vol. 32 (2013), p. 356-365. IF 3,194. citácie WoS/Scopus: 67/80
- Mountain landscape archetypes of the Western Carpathians (Slovakia) / Juraj Hreško, František Petrovič, Regína Mišovičová, 2015. DOI <http://doi.org/10.1007/s10531-015-0969-6>. In: BIODIVERSITY AND CONSERVATION. ISSN 0960-3115, Vol. 24, no. 13 (2015), p. 3269-3283. IF 2,258. citácie WoS/Scopus: 32/33
- Advancing urban green infrastructure through participatory integrated planning: A case from Slovakia. Simeon Vaňo, Anton Stahl Olafsson, Peter Mederly, 2021. DOI <http://doi.org/10.1016/j.ufug.2020.126957>. In: URBAN FORESTRY & URBAN GREENING. ISSN, Vol. 58 (2021), article number 126957 IF 5,766. citácie WoS/Scopus: 27/28

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Horizont Europe
Názov / Project name: Planning Land Use Strategies: Meeting biodiversity, climate and social objectives in a Changing world (PLUS Change)
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Peter Mederly, PhD.
Doba riešenia / Project period: 6/2023 – 5/2027
- Schéma / Scheme: Horizont 2020
Názov / Project name: Biodiversity and Infrastructure Synergies and Opportunities for European transport Networks – BISON
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. František Petrovič, PhD., MBA
Doba riešenia / Project period: 1/2021 – 6/2023
- Schéma / Scheme: INTERREG SK-CZ/2023/1_Klíma
Názov / Project name: JIZKES Jednotná identifikácia zraniteľnosti krajiny a metodologie návrhu adaptačných opatrení se zvláštním zreteľom na ekosystémové funkcie/ JIZKES - Unified Identification of Landscape Vulnerability

and Methodology for Designing Adaptation Measures with Special Consideration of Ecosystem Functions

Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. František Petrovič, PhD., MBA

Doba riešenia / Project period: 2024 - 2026

- Schéma / Scheme: INTERREG - Danube Region Programme - Seed Money Facility
Názov / Project name: HARMON2 - Addressing Capacity Building Needs for Mainstreaming Biodiversity in the Transport Sector of the Danube Region
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Peter Mederly, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2024 - 2025
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Ekosystémové funkcie a služby v priestorovom plánovaní / Ecosystem functions and services in spatial planning
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. František Petrovič, PhD., MBA
Doba riešenia / Project period: 1/2024 – 12/2027

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- Institut für Geographie, Karl-Franzen-Universität Graz, Rakúsko
- Institut Geografii Przestrzennego Zagospodarowania, Zakład Geomorfologii i Hydrologii Gór i Wyzyn, Polska Akademia Nauk, Kraków, Poľsko
- Institute of Environmental Sciences and Technologies, Autonomous University of Barcelona, Španielsko
- Department of Geosciences and Natural Resource Management, University of Copenhagen, Dánsko
- Katedra rozvojových studií, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci, Česká republika
- Centrum dopravního výzkumu, Brno, Česká republika
- Ústav výzkumu globální změny Akademie věd České republiky – CzechGlobe, Brno, Česká republika

Geografická analýza, mapovanie a hodnotenie fyzickogeografického subsystému krajiny

~

Geographic analysis, mapping and assessment of the physical-geographic subsystem of the landscape

Študijný odbor:

Vedy o Zemi

Study programme:

Earth Sciences

Výskumná špecializácia:

Fyzickogeografická analýza, mapovanie a hodnotenie krajinného systému a jeho zmien pre poznávacie i praktické ciele.

Research specialization:

Physical-geographic analysis, mapping and assessment of the landscape system and its changes for cognitive and practical purposes.

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. PaedDr. PhDr. RNDr. Martin Boltžiar, PhD.

Katedra geografie, geoinformatiky a regionálneho rozvoja / Fakulta prírodných vied a informatiky

e-mail: mboltziar@ukf.sk

WOS Researcher ID: AAC-1010-2020

SCOPUS Author ID: 12807124100

Členovia / *Other members:*

doc. RNDr. Matej Vojtek, PhD.

Katedra geografie, geoinformatiky a regionálneho rozvoja / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: N-6217-2019

SCOPUS Author ID: 56044858400

doc. RNDr. Jana Vojteková, PhD.

Katedra geografie, geoinformatiky a regionálneho rozvoja / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: O-3130-2019

SCOPUS Author ID: 57188709053

Anotácia výskumu:

Výskumný tím sa spolupodieľa na tvorbe originálnych výsledkov identifikácie zmien a procesov vo fyzickom využívaní krajiny, vrátane modelovania fyzickogeografických

procesov (povodne, lavíny, zosuvy a iné) v sofistikovanom prostredí špeciálnych softvérových aplikácií. Explicitnou súčasťou je i modelovanie časopriestorového správania sa vybraných štrukturálnych a procesuálnych charakteristík krajiny (fyzického stavu využívania krajiny a jej zmien, hydrologických, geomorfologických charakteristík a podobne) na báze moderných metód terénneho výskumu a aplikácie geoinformačných technológií. Výskum sa realizuje na rôznych hierarchických úrovniach, od miestnej (doliny, mikropovodia) až po regionálnu (napr. vybrané oblasti Slovenska), resp. nadregionálnu (Slovensko, stredná Európa).

Research annotation:

The research team participates in the creation of original results of the identification of changes and processes in the physical use of landscape including the modeling of physical-geographic processes (floods, avalanches, landslides, and others) in a sophisticated environment of special software applications. An explicit part of this is the modeling of spatio-temporal behavior of selected structural and process characteristics of the landscape (physical state of land use and its changes, hydrological, geomorphological characteristics, and so on) based on modern methods of field research and application of geo-information technologies. The research is carried out at various hierarchical scales ranging from local (valleys, micro-watersheds) to regional (e.g. selected regions of Slovakia) or supra-regional (Slovakia, Central Europe).

Kľúčové slová:

fyzickogeografický výskum krajiny, modelovanie procesov, geoinformačné technológie

Key words:

physical-geographic research of the landscape, modeling of processes, geo-information technologies

Využívané technológie a výskumná infraštruktúra:

Výskumný tím využíva rôzne geoinformačné technológie, predovšetkým geografické informačné systémy (GIS) – ArcGIS, QGIS, výsledky diaľkového prieskumu Zeme (DPZ) – letecké, satelitné snímky a LiDAR dáta, bezpilotné lietajúce zariadenia (UAV) – DJI Phantom 4 Pro, DJI Mini 3 Pro, DJI Mavic 2 Pro, DJI Mini 2, globálne navigačné satelitné systémy (GNSS) – Trimble Pathfinder Pro 6H, Trimble Juno 3B, ale aj štatistické a numerické modely pre vykonávanie priestorovo-štatistických analýz a modelovaní.

Technologies used and research infrastructure:

The research team uses various geoinformation technologies, primarily geographic information systems (GIS) – ArcGIS, QGIS, remote sensing (RS) products – aerial, satellite images, and LiDAR data, unmanned aerial vehicles (UAV) – DJI Phantom 4 Pro, DJI Mini 3 Pro, DJI Mavic 2 Pro, DJI Mini 2, global navigation satellite systems (GNSS) – Trimble Pathfinder Pro 6H, Trimble Juno 3B, but also statistical and numerical models for performing spatial-statistical analyses and modeling.

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- VOJTEK, M., VOJTEKOVÁ, J., DE LUCA, D. L., PETROSELLI, A. 2023. Combined basin-scale and decentralized flood risk assessment: a methodological approach for preliminary flood risk assessment. In Hydrological Sciences Journal. Vol. 63,

No. 3, pp. 355–378. ISSN 2150-3435. (IF 2023: 2.8, JCR: Q2, citácie WoS/Scopus: 4/4)

- ALI, S. A., PARVIN, F., VOJTEKOVÁ, J., COSTACHE, R., LINH, N. T. T., PHAM, Q. B., VOJTEK, M., GIGOVIĆ, L., AHMAD, A., GHORBANII, M. A. 2021. GIS-based landslide susceptibility modeling: a comparison between fuzzy multi-criteria and machine learning algorithms. In *Geoscience Frontiers*. Vol. 12, No. 2, pp. 857–876. ISSN 1674-9871. (IF 2021: 7.483, JCR: Q1, citácie WoS/Scopus: 114/132)
- VOJTEK, M., PETROSELLI, A., VOJTEKOVÁ, J., ASGHARINIA, S. 2019. Flood inundation mapping in small and ungauged basins: sensitivity analysis using the EBA4SUB and HEC-RAS modeling approach. In *Hydrology Research*. Vol. 50, No. 4, pp. 1002–1019. ISSN 0029-1277. (IF 2019: 2.012, JCR: Q2, citácie WoS/Scopus: 42/44)
- MUNTEANU, C., KUEMMERLE, T., BOLTIŽIAR, M., LIESKOVSKÝ, J., MOJSES, M., KAIM, D., KONKOLY-GYURÓ, É., MACKOVČIN, P., MÜLLER, D., OSTAPOWICZ, K., RADELOFF, V. C. 2017. Nineteenth century land-use legacies affect contemporary land abandonment in the Carpathians. In *Regional Environmental Change*. Vol. 17, pp. 2209–2222. ISSN 1436-3798. (IF 2017: 2.872, JCR: Q2, citácie WoS/Scopus: 18/19)
- BOLTIŽIAR, M., BISKUPIČ, M., BARKA, I. 2016. Spatial modelling of avalanches by application of GIS on selected slopes of the Western Tatra Mts. and Belianske Tatra Mts., Slovakia. In *Geographia Polonica*. Vol. 89, No. 1, pp. 79–90. ISSN 0016-7282. (SJR 2016: Q2, citácie WoS/Scopus: 3/4)

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Plán obnovy a odolnosti SR / Recovery and Resilience Plan SR
Názov / Project name: Mapovanie povodňovej hrozby s využitím detailných geopriestorových údajov a hybridných prístupov / Flood Hazard Mapping with the Use of Detailed Geo-spatial Data and Hybrid Approaches
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. RNDr. Matej Vojtek, PhD.
Doba riešenia / Project period: 7/2024 - 6/2026
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Priestorovo-časové zmeny a predikcia povodňového rizika v obciach Slovenska / Spatio-temporal Changes and Prediction of Flood Risk in Municipalities of Slovakia
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. RNDr. Matej Vojtek, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2022 - 12/2025
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Transformácia Nitrianskeho kraja v meniacich sa spoločensko-ekonomických podmienkach so zvláštnym zreteľom na dopady pandémie COVID-19 / Transformation of the Nitra Region in Changing Socio-economic Conditions with Special Focus to the Effects of the COVID-19 Pandemics
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PaedDr. PhDr. RNDr. Martin Boltižiar, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2021 - 12/2024

- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Transformácia využívania kultúrnej krajiny Slovenska a predikcia jej ďalšieho vývoja / Land-use changes of Slovak cultural landscape and prediction of its further development
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PaedDr. PhDr. RNDr. Martin Boltížiar, PhD.
Doba riešenia / Project period: 7/2019 - 6/2022

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- Department of Geography, Humboldt-Universität zu Berlin, Berlín, Nemecko
- Instytut Geografii Przestrzennego Zagospodarowania, Zakład Geomorfologii i Hydrologii Gór i Wyzyn, Polska Akademia Nauk, Kraków, Poľsko
- Katedra fyzické geografie a geoekologie, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova v Praze, Praha, Česká republika
- Department of Agriculture and Forest Sciences, Tuscia University, Viterbo, Taliansko
- Institute of Earth Sciences, University of Silesia in Katowice, Sosnowiec, Poľsko

Modelovanie, simulácia a vývoj systémov pre Internet vecí (IoT)

~

Modeling, simulation and development of systems for the Internet of Things (IoT)

Študijný odbor:

Aplikovaná informatika

Study programme:

Applied Informatics

Výskumná špecializácia:

Modelovanie, senzorické siete, IoT

Research specialization:

Modeling, sensor networks, IoT

Web stránka / *Web site:*

<https://www.fpvai.ukf.sk/sk/pracoviska/katedra-informatiky>

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. Ing. Zoltán Balogh, PhD.

Katedra informatiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

e-mail: zbalogh@ukf.sk

WOS Researcher ID: D-9238-2013

SCOPUS Author ID: 55148441300

Členovia / *Other members:*

prof. Ing. Milan Turčáni, CSc.

Katedra informatiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: D-4168-2019

SCOPUS Author ID: 27568120300

doc. PaedDr. Martin Magdin, Ph.D.

Katedra informatiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: P-9803-2019

SCOPUS Author ID: 54395655500

doc. Ing. Štefan Koprda, PhD.

Katedra informatiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: C-7496-2019

SCOPUS Author ID: 53164255800

Mgr. Jan Francisti, PhD.

Katedra informatiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: B-2662-2019

SCOPUS Author ID: 57208919373

Mgr. Martin Vozár, PhD.

Katedra informatiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: G-4401-2011

SCOPUS Author ID: 55606088600

Anotácia výskumu:

Vedecká oblasť je zameraná na modelovanie a simulácie prírodovedných procesov s dôrazom na kvalitatívnu a kvantitatívnu analýzu statických a dynamických systémov popisujúce uvedené procesy. Prvá časť vedeckej oblasti je obsahovo zameraná na modelovanie paralelných procesov v oblasti operačných systémov, počítačových sietí, komunikácií a rôznych procesov s využitím Petriho sietí, MATLAB a pod. Druhá časť vedeckej oblasti sa zameriava na oblasť problematiky Internetu vecí (IoT). Cieľom je poukázať na špecifiká pri realizácii vyššej úrovne automatizácie, resp. analyzovať predpoklady na realizáciu tzv. inteligentných zariadení ako systémov s rozmanitými technickými, ekonomickými a ekologickými požiadavkami a v neposlednom rade požiadavkami na používateľský komfort či kvalitu života používateľov.

Research annotation:

The scientific area is focused on the modeling and simulation of natural processes, with emphasis on the qualitative and quantitative analysis of static and dynamic systems describing these processes. The first part of the scientific area is focused on the modeling of parallel processes in the field of operating systems, computer networks, communications and various processes by using Petri networks, MATLAB, etc. The second part of the scientific field focuses on the Internet of Things (IoT). The aim is to highlight the specifics of implementing a higher level of automation or to analyse the prerequisites for the implementation of intelligent devices as systems with diverse technical, economic and environmental requirements and the requirements for user comfort and the quality of life of users.

Kľúčové slová:

Petriho siete, modelovanie, senzorické siete, Internet of Things (IoT)

Key words:

Petri Nets, Modeling, Sensor Networks, Internet of Things (IoT)

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Výskumný tím využíva Laboratórium internetu vecí (B112) – laboratórium poskytuje priestor pre prácu s mikrokontrolérmi Arduino, Raspberry Pi a pod., ktoré tvoria jadro zariadení Internetu vecí. Vybavené je elektrotechnickými zariadeniami, sadami senzorov a komunikačných modulov, umožňujúcimi komunikáciu v rámci rôznych typov sietí.

Technologies used and/or research infrastructure:

The research team uses the IoT Lab (B112) - the lab provides a space to work with Arduino microcontrollers, Raspberry Pi, etc., which form the core of IoT devices. It is equipped with

electrical devices, sensor kits and communication modules enabling communication within different types of networks.

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Francisti, J., Balogh, Z., Reichel, J., Benko, L., Fodor, K., Turcani, M. (2023). Identification of heart rate change during the teaching process. SCIENTIFIC REPORTS, Nature, 13(1), 16674. [WoS, Scopus] 2023IF: 3.800, Q1AIS - JCR, Q1IF - JCR, Q1 - SJR
- Cavojsky, M., Drozda, M., Balogh, Z. (2021). Analysis and experimental evaluation of the Needleman-Wunsch algorithm for trajectory comparison. EXPERT SYSTEMS WITH APPLICATIONS, Elsevier, 165, 114068. [WoS, Scopus] 2021IF: 8.665, Q1AIS - JCR, Q1IF - JCR, Q1 - SJR
- Magdin, M., Balogh, Z., Reichel, J., Francisti, J., Koprda, S., Molnar, G. (2021). Automatic detection and classification of emotional states in virtual reality and standard environments (LCD): comparing valence and arousal of induced emotions. VIRTUAL REALITY, Springer, 25(4), 1029-1041. [WoS, Scopus] 2021IF: 4.697, Q1AIS - JCR, Q1IF - JCR, Q1 - SJR
- Turčáni, M., Balogh, Z., Kohútek, M. (2024). Evaluating computer science students reading comprehension of educational multimedia-enhanced text using scalable eye-tracking methodology. SMART LEARNING ENVIRONMENTS, Springer, 11(29). [WoS, Scopus] 2023IF: 6.700, Q1IF - JCR, Q1 - SJR
- Držík, D., Magdin, M. (2023). A Comprehensive Analysis of the Success of Classification Algorithms for the Classification of Emotional States Based on the User's Behavioral Characteristics. IEEE Access, 11, 24953-24970. [WoS, Scopus] 2023IF: 3.400, Q2AIS - JCR, Q2IF - JCR, Q1 - SJR

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Automatic and non-invasive acquisition of physiological functions in the context of emotion recognition
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Ing. Zoltán Balogh, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2023 - 12/2025

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- Óbuda University, Budapest, Hungary
- Univerzita Hradec Králové, Hradec Králové, Česká republika
- Institute for Modern Technologies, University of Maribor, Slovenia
- Vilnius University Šiauliai Academy, Šiauliai, Lithuania

Objavovanie znalostí a analýza dát

~

Knowledge Discovery and Data Analysis

Študijný odbor:

Aplikovaná informatika

Study programme:

Applied Informatics

Výskumná špecializácia:

Dátová veda

Research specialization:

Data science

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. RNDr. Michal Munk, PhD.

Katedra informatiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

e-mail: mmunk@ukf.sk

WOS Researcher ID: N-1724-2017

SCOPUS Author ID: 27567929200

Členovia / *Other members:*

doc. Mgr. Martin Drlík, PhD.

Katedra informatiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: A-9130-2012

SCOPUS Author ID: 36184905200

RNDr. Livia Kelebercová, PhD.

Katedra informatiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: GRY-5491-2022

SCOPUS Author ID: 57993714300

Mgr. Janka Pecuchová, PhD.

Katedra informatiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: KTE-4195-2024

SCOPUS Author ID: 58304340500

Mgr. Jaroslav Reichel, PhD.

Katedra informatiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: D-2400-2019

SCOPUS Author ID: 55620011300

RNDr. Ján Skalka, PhD.

Katedra informatiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: R-6098-2017

SCOPUS Author ID: 37057741900

PaedDr. Peter Švec, Ph.D.

Katedra informatiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: G-5209-2011

SCOPUS Author ID: 57201540946

Anotácia výskumu:

Dominantnou oblasťou výskumu je proces objavovania znalostí. V oblasti výskumu objavovania znalostí sa zameriavame na predspracovanie dát, ktoré predstavuje časovo najnáročnejšiu fázu celého procesu, a na nové prístupy k modelovaniu dát, ktoré absentujú v príslušných oblastiach objavovania znalostí. Z týchto dvoch hľadísk vyplývajú aj hlavné ciele výskumu, kde prvý je zameraný na získavanie spoľahlivých dát v procese objavovania znalostí; druhý na modelovanie kombinujúce heterogénne zdroje dát. Ambíciou výskumu je prinášať nové techniky, metódy a postupy predspracovania a modelovania dát.

Research annotation:

The dominant area of the research lies in the process of knowledge discovery. In the research of knowledge discovery, we focus on data pre-processing which represents the most time-consuming phase of the entire process, and on new approaches to data modelling which are absent in the relevant areas of knowledge discovery. From these two research interests, the main research objectives also arise, of which the first aims at obtaining reliable data in the process of knowledge discovery and the second aims at modelling which combines heterogeneous data sources. The ambition of the research is to bring new techniques, methods, and procedures to data pre-processing and modelling.

Kľúčové slová:

Objavovanie znalostí z databáz, Objavovanie znalostí z textov, Objavovanie znalostí z webu, Objavovanie znalostí v doméne vzdelávania, Analytika učenia, Hĺbková analýza dát

Key words:

Knowledge Discovery in Databases, Text Mining, Web Mining, Educational Data Mining, Learning Analytics, Data Mining

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Využívame výskumnú infraštruktúru Laboratória spracovania prirodzeného jazyka FPVal UKF v Nitre (NLP Lab, <https://bit.ly/ukf-fpvai-nlp-lab>), ktoré disponuje potrebným hardvérovým a softvérovým vybavením. NLP Lab poskytuje dostatočnú výpočtovú kapacitu pre spracovanie veľkého objemu štruktúrovaných a neštruktúrovaných dát. V rámci vybavenia je to profesionálny data miningový nástroj Statistica Data Miner a IBM Modeler a výpočtový server pre projekty PhD. študentov (Jupyter + Python lib.).

Technologies used and/or research infrastructure:

We utilize the research infrastructure of the Natural Language Processing Laboratory (NLP Lab) at FPVal UKF in Nitra (NLP Lab, <https://bit.ly/ukf-fpvai-nlp-lab>), which is equipped with advanced hardware and software resources. The NLP Lab provides sufficient computational capacity to process large volumes of both structured and unstructured data. Among its

resources are professional data mining tools such as Statistica Data Miner and IBM Modeler, as well as a dedicated computational server supporting PhD student projects (Jupyter and Python libraries).

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Munk, M., Drlik, M., Benko, L., Reichel, J. (2017). Quantitative and Qualitative Evaluation of Sequence Patterns Found by Application of Different Educational Data Preprocessing Techniques. IEEE ACCESS, IEEE, 5, 8989-9004. 2017IF: 3.557, Q1AIS - JCR, Q1IF - JCR, Q1 - SJR
- Munk, M., Pilkova, A., Benko, L., Blazekova, P., Svec, P. (2021). Web usage analysis of Pillar 3 disclosed information by deposit customers in turbulent times. EXPERT SYSTEMS WITH APPLICATIONS, Elsevier, 185, 115503. 2021IF: 8.665, Q1AIS - JCR, Q1IF - JCR, Q1 - SJR
- Morze, N., Smyrnova-Trybulska, E., Drlik, M., Buinytska, O. (2023). Development of advanced digital ecosystems at universities: A study comparing experiences from Ukraine, Poland and Slovakia. EUROPEAN JOURNAL OF EDUCATION, Wiley, 58(4), 647-664. 2023IF: 2.800, Q1AIS - JCR, Q1IF - JCR, Q1 - SJR
- Hajek, P., Munk, M. (2024). Corporate financial distress prediction using the risk-related information content of annual reports. INFORMATION PROCESSING AND MANAGEMENT, Elsevier, 61(5), 103820. 2023IF: 7.400, Q1AIS - JCR, Q1IF - JCR, Q1 - SJR
- Benko, L., Pilkova, A., Munk, M., Eley, S. (2025). Pillar 3: The impact of language complexity on the preferences of commercial bank website users. EXPERT SYSTEMS WITH APPLICATIONS, Elsevier, 259, 125326. 2023IF: 7.500, Q1AIS - JCR, Q1IF - JCR, Q1 - SJR

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: The use of ESG information disclosed by commercial banks under Pillar 3
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Michal Munk, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2024 - 12/2027
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Pillar 3 - the verification of the effectiveness of published information revisions by commercial banks in the period of the expected COVID-19 economic crisis
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Michal Munk, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2021 - 12/2023
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Optimizing the content and structure of the disclosures under Pillar 3 by modelling their use by stakeholders of commercial bank
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Michal Munk, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2018 - 12/2020

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Modelling of Stakeholders' Behaviour in Commercial Bank during the Recent Financial Crisis and Expectations of Basel Regulations under Pillar 3 - Market Discipline
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Michal Munk, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2013 - 12/2015
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Design and Evaluation of Selected Learning Analytics Methods for Understanding and Improving the Learning Process and Virtual Learning Environment
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Mgr. Martin Drlík, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2022 - 12/2024

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- University of Pardubice, Czechia
- University of Hradec Králové, Czechia
- University of South Bohemia, Czechia
- Mendel University in Brno, Czechia
- University of Silesia in Katowice, Poland
- Pedagogical University of Krakow, Poland
- Vilnius University, Lithuania
- University of Las Palmas de Gran Canaria, Spain
- Helix5, Netherland
- Kyrgyz State Technical University, Kyrgyzstan

Počítačová lingvistika

~

Computational Linguistics

Študijný odbor:

Aplikovaná informatika

Study programme:

Applied Informatics

Výskumná špecializácia:

Dátová veda

Research specialization:

Data Science

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. RNDr. Daša Munková, PhD.

Katedra informatiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

e-mail: dmunkova@ukf.sk

WOS Researcher ID: AAE-5486-2020

SCOPUS Author ID: 55351182400

Členovia / *Other members:*

doc. PaedDr. Jozef Kapusta, PhD.

Katedra informatiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: C-4592-2013

SCOPUS Author ID: 27567804800

Mgr. Lubomír Benko, Ph.D.

Katedra informatiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: C-7713-2019

SCOPUS Author ID: 57102977800

Mgr. Dominik Halvoník, PhD.

Katedra informatiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: AAC-4583-2020

SCOPUS Author ID: 57202787757

Mgr. Lucia Benková, PhD.

Katedra informatiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: ABB-5949-2021

SCOPUS Author ID: 57222725094

Mgr. František Forgáč, PhD.

Katedra informatiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: GRX-9220-2022

SCOPUS Author ID: 58489493600

Anotácia výskumu:

Dominantnou oblasťou výskumu je počítačová lingvistika. V rámci počítačovej lingvistiky sa zameriavame na výpočtový popis pravidiel, ktorými sa prirodzený jazyk riadi. Z tohto hľadiska je primárnym cieľom výskumu vytvárať výpočtové modely rôznych fenoménov v prirodzenom jazyku, ktoré sú založené na dátach. Zameriavame sa na výpočtové vysvetlenie vybraných lingvistických fenoménov a na skúmanie, do akej miery sú reprezentácie opisujúce jazyk ako systém, relevantné s reprezentáciami, ktoré sú použité na spracovanie prirodzeného jazyka.

Research annotation:

Computational linguistics is our dominant area of research. Within computational linguistics, we focus on computational description of the rules that natural language follows. In this respect, the primary goal of the research is to create or provide computational models of various phenomena in natural language that are based on data. We focus on a computational explanation of particular linguistic phenomena and examine to what extent the representations describing the language as a system are relevant to representations that are used to process natural language.

Kľúčové slová:

Počítačová lingvistika, Spracovanie prirodzeného jazyka, Objavovanie znalostí z textov, Strojový preklad, Veľké jazykové modely

Key words:

Computational Linguistics, Natural Language Processing, Text Mining, Machine Translation, Large Language Models

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Využívame výskumnú infraštruktúru Laboratória spracovania prirodzeného jazyka FPVal UKF v Nitre (NLP Lab, <https://bit.ly/ukf-fpvai-nlp-lab>), ktoré disponuje potrebným hardvérovým a softvérovým vybavením. NLP Lab poskytuje dostatočnú výpočtovú kapacitu pre spracovanie veľkého objemu štruktúrovaných a neštruktúrovaných dát. V rámci vybavenia je to profesionálny data miningový nástroj Statistica Data Miner a IBM Modeler a výpočtový server pre projekty PhD. študentov (Jupyter + Python lib.).

Technologies used and/or research infrastructure:

We utilize the research infrastructure of the Natural Language Processing Laboratory (NLP Lab) at FPVal UKF in Nitra (NLP Lab, <https://bit.ly/ukf-fpvai-nlp-lab>), which is equipped with advanced hardware and software resources. The NLP Lab provides sufficient computational capacity to process large volumes of both structured and unstructured data. Among its resources are professional data mining tools such as Statistica Data Miner and IBM Modeler, as well as a dedicated computational server supporting PhD student projects (Jupyter and Python libraries).

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Munkova, D., Munk, M., Benko, L., Hajek, P. (2021). The role of automated evaluation techniques in online professional translator training. PEERJ COMPUTER SCIENCE, PeerJ, 7, e706.2021IF: 2.411, Q1AIS - JCR, Q2IF - JCR, Q2 - SJR
- Forgac, F., Munkova, D., Munk, M., Kelebercova, L. (2023). Evaluating automatic sentence alignment approaches on English-Slovak sentences. SCIENTIFIC REPORTS, Nature, 13(1), 20123.2023IF: 3.800, Q1AIS - JCR, Q1IF - JCR, Q1 - SJR
- Halvonik, D., Kapusta, J., Munk, M. (2023). Improve estimated time-on-task calculation in a Virtual Learning Environment. INTERACTIVE LEARNING ENVIRONMENTS, Routledge, 31(5), 2914-2929.2023IF: 3.700, Q1AIS - JCR, Q1IF - JCR, Q1 - SJR
- Munkova, D., Panisova, L., Welnitzova, K. (2023). A human evaluation of English-Slovak machine translation. PERSPECTIVES - STUDIES IN TRANSLATION THEORY AND PRACTICE, Routledge, 31(6), 1142-1161.2023IF: 1.000, Q1AIS - JCR, Q2IF - JCR, Q1 - SJR
- Benko, L., Munkova, D., Munk, M., Benkova, L., Hajek, P. (2024). The use of residual analysis to improve the error rate accuracy of machine translation. SCIENTIFIC REPORTS, Nature, 14(1), 9293.2023IF: 3.800, Q1AIS - JCR, Q1IF - JCR, Q1 - SJR

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Prediction of machine translation quality into Slovak
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Daša Munková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 7/2024 - 12/2026
- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Class Error Rates Model of Machine Translation: A Step toward Objectifying the Translation Assessment
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Daša Munková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 7/2019 - 7/2023
- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Error Typology in Machine Translation into Slovak as an Inflectional Language
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Daša Munková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 7/2015 - 6/2018
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Machine Translation Evaluation
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Daša Munková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2014 - 12/2016

- Schéma / Scheme: Operačný program Výskum a inovácie (OPVal) / Operational Programme Research and Innovation
Názov / Project name: False Information in Internet Environment - Identification, Content Analysis, Emotions
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PaedDr. Jozef Kapusta, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2016 - 12/2019

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- Charles University, Czechia
- Masaryk University, Czechia
- University of Pardubice, Czechia
- Pedagogical University of Krakow, Poland
- European Commission Directorate-General for Translation, Luxembourg
- Kyrgyz State Technical University, Kyrgyzstan

Termofyzikálne laboratórium

~

Thermophysical laboratory

Študijný odbor:

Fyzika / Fyzika materiálov

Study programme:

Physics / Physics of materials

Výskumná špecializácia:

Termofyzikálne a mechanické vlastnosti materiálov

Research specialization:

Thermophysical and mechanical properties of materials

Web stránka / *Web site:*

www.tpl.fpv.ukf.sk

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

doc. RNDr. Anton Trník, PhD.

Katedra fyziky / Fakulta prírodných vied a informatiky

e-mail: atrnik@ukf.sk

WOS Researcher ID: AAA-6742-2019

SCOPUS Author ID: 8416302100

Členovia / *Other members:*

prof. RNDr. Libor Vozár, CSc.

Katedra fyziky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: AAC-2045-2020

SCOPUS Author ID: 55961889500

doc. Mgr. Ján Ondruška, PhD.

Katedra fyziky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: D-5830-2013

SCOPUS Author ID: 36669142700

doc. Ing. Radomír Sokolář, PhD.

Katedra fyziky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: ACI-9142-2022

SCOPUS Author ID: 15066105400

RNDr. Štefan Csáki, PhD.

Katedra fyziky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: P-4642-2017

SCOPUS Author ID: 56509470300

Mgr. Marek Mánik, PhD.

Katedra fyziky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: AAC-1814-2020

SCOPUS Author ID: 57203167523

Anotácia výskumu:

Termofyzikálne (tepelná kapacita, teplotná rozťažnosť, tepelná a teplotná vodivosť) a mechanické (mechanická pevnosť, Youngov modul pružnosti) vlastnosti stavebných a keramických materiálov sú určujúce pre ich praktické použitie. Z tohto dôvodu je dôležité, aby sa skúmali súvislosti medzi týmito kľúčovými vlastnosťami a jednotlivými detailmi výrobného procesu - či z experimentálneho alebo teoretického hľadiska. Podrobné znalosti o danom materiáli a jeho vlastnostiach poskytnú možnosti zistiť jeho konkrétne praktické použitie. Na štúdium daných vlastností sú používané metódy termickej analýzy: diferenčná termická analýza, diferenčná kompenzačná kalorimetria, termogravimetria, termodilatometria, záblesková metóda, metóda horúceho drôtu a termomechanická analýza.

Research annotation:

Thermophysical (heat capacity, thermal expansion, thermal conductivity and diffusivity) and mechanical (mechanical strength, Young's modulus) properties of building and ceramic materials are determining for their practical applications. Therefore, it is crucial to study the relations between these key properties and individual details of the manufacturing process from experimental or theoretical point of view. Detailed knowledge on a given material and its properties provides the opportunity to find its specific practical applications. For study of given properties, methods of thermal analysis are used: differential thermal analysis, differential scanning calorimetry, thermogravimetry, thermodilatometry, flash method, hot wire method and thermomechanical analysis.

Kľúčové slová:

Termofyzikálne vlastnosti; Mechanické vlastnosti; Termická analýza; Keramické materiály; Stavebné materiály.

Key words:

Thermophysical properties; Mechanical properties; Thermal analysis; Ceramic materials; Building materials.

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

- Unikátna aparatúra skonštruovaná v Termofyzikálnom laboratóriu a založená na impulznej excitačnej metóde. Pomocou tejto aparatúry je možné určiť Youngov modul pružnosti, rýchlosť zvuku a vnútorné tlmenie keramických materiálov až do 1100 °C.
- Horizontálny piestový dilatometer Netzsch DIL 402 C na meranie relatívnej teplotnej rozťažnosti. Teplotný interval od 20 °C do 1500 °C s rôznymi atmosférami.
- DSC/DTA prístroj Netzsch 404 F3 schopný merať v teplotnom rozsahu od 20 °C do 1400 °C s rôznymi atmosférami.
- Laserový zábleskový prístroj Netzsch LFA 427 na meranie teplotnej vodivosti, tepelnej vodivosti a tepelnej kapacity kompaktných vzoriek v teplotnom intervale od 20 °C do 1400 °C.

- Héliový pyknometer Pycnomatic ATC.
- Prístroje DSC a TG/SDTA od spoločnosti Mettler Toledo. Teplotný interval merania DSC je od $-70\text{ }^{\circ}\text{C}$ až do $600\text{ }^{\circ}\text{C}$ a TG/SDTA od $20\text{ }^{\circ}\text{C}$ do $1000\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Technologies used and/or research infrastructure:

- Unique apparatus built in Thermophysical laboratory and based on an impulse excitation technique. Using this apparatus, it is possible to determine Young's modulus, speed of sound, and internal friction of ceramic materials up to $1100\text{ }^{\circ}\text{C}$.
- Horizontal push-rod dilatometer Netzsch DIL 402 C for the measurement of relative expansion in temperature interval from $20\text{ }^{\circ}\text{C}$ to $1500\text{ }^{\circ}\text{C}$ with various atmospheres.
- DSC/DTA apparatus Netzsch 404 F3 able to measure in temperature range from $20\text{ }^{\circ}\text{C}$ to $1400\text{ }^{\circ}\text{C}$ with various atmospheres.
- Laser flash apparatus Netzsch LFA 427 for the measurement of thermal diffusivity, thermal conductivity and specific heat capacity of compact samples in temperature interval from $20\text{ }^{\circ}\text{C}$ up to $1400\text{ }^{\circ}\text{C}$.
- Helium pycnometer Pycnomatic ATC.
- DSC and TG/SDTA instruments from company Mettler Toledo. Thermal interval of DSC measurement is from $-70\text{ }^{\circ}\text{C}$ up to $600\text{ }^{\circ}\text{C}$ and of TG/SDTA from $20\text{ }^{\circ}\text{C}$ up to $1000\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Csáki S. – Al-Shantir, O. – Vrabec, M. – Keppert, M. – Trník, A.: Compaction pressure effect on the dielectric, DC and AC conductivity of C-130 porcelain. *Ceramics International*. 2024; 50:11688-11696 (Q1)
- Csaki S. – Stubna I. – Kaljueev T. – Dobron P. – Lukac F. – Trník A.: Electric properties of anorthite ceramics prepared from illitic clay and oil shale ash. *Journal of Materials Research and Technology*. 2022; 21:4164-4173 (Q1)
- Ondruška, J. – Csáki, Š. – Trnovcová, V. – Štubňa, I. – Lukáč, F. – Pokorný, J. – Vozár, L. – Dobroň, P.: Influence of mechanical activation on DC conductivity of kaolin. *Applied Clay Science*. 2018, 154:36-42. (Q1)
- Antal, D. – Húlan, T. – Štubňa, I. – Záleska, M. – Trník, A.: The influence of texture on elastic and thermophysical properties of kaolin- and illite-based ceramic bodies. *Ceramics International*. 2017, 43(2):2730-2736. (Q1)
- Chmelík, F. – Trník, A. – Štubňa, I. – Pešička, J.: Creation of microcracks in porcelain during firing. *Journal of the European Ceramic Society*. 2011, 31(13):2205-2209. (Q1)

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Grantová agentúra ČR (GACR) / The Czech Science Foundation
Názov / Project name: Riadená modifikácia mineralogického zloženia keramického telesa na zlepšenie jeho užitočných vlastností / Controlled modification of

mineralogical composition of ceramic body for improvement of its utility properties
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. RNDr. Anton Trnák, PhD.

Doba riešenia / Project period: 1/2020 - 12/2022

- Schéma / Scheme: Kultúrna a edukačná grantová agentúra (KEGA) / Cultural and educational grant agency

Názov / Project name: Využitie experimentálnych metód materiálového výskumu vo vzdelávaní / Transfer of experimental methods used in materials research into education

Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. RNDr. Anton Trnák, PhD.

Doba riešenia / Project period: 1/2019 - 12/2021

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Vývoj sklokeramických glazúr pre vysokonapäťové keramické izolátory / Development of glass-ceramic glazes for high-voltage ceramic insulators

Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: RNDr. Tomáš Húlan, PhD.

Doba riešenia / Project period: 1/2019 - 12/2021

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Využitie odpadového skla v keramike a jeho vplyv na jej prípravu a fyzikálne vlastnosti / The use of waste glass in ceramics and its influence on its preparation and physical properties

Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Libor Vozár, CSc.

Doba riešenia / Project period: 1/2019 - 12/2021

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Termofyzikálne a elektrické vlastnosti keramiky na báze kaolinitu a illitu / Thermophysical and electrical properties of ceramics based on kaolinite and illite

Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Ing. Igor Štubňa, CSc.

Doba riešenia / Project period: 1/2015 - 12/2017

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- Katedra materiálového inžinýrství a chemie, Fakulta stavební, České vysoké učení technické v Praze, Praha, Česká republika
- Katedra fyziky materiálov, Matematicko-fyzikální fakulta, Univerzita Karlova v Praze, Praha, Česká republika
- Laboratory of Inorganic Materials, Tallinn Technical University, Tallinn, Estonia
- Faculty of Energy Technology, University of Maribor, Maribor, Slovenia
- Faculty of Environmental Engineering, Lublin University of Technology, Lublin, Poland
- Vinča Institute of Nuclear Sciences, National Institute of the Republic of Serbia, University of Belgrade, Belgrade, Serbia

Kvantitatívne metódy vo výskume v teórii vyučovania matematiky

~

Quantitative methods in research in theory of mathematics education

Študijný odbor:

Teória vyučovania matematiky

Study programme:

Theory of Mathematics Education

Výskumná špecializácia:

Teória vyučovania matematiky

Research specialization:

Theory of Mathematics Education

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. RNDr. Anna Tirpáková, CSc.

Katedra matematiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

e-mail: atirpakova@ukf.sk

WOS Researcher ID: AAE-2037-2020

SCOPUS Author ID: 57117754300

Členovia / *Other members:*

prof. PaedDr. Gabriela Pavlovičová, PhD.

Katedra matematiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: AAC-4560-2020

SCOPUS Author ID: 56462973900

RNDr. Viliam Ďuriš, PhD.

Katedra matematiky / Fakulta prírodných vied a informatiky

WOS Researcher ID: IZD-8120-2023

SCOPUS Author ID: 57197737281

Anotácia výskumu:

Dominantnou oblasťou výskumu je proces nadobúdania matematických poznatkov a rozvoj matematického myslenia prostredníctvom rôznych výučbových prostredí s využitím moderných foriem vzdelávania vrátane online prostredia. Na diagnostiku a meranie rôznych pedagogických a didaktických ukazovateľov v rámci pedagogického výskumu a jeho vyhodnotenia sú aplikované štatistické metódy, špecificky adaptované pre konkrétny výskum.

Research annotation:

The dominant area of research is the process of acquiring mathematical knowledge and the development of mathematical thinking through various teaching environments using modern forms of education, including the online environment. Statistical methods specifically adapted for specific research are applied to diagnose and measure various pedagogical and didactic indicators within the framework of pedagogical research and its evaluation.

Kľúčové slová:

Teória vyučovania matematiky, pedagogický výskum, nové vyučovacie techniky

Key words:

Theory of Mathematics Education, Pedagogical research, New teaching techniques

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Gonda D, Ďuriš V, Pavlovičová G, Tirpáková A. Analysis of Factors Influencing Students' Access to Mathematics Education in the Form of MOOC. *Mathematics*. 2020; 8(8):1229. <https://doi.org/10.3390/math8081229>. Q1. citácie WoS/Scopus: 15/17
- Gonda D, Tirpáková A, Pavlovičová G, Ďuriš V. The role of a team psychological safety feeling in teamwork in the classroom. *Heliyon*. 2024; 10(18): 37618. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e37618>. Q1. citácie WoS/Scopus: 0/0
- Gonda D, Pavlovičová G, Tirpáková A, Ďuriš V. Setting Up a Flipped Classroom Design to Reduce Student Academic Procrastination. *Sustainability*. 2021; 13(15):8668. <https://doi.org/10.3390/su13158668>. Q3. citácie WoS/Scopus: 8/12
- Gonda D, Pavlovičová G, Ďuriš V, Tirpáková A. Implementation of Pedagogical Research into Statistical Courses to Develop Students' Statistical Literacy. *Mathematics*. 2022; 10(11):1793. <https://doi.org/10.3390/math10111793>. Q1. citácie WoS/Scopus: 2/2
- Pavlovičová G, Gonda D, Tirpáková A, Ďuriš V. Interpretation of Mathematical Tasks Misunderstanding in the Context of Disciplinary Literacy of University Students. *European Journal of Contemporary Education*. 2023; 12(13): 962. DOI 10.13187/ejced.2023.3.962. Q2. citácie WoS/Scopus: 0/0

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Matematické kompetencie v oblasti geometrie u žiakov pri ukončení nižšieho stredného vzdelávania/ Mathematical competencies in the field of geometry of pupils at the end of lower middle education
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PaedDr. Gabriela Pavlovičová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2023 - 12/2025
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Konceptualizácia pojmu zlomok vo vzťahu k osobnej potrebe štruktúry/ Conceptualizing the concept of a fraction in relation to the personal need for structure

Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PaedDr. Gabriela Pavlovičová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2018 - 12/2020

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- Univerzita Tomáša Baťu v Zlíne, Česká republika
- Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Česká republika
- N. Ulyanov Chuvash State University, Cheboksary, Russia

VÝSKUMNÉ TÍMY
FAKULTY SOCIÁLNYCH VIED
A ZDRAVOTNÍCTVA UKF V NITRE

RESEARCH TEAMS
OF FACULTY OF SOCIAL
SCIENCES AND HEALTH CARE

Obsah / Content

- 52 Psychologické, psychofyziologické a antropometrické koreláty
 srdcovocievnych ochorení
 Psychological, psycho-physiological and anthropometric predictors
 of cardiovascular diseases
- 55 Kritické, historické a systémové reflexie sociálnej práce so sociálne
 exkludovanými a ich rodinami
 Critical, historical a system reflections of social work with socially
 excluded people and their families
- 59 Bezpečné poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti
 Safe provision of nursing care

Psychologické, psychofyziologické a antropometrické koreláty srdcovocievnych ochorení

~

Psychological, psycho-physiological and anthropometric predictors of cardiovascular diseases

Študijný odbor:

Psychológia

Study programme:

Psychology

Výskumná špecializácia:

Poradenská/klinická psychológia

Research specialization:

Counseling/clinical psychology

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

doc. PhDr. Miloš Šlepecký, CSc.

Katedra psychologických vied / Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva

e-mail: mslepecky@ukf.sk

WOS Researcher ID: AAM-1468-2020

SCOPUS Author ID: 6506867932

Členovia / *Other members:*

prof. MUDr. Ján Praško Pavlov, CSc.

Katedra psychologických vied / Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva

WOS Researcher ID: P-8373-2017

SCOPUS Author ID: 7004402639

prof. PhDr. Tomáš Sollár, PhD.

Katedra psychologických vied / Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva

WOS Researcher ID: T-6503-2019

SCOPUS Author ID: 16234654900

doc. PaedDr. PhDr. Marta Zaťková, PhD.

Katedra psychologických vied / Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva

WOS Researcher ID: AAL-9809-2020

SCOPUS Author ID: 57192099242

doc. PhDr. Marta Popelková, PhD.

Katedra psychologických vied / Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva

WOS Researcher ID: AAG-6882-2020

SCOPUS Author ID: 6507097465

Anotácia výskumu:

Výskum je zameraný na objasnenie vzťahu psychologických faktorov (temperamentové predispozície, maladaptívne schémy, zvládanie, osobnostné črty), rovnováhy autonómneho nervového systému (variabilita frekvencie srdca, rýchlosť pulznej vlny, kožná vodivosť, napätie vo svaloch, dýchanie, povrchová teplota), antropometrických charakteristík (hmotnosť, výška, obvod pása, obvod bokov, pomer pás/boky, pomer pás/výška) s možnými začínajúcimi príznakmi srdcovocievnych ochorení, potvrdenými údajmi z kardiologického vyšetrenia. Cieľom je zistiť, ktoré rizikové psychologické, psychofyziologické a antropometrické markery sú rozpoznateľné v čase, keď sa jednotlivec ešte subjektívne vníma ako zdravý. Ďalším cieľom je určenie špecifických rizikových faktorov pre poradenstvo pri cielej zmene životného štýlu a tvorba metodiky pre interdisciplinárnu prevenciu srdcovocievnych ochorení.

Research annotation:

Research is aimed to clarify the relationship between psychological factors (temperament predispositions, maladaptive schemes, coping, personality characteristics), balance of the autonomic nervous system (variability of heart rate, pulse wave velocity, skin conductance, muscle tension, respiration, and surface temperature), anthropometric characteristics (weight, height, waistline, hip size, ratio waist/hip, ratio waist/height) with potential symptoms of cardiovascular diseases confirmed in cardiac evaluation). The aim is to determine which risk psychological, psycho-physiological, and anthropometric markers are remarkable in time, when individual subjectively perceives himself/herself as healthy. Another objective is to identify specific risk factors for target advice on lifestyle modification and the creation of an interdisciplinary methodology for the prevention of cardiovascular diseases.

Kľúčové slová:

srdcovocievne ochorenie, psychologické premenné, psychofyziologické premenné, antropometrické premenné, primárna prevencia

Keywords:

cardiovascular disease, psychological variables, physiological variables, anthropometric variables, primary prevention

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs

- Šlepecký Miloš - Kotianová Antónia - Praško Pavlov Ján - Majerčák Ivan - Kotian Michal - Györgyová Erika - Začková Marta - Chupáčová Michaela - Ocisková Marie - Sollár Tomáš: Relation of personality factors and life events to waist/height ratio and percentage of visceral fat in women and men, 2019. DOI 10.2147/PRBM.S214303. In Psychology research and behavior management. - ISSN 1179-1578, vol. 12 (2019), p. 499-511. citácie WoS/Scopus (celkový počet): 2/2 (2)
- Šlepecký Miloš - Kotianová Antónia - Sollár Tomáš - Ocisková Marie - Turzáková Jana - Začková Marta - Popelková Marta - Praško Pavlov Ján - Solgajová Andrea - Romanová Martina - Trizna Peter: Internal consistency and factorial validity of the Slovak Version of the Young Schema Questionnaire - Short Form 3 (YSQ-S3), 2019. In Neuroendocrinology letters. - ISSN 0172-780X, vol. 40, no. 3 (2019), p. 141-148. citácie WoS/Scopus (celkový počet): 3/4 (4)

- Kotianová Antónia - Kotian Michal - Šlepecký Miloš - Chupáčová Michaela - Praško Pavlov Ján - Tonhajzerová Ingrid: The differences between patients with panic disorder and healthy controls in psychophysiological stress profile, 2018. DOI 10.2147/NDT.S153005. In Neuropsychiatric disease and treatment. - ISSN 1176-6328, vol. 14 (2018), p. 435-441. citácie WoS/Scopus (celkový počet): 7/7 (7)
- Šlepecký Miloš - Kotianová Antónia - Praško Pavlov Ján - Majerčák Ivan - Györgyová Erika - Kotian Michal - Zatková Marta - Popelková Marta - Ocisková Marie - Tonhajzerová Ingrid: Which psychological, psychophysiological and anthropometric factors are connected with life events, depression and quality of life in patients with cardiovascular disease, 2017. DOI 10.2147/NDT.S141811. In Neuropsychiatric Disease and Treatment. - ISSN 1176-6328, vol. 13, no. 1 (2017), p. 2093-2104. citácie WoS/Scopus (celkový počet): 7/8 (8)
- Praško Pavlov Ján - Abeltina Marija - Krone Ilona - Gecaite-Stonciene Julija - Vanek Jakub - Burkauskas Julius - Líška Roman - Sollár Tomáš - Juskiene Alicja - Šlepecký Miloš - Bagdonaviciene Lina - Ocisková Marie: Problems in Cognitive-Behavioral Supervision: Theoretical Background and Clinical Application, 2023. In Neuroendocrinology Letters. - ISSN 0172-780X, vol. 44, no. 4 (2023), p. 234-255.

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Psychologické, psychofyzologické a antropometrické koreláty srdcovocievnych ochorení (SCO) / Psychological, psycho-physiological and anthropometric predictors of cardiovascular diseases (CVD)
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PhDr. Miloš Šlepecký, CSc.
Doba riešenia / Project period: 7/2016 – 3/2020

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- Department of Experimental Psychology, University of Oxford, United Kingdom
- Clinical Psychology Medical School, University of Catania and Faculty of Psychology, University Kore Enna, Italy

Kritické, historické a systémové reflexie sociálnej práce so sociálne exkludovanými a ich rodinami

~

Critical, historical a system reflections of social work with socially excluded people and their families

Študijný odbor:

Sociálna práca

Study programme:

Social Work

Výskumná špecializácia:

Kritická sociálna práca / Systémová teória / Sociálna práca s minoritami

Research specialization:

Critical Social Work / System Theory / Social Work with Minorities

Web stránka / *Web site:*

<http://kspsv.web2v.ukf.sk>

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. PhDr. Michal Kozubík, PhD.

Katedra sociálnej práce a sociálnych vied / Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva

e-mail: mkozubik@ukf.sk

WOS Researcher ID: AAD-8041-2020

SCOPUS Author ID: 57201360706

Členovia / *Other members:*

prof. PhDr. Martina Mojtová, PhD.

Katedra sociálnej práce a sociálnych vied / Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva

WOS Researcher ID: AAL-8390-2020

SCOPUS Author ID: 57208386585

doc. PhDr. Elena Gažiková, PhD.

Katedra sociálnej práce a sociálnych vied / Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva

WOS Researcher ID: AAE-5898-2020

SCOPUS Author ID: 57195602221

doc. PaedDr. Miroslav Tvrdoň, PhD.

Katedra sociálnej práce a sociálnych vied / Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva

WOS Researcher ID: AAE-1071-2020

SCOPUS Author ID: 57219331523

Anotácia výskumu:

Výskum je rozdelený na tri oblasti: kritickú sociálnu prácu so zameraním na etnizujúci prístup v sociálnej práci, historické porovnanie života rómskej národnostnej menšiny v kontexte pomáhajúcej profesie a na analyzovanie fungovania vybraných prvkov rodinného systému profesionálnych rodín a rodín žijúcich v chudobe, čeliacich sociálnej exklúzii. V rámci prvej oblasti je cieľom kriticky reflektovať etnizujúci prístup a upriamiť pozornosť na oblasť kolektívneho zmocnenia v medzinárodnom porovnaní. Druhý výskum je zameraný na porovnanie života Rómov v slovenskom prostredí (súčasť Rakúsko-Uhorska) v minulosti (18. storočie, dielo Samuela Augustiniho ab Hortisa) so súčasnosťou v súvislosti so sociálnou prácou. Obe výskumné šetrenia prebiehajú v prostredí marginalizovaných sídiel s kvalitatívnym dizajnom. Tretí výskum je zameraný na identifikovanie rozdielov vo vnímaní fungovania rodinného systému vzhľadom na vybrané premenné – pohlavie, vek, rodinná štruktúra, dosiahnuté vzdelanie, počet detí, doba vykonávania profesionálneho rodičovstva, počet doposiaľ umiestnených detí v profesionálnej starostlivosti, miera spolupráce s biologickou rodinou dieťaťa.

Research annotation:

The research is divided into three areas of interest: critical social work with a focus on the ethnicizing approach in social work, a historical comparison of the life of the Roma national minority in the context of the helping profession, and an analysis of the functioning of selected elements of the family system of professional families and families living in poverty, facing social exclusion. Within the first domain, the goal is to critically reflect the ethnicizing approach and draw attention to the area of collective empowerment in an international comparison. The second research is focused on comparing the life of Roma in the Slovak environment (part of the Austro-Hungarian Empire) in the past (18th century, work of Samuel Augustini ab Hortis) with the present in connection with social work. Both research studies take place in the environment of marginalized settlements with a qualitative design. The third research is aimed at identifying differences in the perception of the functioning of the family system concerning selected variables – gender, age, family structure, education level, number of children, time of professional parenting, number of children placed in professional care so far, level of cooperation with the child's biological family.

Kľúčové slová:

kritická sociálna práca, zmocnenie, Rómovia, Slovensko, 18. storočie, 21. storočie, systémová teória, rodina, sociálna exklúzia, chudoba

Keywords:

critical social work, empowerment, Roma, Slovakia, 18th century, 21st century, system theory, family, social exclusion, poverty

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs

- Brown Joe - Acey Charisma - Anthonj Carmen - Barrington Dani - Beal Cara - Capone Drew - Cumming Oliver - Fedinick Kristi Pullen - Macdonald Gibson Jacqueline - Hicks Brittany - Kozubík Michal - Lakatosova Nikoleta - Linden Karl - Love Nancy - Mattos Kaitlin - Murphy Heather - Winkler Inga: The effects of racism, social exclusion, and discrimination on achieving universal safe water and

- sanitation in high-income countries, 2023. DOI 10.1016/S2214-109X(23)00006-2. In The Lancet Global Health. - ISSN 2214-109X, vol. 11, no. 4 (2023), p. 606-614. IF=19,9, Q WoS=1 Q Scopus=1, citácie WoS/Scopus (celkový počet): 24/31 (55)
- Kozubík Michal - Van Dijk Jitze Pieter - Odrášková Barbora: Roma housing and eating in 1775 and 2013: A comparison, 2018. DOI 10.3390/ijerph15040588. In International Journal of Environmental Research and Public Health. - ISSN 1660-4601, vol. 15, no. 4 (2018), p. 1-13. IF=2,468, Q WoS=Q2, Q Scopus=Q2, citácie WoS/Scopus (celkový počet): 7/8 (15)
 - Kozubík Michal - Van Dijk Jitze Pieter - Rác Ivan: Health Risks Related to Domestic Violence against Roma Women, 2020. DOI 10.3390/ijerph17196992. In International Journal of Environmental Research and Public Health. - ISSN 1661-7827, vol. 17, no. 19 (2020), p. 6992. IF=3,390, Q WoS=Q1, Q Scopus=Q2, citácie WoS/Scopus (celkový počet): 6/7 (13)
 - Kozubík Michal - Síthová Svetlana - Kajanová Alena - Rác Ivan: Is Feuerstein's Instrumental Enrichment (FIE) a good method for social inclusion of poor Slovak children in school? A study focused on social and educational levels, 2018. DOI 10.1016/j.kontakt.2017.10.006. In Kontakt. - ISSN 1212-4117, vol. 20, no. 1 (2018), p. 42-47. citácie WoS/Scopus (celkový počet): 1/2 (3)
 - Kozubík Michal - Bobáková Filakovská Daniela - Rosinský Rastislav - Mojtová Martina - Tvrdoň Miroslav - Dijk van Jitse Pieter: Social structure in a Roma settlement: Comparison over time, 2020. DOI 10.3390/ijerph17197311. In International Journal of Environmental Research and Public Health. - ISSN 1661-7827, vol. 17, no. 19 (2020), p. 1-13. IF=3,390, Q WoS=Q1, Q Scopus=Q2, citácie WoS/Scopus (celkový počet): 4/6 (10)

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Individuálne a kolektívne zmocnenie obyvateľstva marginalizovaných sídiel v oblasti terénnej a komunitnej sociálnej práce / Individual and collective empowerment of the population of marginalized settlements in field and community social work
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PhDr. Michal Kozubík, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2022 – 12/2024
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Využitie vybraných prvkov systémového prístupu v kontexte profesionálnych rodín / Selected elements of the system approach in the context of professional families
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PhDr. Elena Gažíková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2021 – 12/2023
- Schéma / Scheme: Erasmus+
Názov / Project name: Using a GAMES approach to TEACH children about discriminatory BULLYing (GATE-BULL)
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PhDr. Rastislav Rosinský, PhD.
Doba riešenia / Project period: 9/2017 – 2/2021

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Násilie páchané na rómskych ženách v partnerských vzťahoch / Violence against Roma women in partner relationships
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PhDr. Ivan Rác, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2015 – 12/2017
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Sociálne vyčlenenie verzus kultúra - determinanty sociálneho správania obyvateľov osád / Social exclusion versus culture - determinants of the social behavior of the population in marginalized settlements
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PhDr. Michal Kozubík, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2011 – 12/2013

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- University Medical Center, University of Groningen, Netherlands
- Kristiania University College, School of Health Sciences, Oslo, Norway
- Pražská vysoká škola psychosociálních studií, Praha, Česká republika

Bezpečné poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti

~

Safe provision of nursing care

Študijný odbor:

Ošetrovateľstvo

Study programme:

Nursing

Výskumná špecializácia:

Klinické ošetrovateľstvo

Research specialization:

Clinical Nursing

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

Mgr. Dominika Kohanová, PhD.

Katedra ošetrovateľstva / Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva

e-mail: dkohanova@ukf.sk

WOS Researcher ID: AAA-8365-2021

Scopus Author ID: 57205170629

Členovia / *Other members:*

doc. PhDr. Andrea Solgajová, PhD.

Katedra ošetrovateľstva / Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva

WOS Researcher ID: AAG-7898-2020

Scopus Author ID: 57188928049

PhDr. Dana Zrubcová, PhD.

Katedra ošetrovateľstva / Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva

WOS Researcher ID: AAH-3200-2020

Scopus Author ID: 57188932505

PhDr. Ľuboslava Pavelová, PhD.

Katedra ošetrovateľstva / Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva

WOS Researcher ID: AAG-7881-2020

Scopus Author ID: 57193743716

Anotácia výskumu:

Poskytovanie bezpečnej a kvalitnej starostlivosti patrí medzi najzávažnejší a v súčasnej dobe stále veľmi aktuálny celosvetový problém zdravotníctva. Zabezpečenie starostlivosti je ohrozené v najvyššej miere nedostatkom sestier. Z dôvodu obmedzenia personálnych, materiálnych a technických zdrojov, ako aj neefektívnej komunikácie a tímovej spolupráce a ďalších faktorov dochádza v každodennej ošetrovateľskej praxi k potrebe prerozdeliť starostlivosť medzi pacientov na základe stanovenia si priorit, čo vedie k nedokončeniu

alebo vynechaniu určitých úloh, čím sa zvyšuje aj riziko ohrozenia bezpečnosti pacientov. Študenti ošetrovateľstva sa aktívne zapájajú do ošetrovateľských tímov počas praktickej výučby, a preto by mali byť pripravení adekvátne reagovať na riziká súvisiace s poskytovaním ošetrovateľskej starostlivosti. Interdisciplinárny tím rieši otázky súvisiace s bezpečným poskytovaním ošetrovateľskej starostlivosti u študentov ošetrovateľstva s dôrazom na implementáciu takých intervencií, ktoré povedú k minimalizácii chýb počas praktickej výučby. Cieľom je tiež podporovať moderné a bezpečné prostredie, v ktorom sa študenti nebudú obávať vyjadriť svoje názory súvisiace s bezpečným poskytovaním starostlivosti. Takéto prostredie bude pomáhať v reflexii bežných rizikových situácií, ktoré vznikajú pri poskytovaní ošetrovateľskej starostlivosti už počas klinických cvičení a bude podporovať kultivovanie kultúry bezpečnosti pacientov študentmi ošetrovateľstva v klinickej praxi.

Research annotation:

Providing safe and high-quality care is one of the most critical and currently still very relevant global challenges in healthcare. The provision of care is most significantly threatened by the shortage of nurses. Due to limitations in personnel, material, and technical resources, as well as ineffective communication, teamwork, and other factors, there is a daily need in nursing practice to redistribute care among patients based on established priorities. This often leads to the incomplete performance or omission of certain tasks, increasing the risk to patient safety. Nursing students actively participate in nursing teams during practical training and should, therefore, be adequately prepared to respond to risks associated with providing nursing care. An interdisciplinary team addresses issues related to safe nursing care provision by nursing students, with a focus on implementing interventions aimed at minimizing errors during practical training. The goal is also to promote a modern and safe environment where students feel comfortable expressing their opinions on safe care provision. Such an environment will facilitate reflection on common risk situations that arise during the delivery of nursing care even during clinical training. It will also support the cultivation of a patient safety culture among nursing students in clinical practice.

Klíčové slová:

bezpečnosť, klinická prax, kultúra bezpečnosti pacientov, študenti ošetrovateľstva

Keywords:

clinical practice, nursing students, patient safety culture, safety

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Výskumný tím predpokladá využitie počítačových systémov, konkrétne špecifický softvér zameraný na analýzu kvalitatívnych údajov (Atlas.ti), špecifický softvér zameraný na analýzu kvantitatívnych údajov (SPSS), program pre tvorbu systematických prehľadov literatúry (tzv. systematic review; Rayyan).

Technologies used and/or research infrastructure:

The research team anticipates utilizing computer systems, specifically, software focused on qualitative data analysis (Atlas.ti), software specialized in quantitative data analysis (SPSS), and a program for creating systematic literature reviews (commonly referred to as systematic review; Rayyan).

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

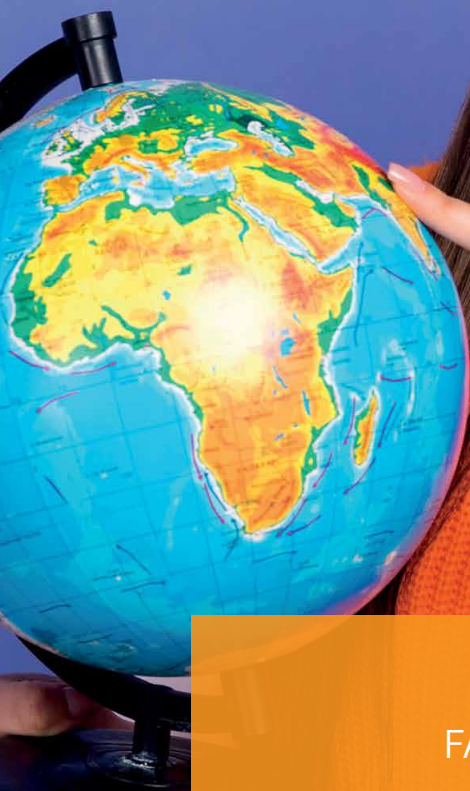
- Kohanová Dominika - Gurková Elena - Kirwan Marcia - Žiaková Katarína - Kurucová Radka: Nursing students' perceptions of unfinished nursing care: A cross-sectional study, 2024. DOI 10.1016/j.nepr.2024.103942. In Nurse Education in Practice. ISSN 1471-5953, no. 76 (2024), art. no. 103942, p. 1-9. IF 3,3, Q1
- Kalánková Dominika - Kirwan Marcia - Bartoníčková Daniela - Cubelo Floro - Žiaková Katarína - Kurucová Radka: Missed, rationed or unfinished nursing care: A scoping review of patient outcomes, 2020. DOI 10.1111/jonm.12978. In Journal of Nursing Management. ISSN 1365-2834, vol. 28, no. 8, p. 1783–1797. IF 2,24, Q1
- Solgajová Andrea - Kohanová Dominika - Zrubcová Dana - Pavelová Ľuboslava: Safe provision of nursing care as predicted by nursing students: A cross-sectional study, 2024. DOI 10.18502/npt.v11i3.16171. In Nursing Practice Today. ISSN 2383-1154, vol. 11, no. 3 (2024), p. 239-248. IF 0,7, Q3
- Kohanová Dominika - Zrubcová Dana - Bartoníčková Daniela - Solgajová Andrea: Unmet care needs in psychiatric healthcare context: A systematized literature review, 2024. DOI 10.1111/jpm.13083. In Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing. ISSN 1351-0126, vol. 31, no. 4 (2024), p. 1-12. IF 2,6, Q2
- Kohanová Dominika - Bartoníčková Daniela - Žiaková Katarína: Missed nursing care as reported by paediatric nurses: A cross-sectional study, 2024. DOI 10.1111/jocn.16935. In Journal of clinical nursing. ISSN 1365-2702, vol. 33, no. 4, p. 1444–1458. IF 3,2, Q1

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Kultúrna a edukačná grantová agentúra (KEGA) / Cultural and educational grant agency
Názov / Project name: Bezpečné poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti / Safe provision of nursing care
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Mgr. Dominika Kohanová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2023 – 12/2025
- Schéma / Scheme: COST RANCARE CA15208
Názov / Project name: Rationing-Missed Nursing Care: An International and Multidimensional Problem
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Evridiki Papastavrou (Cyprus)
Doba riešenia / Project period: 2016 - 2021

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- Faculty of Health Sciences, Palacký University in Olomouc, Czech Republic
- Faculty of Health Sciences in Katowice, Medical University of Silesia, Poland
- Department of Medicine, University of Udine, Italy
- School of Nursing, Psychotherapy and Community Health, Dublin City University, Ireland
- Faculty of Health Sciences, University of Eastern Finland, Finland
- Department of Nursing Science, University of Turku, Finland

VÝSKUMNÉ TÍMY
FAKULTY STREDOEURÓPSKÝCH
ŠTÚDIÍ UKF V NITRE

RESEARCH TEAMS
OF FACULTY OF CENTRAL
EUROPEAN STUDIES

Obsah / Content

- 66** Bilingvizmus a výskum maďarského jazyka v geografickom priestore
 strednej Európy
 *Bilingualism and Research of Hungarian Language in the Geographic
 Area of Central Europe*
- 70** Inovácie výchovy k zdraviu a zdravému životnému štýlu na školách
 Innovations in Health Education and Healthy Lifestyle at Schools
- 74** Stredoeurópske medziliterárne vzťahy
 Central European Interliterary Relations

Bilingvizmus a výskum maďarského jazyka v geografickom priestore strednej Európy

~

Bilingualism and Research of Hungarian Language in the Geographic Area of Central Europe

Študijný odbor:

Filológia

Study programme:

Philology

Výskumná špecializácia:

Jazykoveda, sociolingvistika

Research specialization:

Linguistics, Sociolinguistics

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. PhDr. Gábor Nagy, DrSc.

Ústav maďarskej jazykovedy a literárnej vedy / Fakulta stredoeurópskych štúdií

e-mail: gnagy@ukf.sk

SCOPUS Author ID: 55327925600

Členovia / *Other members:*

doc. PaedDr. Ján Bauko, PhD.

Ústav maďarskej jazykovedy a literárnej vedy / Fakulta stredoeurópskych štúdií

SCOPUS Author ID: 56495616000

dr. habil. Dr. István Kozmács, PhD.

Ústav maďarskej jazykovedy a literárnej vedy / Fakulta stredoeurópskych štúdií

WOS Researcher ID: AAZ-6913-2020

SCOPUS Author ID: 57194069539

doc. PaedDr. Károly Presinszky, PhD.

Ústav maďarskej jazykovedy a literárnej vedy / Fakulta stredoeurópskych štúdií

WOS Researcher ID: AAM-3292-2020

SCOPUS Author ID: 57192871466

PhDr. Gizella Szabó Mihály, PhD.

Ústav maďarskej jazykovedy a literárnej vedy / Fakulta stredoeurópskych štúdií

WOS Researcher ID: AAH-4262-2020

SCOPUS Author ID: 37069652400

prof. Mgr. Ildikó Vančo, PhD.

Ústav maďarskej jazykovedy a literárnej vedy / Fakulta stredoeurópskych štúdií

WOS Researcher ID: AAY-9332-2020

SCOPUS Author ID: 57194073148

Anotácia výskumu:

Členovia výskumného tímu vo svojej vedeckovýskumnej činnosti vychádzajú z faktu, že menšinová varieta maďarského jazyka na Slovensku, v geografickom priestore strednej Európy, sa líši vo viacerých aspektoch od variety maďarského jazyka používaného ako väčšinového jazyka v Maďarsku. Cieľom výskumného tímu je určiť a podrobne opísať hlavné črty týchto odlišností, ako aj zmapovať tie jazykové zmeny, ktoré sa odohrávajú v podmienkach bilingvizmu, a zaznamenať súčasný stav existujúcich maďarských nárečí na Slovensku. Výsledkom projektu, zameraného na výskum maďarského jazyka v geografickom priestore strednej Európy z nárečového, sociolingvistického, kognitívneho a onomastického hľadiska, bude širokospektrálny opis súčasného stavu a tendencií zmien variety maďarského jazyka na Slovensku. Riešiteľský kolektív vo svojom výskume bude vychádzať z teoretického rámca i metód dialektológie, bilingvizmu, kognitívnej lingvistiky, jazykového manažmentu a onomastiky.

Výsledky nášho výskumu sú plne využiteľné v školstve, a to tak vo vyučovaní materinského jazyka, ako aj vo vyučovaní štátneho jazyka. Identifikovali sme nedostatky, ktoré spôsobujú problémy vo vyučovaní materinského a štátneho jazyka a predložili sme návrhy na ich odstránenie.

Research annotation:

Members of the research team deal with the research of Hungarian language variety used in Slovakia that shows differences in many aspects from Hungarian language used in Hungary. The goal of their research is identification of main features of these differences, mapping of language changes, which take place in bilingual circumstances, and record the current status of existing Hungarian dialects in Slovakia. Linguists of the team examine language variety from the point of view of dialectology, sociolinguistics, cognitive linguistics, and onomastics, using theoretical frame of bilingualism, cognitive linguistics, language management, and onomastics. The results of their research will be a broad spectrum description of current state and tendencies of changes of Hungarian language variety in Slovakia.

The results of our research are fully applicable in education, both in the mother tongue based education and in the state language teaching. We have identified the gaps which cause problems in mother tongue and state language teaching and have made suggestions for remedying these gaps.

Kľúčové slová:

bilingvizmus, kognitívna jazykoveda, dialektológia, onomastika

Key words:

Bilingualism, Cognitive Linguistics, Dialectology, Onomastics

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- TOLCSVAI NAGY, G.: Cognitive unity and functional change in the history of the Hungarian language [Kognitív egység és funkcionális változás a magyar nyelv történetében]. In Magyar Nyelv. ISSN 0025-0228, 2011, vol. 107, no. 3, p. 257-276. Citácie WoS/Scopus (celkový počet): 4/4 (15)
- BAUKO, J: Társadalom és névhasználat. Magyar névtani kutatások Szlovákiában [Spoločenské fungovanie proprií. Maďarské onomastické výskumy na Slovensku];

recenzent: Dezső Juhász, Anna Sándorová. 1. vyd. Budapešť: Magyar Nyelvtudományi Társaság, 2019. 230 s. ISBN 978-963-489-109-3.

Citácie WoS/Scopus (celkový počet): 0/5 (29)

- PRESINSZKY, K.: Digital methods in researching Slovakia Hungarian regional dialects, 2020. DOI 10.1556/044.2020.00009. In. Hungarian Studies. ISSN 0236-6568, Roč. 34, č. 1, s. 98-107. Citácie WoS/Scopus (celkový počet): 0/6 (8)
- KOZMÁCS, I. – VANČO, I.: The Hungarian language in Slovakia: The use of the dominant standard in education in Slovakian Hungarian schools and the effects on education training, 2016. In Pluricentric Languages and Non-Dominant Varieties Worldwide: Pluricentric Languages and Non-Dominant Varieties Worldwide. Frankfurt am Main: Peter Lang, ISBN 978-80-558-0761-4, p. 335-355. Citácie WoS/Scopus (celkový počet): 1/2 (4)
- VANČO, I.: A szlovák nyelv tanítása szlovákiai magyar tanítási nyelvű iskolákban. Általános helyzetkép [The teaching of the slovak language in schools with hungarian as the language of instruction in Slovakia: general overview]. In Magyar nyelvőr. ISSN 0025-0236, 2017, vol. 141, no. 3, p. 272-291. Citácie WoS/Scopus (celkový počet): 0/2 (5)

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Jednoduchý a organizovaný jazykový manažment v podmienkach slovensko-maďarskej dvojjažynosti na Slovensku / Simple and organized language management in the conditions of Slovak-Hungarian bilingualism in Slovakia
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PaedDr. Ján Bauko, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2021 – 12/2024
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Menšinová varieta maďarského jazyka na Slovensku / Minority variety of the Hungarian language in Slovakia
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Mgr. Ildikó Vančo, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2018 – 12/2020
- Schéma / Scheme: Maďarská akadémia vied / Hungarian Academy of Sciences
Názov / Project name: Zmapovanie osvedčených postupov a skúseností s cieľom modernizácie a skvalitnenia vyučovania štátneho jazyka v susedných krajinách s Maďarskom / Mapping best practices and experiences with the aim of modernising and improving the quality of state language teaching in neighbouring countries with Hungary
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Mgr. Ildikó Vančo, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2018 – 12/2019
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Propriá v kontexte prekladu a bilingvizmu / Proper names in context translation and bilingualism
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PaedDr. Ján Bauko, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2012 – 12/2013

- Schéma / Scheme: Plán obnovy a odolnosti SR / Recovery and Resilience Plan SR
Názov / Project name: Príprava budúcich učiteľov slovenského jazyka a slovenskej literatúry do edukačnej praxe na školách s vyučovacím jazykom maďarským / Preparation of future teachers of Slovak language and Slovak literature for educational practice in schools with Hungarian as the language of instruction
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Mgr. Ildikó Vančo, PhD.
Doba riešenia / Project period: 10/2024 – 6/2026

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- Babes-Bolyai University, Romania
- Eötvös Loránd University, Hungary
- Ferenc Rákóczi II. Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine
- Károli Gáspár University of the Reformed Church, Hungary
- Udmurtian State University, Russian Federation
- University Szeged, Hungary
- University of Pannonia, Hungary
- University of Debrecen, Hungary
- Sapientia Hungarian University of Transylvania, Romania
- University of Jyväskylä, Finland

Inovácie výchovy k zdraviu a zdravému životnému štýlu na školách

~

Innovations in Health Education and Healthy Lifestyle at Schools

Študijný odbor:

Učiteľstvo a pedagogické vedy

Study programme:

Teacher Training and Education Science

Výskumná špecializácia:

Predškolská a elementárna pedagogika

Research specialization:

Pre-school and Elementary Pedagogy

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

doc. RNDr. Tünde Juríková, PhD.

Ústav pre vzdelávanie pedagógov / Fakulta stredoeurópskych štúdií

e-mail: tjurikova@ukf.sk

WOS Researcher ID: AAE-4731-2020

SCOPUS Author ID: 25649739300

Členovia / *Other members:*

PaedDr. Ladislav Baráth, PhD.

Ústav pre vzdelávanie pedagógov / Fakulta stredoeurópskych štúdií

SCOPUS Author ID: 57198791454

PaedDr. Zuzana Nagyová Lehocká, PhD.

Ústav pre vzdelávanie pedagógov / Fakulta stredoeurópskych štúdií

WOS Researcher ID: AAZ-9503-2020

SCOPUS Author ID: 57208909654

RNDr. Ladislav Szekeres, PhD.

Ústav pre vzdelávanie pedagógov / Fakulta stredoeurópskych štúdií

WOS Researcher ID: AAM-3415-2020

SCOPUS Author ID: 54916782200

Anotácia výskumu:

Výchova k zdraviu a zdravému životnému štýlu sa na Slovensku nevyučuje ako samostatný predmet, iba integrovane v rámci prierezových tém vzdelávacích oblastí Pohyb a zdravie, Človek a príroda (ŠVP). Z uvedeného aspektu je nesystematická, necieľavedomá, a preto vedie k osvojeniu si iba čiastkových vedomostí a zručností z určitých oblastí. Preto

si výskumný tím vytýčil za cieľ inovovať a pozdvihnúť výchovu k zdraviu na základných školách. Na základe holistického chápania zdravie vyžaduje komplexný prístup, vedecký tím predstavuje odborníkov z rôznych oblastí výchovy k zdraviu. Spoločne vypracúvajú nové inovatívne metodické materiály k prierezovému predmetu výchova k zdraviu a k zdravému životnému štýlu, ktoré sú distribuované do predškolských a školských zariadení. Vo výskumnej činnosti riešia problémy stravovania a životného štýlu rôznych vekových kategórií, mapujú psychohygienické, ako aj pohybové návyky detí, overujú efektívnosť vytvorených inovatívnych materiálov v praxi, materiály zverejňujú na webe. Pravidelne organizujú workshopy pre deti, kde zážitkovou formou učenia (pomocou rôznych projektov, aj s využitím umenia) predstavujú dôležitosť zdravej výživy, psychiky, ako aj pohybu v prevencii ochorení, riešia a vyhodnocujú výsledky projektov na základných školách. Následne publikujú výsledky výskumov a upriamujú pozornosť na najviac problematické oblasti v podpore a ochrane zdravia.

Research annotation:

Health education in Slovakia is not taught as an individual school subject; it is only integrated within the cross-cutting themes of education fields of Movement and Health as well as Science (Man and Nature) (National Education Programme). For this reason, it is unsystematic and non-targeted, leading to acquiring only partial knowledge and skills from specific areas. Due to this, the research team has set the goal of innovation and enhancement of health education at elementary schools. Based on a holistic approach, health requires a comprehensive approach. Therefore, the scientific team represents professionals from different areas of health education. They develop new innovative methodical materials in the cross-curricular subject of health education and healthy lifestyle that are distributed to preschool institutions and elementary schools. In their research activities, they deal with the problems of nutrition and lifestyle in different age categories of children, map their psycho-hygienic and motion habits, verify the effectiveness of the innovative materials developed in practice, and publish the materials on the web. They regularly organise workshops for children, presenting the importance of healthy nutrition, mental health and exercise in the prevention of diseases through experiential learning (through various projects, including the use of art), and solve and evaluate the results of projects in primary schools. They subsequently publish research results and draw attention to the most problematic health promotion and protection areas.

Klíčové slová:

výchova k zdraviu, zdravý životný štýl, inovácie

Keywords:

Health Education, Healthy Lifestyle, Innovations

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- ŠKOVŘÁNKOVÁ, S. – SUMCZYNSKI, D. – MLČEK, J. – JURÍKOVÁ, T. – SOCHOR, J.: Bioactive Compounds and Antioxidant Activity in Different Types of Berries. In: International Journal of Molecular Sciences. ISSN 1422-0067, 2015, vol. 16, no. 10, p. 24673-24706. Citácie WoS: 615, IF 5.591, Q1

- MLČEK, J. – JURÍKOVÁ, T. – ŠKOVŘÁNKOVÁ, S. – SOCHOR, J.: Quercetin and its Anti-Allergic Immune Response. In: *Molecules*. ISSN 1420-3049, 2016, vol. 21, no. 5, art. n. 623. Citácie WoS: 288, IF 2.861, Q2
- MACHU, L. – MISURCOVA, L. – JURÍKOVÁ, T.: Phenolic Content and Antioxidant Capacity in Algal Food Products. In: *Molecules*. ISSN 1420-3049, 2015, vol. 20, no. 1, pp.1118-1133. Citácie WoS: 287, IF 2.465, Q2
- OTAKAR, R. – MLČEK, J. – JURÍKOVÁ, T.: Beta-glucans in higher fungi and their health effects. In: *Nutrition Reviews*. ISSN 0029-6643, 2009, vol. 67, no. 11, p. 624-631. Citácie WoS 201, IF 5.591, Q1
- ROP, O. – MLČEK, J. – JURÍKOVÁ, T. – NEUGEBAUEROVÁ, J. – VÁBKOVÁ, J.: Edible Flowers-A New Promising Source of Mineral Elements in Human Nutrition. In: *Molecules*. ISSN 1420-3049, 2012, vol. 17, no. 6, pp. 6672-6683. Citácie WoS: 168, IF 2.428, Q2

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Kultúrna a edukačná grantová agentúra (KEGA) / Cultural and Educational Grant Agency
Názov / Project name: Inovatívne študijné materiály pre modul predmetov „Výchova k zdraviu a zdravému životnému štýlu“ pre študijný odbor predškolská a elementárna pedagogika / Innovative study materials of modul of subjects „Health education and healthy lifestyle“ for study programme Preschool and elementary pedagogy
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. RNDr. Tünde Juríková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 6/2019 – 12/2021
- Schéma / Scheme: Kultúrna a edukačná grantová agentúra (KEGA) / Cultural and Educational Grant Agency
Názov / Project name: Inovatívne vzdelávacie materiály s dôrazom na výchovu k zdraviu a environmentálnu výchovu žiakov 3. a 4. ročníka ZŠ / Innovative education material emphasized health and environment education of 3. and 4. grade pupils in elementary schools
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. RNDr. Tünde Juríková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 3/2022 - 12/2024
- Schéma / Scheme: Kultúrna a edukačná grantová agentúra (KEGA) / Cultural and Educational Grant Agency
Názov / Project name: Rozvoj teoretických vedomostí a praktických zručností študentov pri výučbe predmetu Bioaktívne látky v záhradníckych produktoch / Development of theoretical knowledge and practical skills of students for teaching of subject Bioactive substances in horticultural products
Zodpovedný riešiteľ za spolupracujúce pracovisko / Coordinator for the cooperating institution: doc. RNDr. Tünde Juríková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 3/2014 - 12/2016

Spolupracující zahraniční pracoviště / International cooperation:

- Department of Food Analysis and Chemistry, Faculty of Technology, Tomas Bata University in Zlín, Czech Republic
- Medical School and Sports Facilities at the University of Pécs, Hungary
- Department of Natural Sciences, Faculty of Primary and Pre-school Education, Eötvös Lóránd University Budapest, Hungary

Stredoeurópske medziliterárne vzťahy

~

Central European Interliterary Relations

Študijný odbor:

Filológia

Study programme:

Philology

Výskumná špecializácia:

Cudzie jazyky a kultúry

Research specialization:

Foreign languages and cultures

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. PhDr. Miloš Zelenka, DrSc.

Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr / Fakulta stredoeurópskych štúdií

e-mail: mzelenka@ukf.sk

WOS Researcher ID: AAE-5791-2020

SCOPUS Author ID: 57202412443

Členovia / *Other members:*

Dr. habil. PaedDr. Žofia Bárcziová, PhD.

Ústav maďarskej jazykovedy a literárnej vedy / Fakulta stredoeurópskych štúdií

WOS Researcher ID: AAY-8315-2020

SCOPUS Author ID: 57222537828

prof. PaedDr. Kristian Benyovszky, PhD.

Ústav maďarskej jazykovedy a literárnej vedy / Fakulta stredoeurópskych štúdií

WOS Researcher ID: AAE-5838-2020

SCOPUS Author ID: 55968980700

doc. PhDr. Ján Gallik, PhD.

Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr / Fakulta stredoeurópskych štúdií

WOS Researcher ID: AAE-2806-2020

SCOPUS Author ID: 56800822900

doc. PhDr. Zuzana Vargová, PhD.

Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr / Fakulta stredoeurópskych štúdií

WOS Researcher ID: AAE-5179-2020

SCOPUS Author ID: 57215082842

doc. Mgr. Gabriella Petres, PhD.

Ústav maďarskej jazykovedy a literárnej vedy / Fakulta stredoeurópskych štúdií

WOS Researcher ID: AAE-5840-2020

SCOPUS Author ID: 57670592000

Anotácia výskumu:

Členovia výskumného tímu sú uznávanými odborníkmi v oblasti semiotiky, literárnej histórie, naratológie, poetiky, imagológie a komparatistiky. Absolvovali prednáškové pobyty na viacerých univerzitách a vo vedeckých inštitúciách v zahraničí (Berlín, Budapešť, Debrecín, Varšava, Tallin, Praha, Segedin, Lyon, Paríž, Viedeň, Jyväskylä, Grenoble, Belehrad, Verona, Ľubľana, Florencia, Udine, Varšava a i.), systematicky publikujú v domácich i zahraničných vedeckých zborníkoch a časopisoch. Prínos v oblasti výskumu dokumentujú získané ocenenia, resp. ohlasy evidované v medzinárodných databázach, členstvo vo svetových, resp. európskych organizáciách. Okrem teoretických rozborov a kritických hodnotení diel stredoeurópskej literatúry, vymedzenia základných pojmov a kategórií literárnej vedy, semiotiky, vzťahu literatúry a iných druhov umenia, stojí v centre ich výskumu problematika svetovej literatúry ako teoretickej kategórie, intertextuality, intermediality, fenoménu postmodernity a jej osobitostí v kontexte strednej Európy. Vzhľadom na to, že fenomén stredoeurópanstva nastoľuje množstvo čiastkových problémov, a teda predpokladá aj nové metódy skúmania literárnych javov, členovia výskumného tímu uplatňujú pri svojom výskume nielen metódu porovnávacej literárnej vedy či interkultúrnej komparatistiky, ale aj areálových štúdií. Práve areálový prístup s interdisciplinárnym presahom utvára možnosť odhaliť špecifickú literárnu podobu strednej Európy, komplexné spracovanie stredoeurópskych medziliterárnych vzťahov, typologických a areálových súvislostí otázok prekladu (a to aj s ohľadom na také podsystémy literatúr – českej, slovenskej, poľskej a maďarskej – ako sú literatúra pre deti a mládež, religiózna, menšinová či populárna literatúra), vzťahu literatúry k iným druhom umenia (film, architektúra, maliarstvo, divadlo a pod.). Interpretácia kontaktných javov v stredoeurópskych literatúrach prispieva nielen k odhaleniu zložitosti systému vzťahov, ale i k posilneniu vedomia a reinterpretácie spoločnej tradície a dejín. Všetci členovia tímu sú v neustálom kontakte s vedeckými inštitúciami v Maďarsku, Českej republike, Poľsku, Slovinsku, Srbsku, Švédsku, Francúzsku a Taliansku.

Research annotation:

The members of the research team are reputable experts in the field of semiotics, literary history, narratology, poetics, imagology and comparative studies. They completed lecture stays at several universities and scientific institutions abroad (Berlin, Budapest, Debrecen, Warsaw, Tallinn, Prague, Szeged, Lyon, Paris, Vienna, Jyväskylä, Grenoble, Belgrade, Verona, Ljubljana, Florence, Udine, Warsaw and others), systematically publish in domestic and international scientific proceedings and journals. The contribution to the field of research is documented by the awards received, or citations registered in international databases, membership in world or European organizations. In addition to theoretical analyses and critical evaluations of works of Central European literature, the definition of basic concepts and categories of literary studies, semiotics, the relationship between literature and other kinds of art, the focus of their research is on the issue of world literature as a theoretical category, intertextuality, intermediality, the phenomenon of postmodernism and its peculiarities in the context of Central Europe. Due to the fact that the phenomenon of Central Europeanism raises a number of partial problems, and therefore also presupposes new methods of investigating literary phenomena, the members of the research team apply not only the method of comparative literary studies or intercultural comparative studies, but also area studies in their research. It is the area approach with an interdisciplinary overlap that creates the possibility of revealing the specific literary form of Central Europe, the complex processing of Central European interliterary relations, the typological and area

contexts of translation issues (also with regard to such subsystems of literature – Czech, Slovak, Polish and Hungarian – as literature for children and youth, religious, minority or popular literature), the relationship of literature to other kinds of art (film, architecture, painting, theatre, etc.). The interpretation of contact phenomena in Central European literatures contributes not only to the uncovering of a complex system of relationships, but also to the strengthening of the awareness and reinterpretation of a common tradition and history. All team members are in constant contact with scientific institutions in Hungary, Czech Republic, Poland, Slovenia, Serbia, France and Italy.

Kľúčové slová:

stredná Európa, medziliterárne vzťahy, komparatistika, umenie, areálový prístup

Key words:

Central Europe, interliterary relations, comparative studies, art, area approach

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- ZELENKA, M.: Central Europe in Symbolic and Literary Geography. Brusel: Peter Lang, 2024. 176 s. ISBN 978-3-631-90699-6. Indexované v databáze WoS, Scopus
- POKRIVČÁK, A. – ZELENKA, M.: Transcending the national: on worlding the peripheral literatures. DOI 10.1007/s11059-023-00703-y. In: Neohelicon, roč. 50, č. 2 (2023), pp. 805 – 817. ISSN 0324-4652. Indexované v databáze WoS, CCC, Scopus: IF=0.2, SJR=0.168, AIS=3
- PETRES CSIZMADIA, G.: Transcultural phenomena in contemporary Slovakian Hungarian prose. DOI 10.1556/044.2020.00004. In: Hungarian Studies. roč. 34, č. 1 (2020), pp. 32-46. ISSN 0236-6568. Indexované v databáze Scopus: SJR=0.1
- VARGOVÁ, Z. – GALLIK, J.: Los diarios de viaje por Italia de Štefan Nemeckay como legado de búsqueda espiritual [Štefan Nemeckay's travel diaries as a legacy of spiritual quest]. DOI 10.5209/ilur.90034 Revista de Ciencias de las Religiones. Roč. 14, č. 3 (2024), s. 67-77. ISSN 2174-5218; Indexované v databáze WoS, Scopus: AIS=4
- BENYOVSZKY, K.: Notes on Research of Popular Literature in the Central European Context [Poznámky k výskumu populárnej literatúry v stredoeurópskom kultúrnom kontexte]. DOI 10.31577/slovlit.2022.69.1.1. In: Slovenska literatúra. ISSN 0037-6973, Roč. 69, č. 1 (2022), s. 1 – 17. Indexované v databáze WoS, Scopus: IF=0.1, SJR=0.126, AIS=0.065

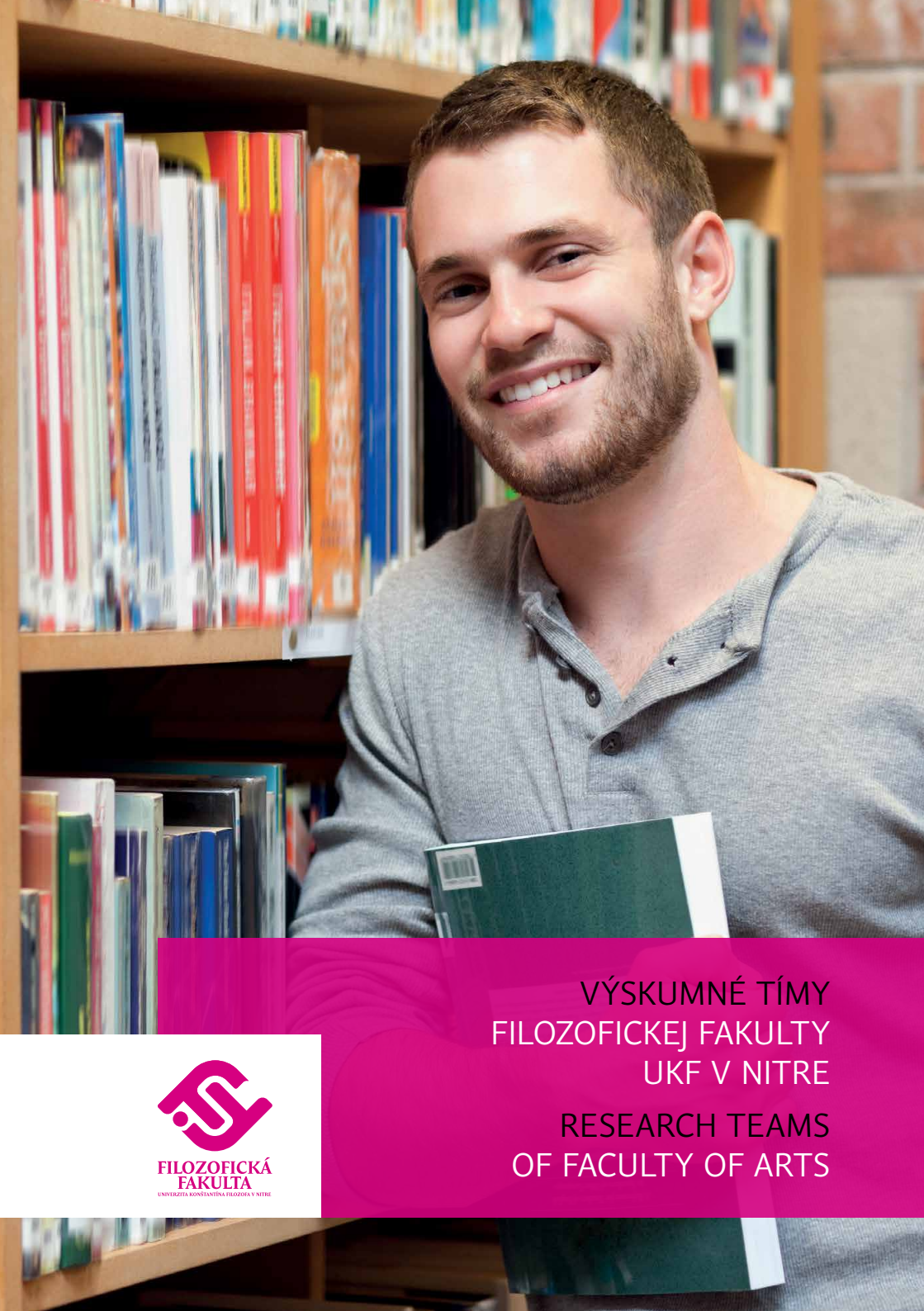
Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Antisemitské etnické stereotypy v médiách a literatúre krajín V4 / Anti-Semitic Ethnic Stereotypes in the Media and Literature of the V4 Countries
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PhDr. Miloš Zelenka, DrSc.
Doba riešenia / Project period: 1/2021 – 12/2023

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Transkulturalizmus a bilingvizmus v slovenskej a v maďarskej literatúre / Transculturalism and Bilingualism in Slovak and Hungarian Literature
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Dr. habil. PaedDr. Kristian Benyovszky, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2017 – 12/2019
- Schéma / Scheme: Interreg Slovakia – Hungaria
Názov / Project name: Príbehy o digitálnej a interaktívnej finančnej gramotnosti/ Interactive Financial Literacy Tales
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Dr. habil. PaedDr. Žofia Bárcziová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2021 – 12/2024
- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Interaktívny hypertextový lexikón literárnej vedy s korpusom kľúčových literárnoviedných textov / Interactive hypertext lexicon of literary studies with a corpus of key literary studies text
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Mgr. Roman Mikuláš, PhD., (riešiteľ z FSŠ prof. Dr. habil. PaedDr. Kristian Benyovszky, PhD.)
Doba riešenia/Project period: 1/2021 – 12/2023
- Schéma/Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Literatúra a jej filmová podoba v stredoeurópskom kontexte / Literature and its Film Adaptation in the Central European Context
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PhDr. Tibor Žilka, DrSc., (riešiteľia doc. PhDr. Ján Gallik, PhD., doc. PhDr. Zuzana Vargová, PhD.)
Doba riešenia / Project period: 1/2018 – 12/2020

Spolupracujúce zahraničné pracoviská/International cooperation:

- Univerzita Eötvösa Loránda, Maďarsko / Eötvös Loránd University, Hungary
- Veľvyslanectvo ČR v Bratislave, Slovenská republika / Embassy of the Czech Republic in Bratislava, Slovak republic
- Univerzita Palackého v Olomouci, Česká republika / Palacký University of Olomouc, Czech Republic
- Helsinská univerzita, Fínsko / University of Helsinki, Finland
- Univerzita v Londýne, Anglicko / University College London, England
- Katedra jazykových štúdií, Univerzita v Umeå, Švédsko / Department of Language Studies, Umeå University, Sweden
- Varšavská univerzita, Poľsko / University of Warsaw, Poland
- Univerzita v Udine, Taliansko / University of Udine, Italy
- Univerzita v Ľubľane, Slovinsko / University of Ljubljana, Slovenia

VÝSKUMNÉ TÍMY
FILOZOFICKEJ FAKULTY
UKF V NITRE

RESEARCH TEAMS
OF FACULTY OF ARTS

FILOZOFICKÁ
FAKULTA
UNIVERZITA KONŠTANTÍN FILOZOFA V NITRE

Obsah / Content

- 82** Človek a krajina v minulosti
The Human and Landscape in the past
- 86** Slovanské kultúrne prostredie v reflexii byzantského hodnotového systému
Slavic cultural environment in reflexion of Byzantine value system
- 89** Digital humanities: spracovanie ľudskej reči a jazyka
Digital humanities: Human Speech and Language Processing
- 93** Vplyv interdisciplinarity na skúmanie a identifikáciu faktorov ovplyvňujúcich kvalitu translačnej činnosti
The influence of Interdisciplinarity on the research and Identification of Factors having Impact on the Quality of Translation
- 97** Kreativita a digitálne mediálne platformy v interdisciplinárnych súvislostiach
Creativity and Digital Media Platforms in Interdisciplinary Contexts
- 101** Sociálne vzťahy a hodnoty spoločnosti
Social Relationships and Values in Society
- 104** Religiozita a jej súčasné hodnoty
Religiosity and its Current Values

Človek a krajina v minulosti

~

The Human and Landscape in the past

Študijný odbor:

archeológia

Study programme:

Archaeology

Výskumná špecializácia:

krajinná archeológia, environmentálna archeológia, archeobotanika, archeozoológia, historická geografia

Research specialization:

Landscape Archaeology, Environment Archaeology, Archaeobotany, Archaeozoology, Historical Geography

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. PhDr. Noémi Beljak Pažinová, PhD.

Katedra archeológie / Filozofická fakulta

e-mail: nbpazinova@ukf.sk

WOS Researcher ID: AAO-4617-2020

SCOPUS Author ID: 56160515700

Členovia / *Other members:*

doc. Mgr. Mária Hajnalová, PhD.

Katedra archeológie / Filozofická fakulta

WOS Researcher ID: J-2727-2017

SCOPUS Author ID: 36080949300

doc. Mgr. Zuzana Borzová, PhD.

Katedra archeológie / Filozofická fakulta

WOS Researcher ID: AAG-5004-2020

SCOPUS Author ID: 57192661959

doc. Mgr. Dominik Repka, PhD.

Katedra archeológie / Filozofická fakulta

WOS Researcher ID: AAF-6947-2020

SCOPUS Author ID: 57194725333

Mgr. Katarína Šimunková, PhD.

Katedra archeológie / Filozofická fakulta

WOS Researcher ID: AAF-8394-2020

SCOPUS Author ID: 57194723487

Mgr. Peter Barta, PhD.

Katedra archeológie / Filozofická fakulta

WOS Researcher ID: AAR-1015-2021

SCOPUS Author ID: 36080568300

Anotácia výskumu:

Ťažiskom výskumu tímu je analýza vzájomného vzťahu človeka a krajiny v minulosti. Oba komponenty sa navzájom zásadne ovplyvňovali už v minulosti. Ľudia si v priebehu dejín krajinu a životné prostredie prispôbovali svojim potrebám a ovplyvňovali ich svojou činnosťou. Išlo predovšetkým o budovanie sídel (osád, hradísk, miest, atď.), stavbu ciest, poľnohospodársku činnosť, chov dobytky, ťažbu dreva a nerastných surovín, reguláciu vodných tokov a pod. Krajina, na druhej strane, človeka ovplyvňovala vo výbere vhodného miesta na osídlenie a život (blízkosť vodných zdrojov, vhodná pôda, blízkosť zdrojov surovín, strategická poloha z hľadiska obrany atď.). Všetky tieto aspekty vzťahu medzi človekom a krajinou zanechávajú stopy, ktoré možno identifikovať. Tie sú následne skúmané rôznymi metódami v rôznych vedných disciplínach, často prepájajúcich historické vedy a hlavne archeológiu s prírodnými vedami. Ide napr. o krajinnú archeológiu, archeobotaniku, archeozoológiu či historickú geografiu. Práve týmto disciplínam sa venujú členovia tímu. Pomocou uvedených výskumov je možné (čiastočne) rekonštruovať nielen ľudské aktivity v krajine, ale aj samotnú krajinu a životné prostredie, v ktorom človek v minulosti žil.

Research annotation:

The focus of the team's research is the analysis of the mutual relationship between the human and landscape in the past. Both components have fundamentally influenced each other already in the past. Throughout history, people have adapted the landscape and environment to their needs and influenced them with their activities. It was primarily about building settlements (settlements, forts, cities, etc.), building roads, agricultural activities, cattle breeding, wood and minerals mining, regulation of water flows, etc. On the other hand, the landscape influenced people in choosing a suitable place for settlement and life (proximity to water sources, suitable soil, proximity to sources of raw materials, strategic location from the point of view of defence, etc.). All these aspects of the relationship between man and the landscape leave traces that can be identified. These are subsequently investigated using various methods in various scientific disciplines, often connecting historical sciences and especially archaeology with natural sciences. It goes, for example about landscape archaeology, archaeobotany, archaeozoology, or historical geography. The team members are dedicated to these disciplines. With the help of this research, it is possible to (partially) reconstruct not only human activities in the country, but also the country itself and the environment in which people lived in the past.

Kľúčové slová:

človek, krajina, životné prostredie, archeológia, minulosť

Key words:

human, landscape, environment, archaeology, past

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra

Fototechnika, 3D skener, 3D tlačiareň, detektory kovov, drony, nivelačné zariadenia, GPS prístroje, vybavenie laboratórií:

- Archeobotanické laboratórium, ktoré slúži na spracovávanie vzoriek rastlinných makrozvyškov (semien, plodov), fragmentov mazanice z archeologicky preskúmaných lokalít. Laboratórium je vybavené setom laboratórnych sít na suché preosievanie vzoriek, stereoskopickými lupami umožňujúcimi zväčšenie skúmaných vzoriek, kľúčmi a atlasmi na determináciu semien rastlín.
- Archeozoologické laboratórium, v ktorom sú analyzované archeologicky zistené kostrové pozostatky zvierat. Na tento účel slúži špecializované vybavenie v podobe vedeckej váhy, digitálnych meradiel, porovnávacej zbierky kostí zvierat (cicavcov a vtákov) či atlasy na ich určovanie.

Technologies used and/or research infrastructure:

Photo technology, 3D scanner, 3D printer, metal detectors, drones, leveling devices, GPS devices, laboratory equipment:

- Archaeobotanical laboratory, which serves to process plant samples macro-residues (seeds, fruits), smear fragments from archaeologically examined locations. The laboratory is equipped with a set of laboratory sieves for dry sieving of samples, stereoscopic magnifiers enabling the enlargement of examined samples, keys and atlases for determining plant seeds.
- Archeozoological laboratory, in which archaeologically found skeletal remains of animals are analyzed. Specialized equipment in the form of scientific scales, digital scales, a comparative collection of animal bones (mammals and birds) or atlases for their determination is used for this purpose.

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Kuneš, P. – Svobodová-Svitavská, H. – Kolár, J. – Hajnalová, M. – Abraham, V. – Macek, M. – Tkáč, P. – Szabo, P.: The origin of grasslands in the temperate forest zone of east-central Europe: long-term legacy of climate and human impact. In: QUATERNARY SCIENCE REVIEWS. ISSN 0277-3791, Vol. 116, no. 1 (2015), p. 15-27. WoS (JCR): Q1; IF: 4,521; citácie WoS/Scopus: 114/122
- Lisá, L. – Mohammadi, S. – Goláňová, P. – Hajnalová, M. – Bajer, A. – Moska, P. – Rohovec, J. – Král, P. – Kysela, J. – Kočárová, R.: Detection of occupational surface remnants at a heavily eroded site; case study of archaeological soils from La Terrasse, Bibracte oppidum. In: Catena. ISSN 0341-8162, Vol. 15, no.1 (2022), p. 1-11. WoS (JCR): Q1; IF: 6,2; citácie WoS/Scopus: 4/4
- Styková, B. – Styk, M. – Repka, D. – Světlík, I. – Pachnerová Brabcová, K. – Petrová, M. – Hajnalová, M.: AMS, historical, and archeological dating of Oponice castle. In: Radiocarbon: An International Journal of Cosmogenic Isotope Research. ISSN 0033-8222, Vol. 65, no. 6 (2023), p. 1-13. WoS (JCR): Q2; IF: 2,0; citácie WoS/Scopus: 0
- Barta, P. – Hajnalová, M. – Benediková, L. – Dreslerová, D. – Pieta, K.: Radiocarbon Dated Pulse and Cereal Crops Indicate Diachronic Use of Iron Age Extreme Upland Sites in the Western Carpathians, Slovakia. In: Geochronometria. ISSN 17338387, Vol. 50, no. 1 (2023), p. 1-20. WoS (JCR): Q4; IF: 0,8; citácie WoS/Scopus: 1/0

- Beljak Pažinová, N. – Šimuková, K.: The consumption of meat in castles in the high Middle Ages: A case study from the Petuša castle. In: Archaeologia historica. ISSN 0231-5823, Roč. 43, č. 2 (2018), s. 369-383. I. Scopus: Q2; citácie WoS/Scopus: 0/4

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Interakcia človeka a prírodného prostredia v kontexte pravekého osídlenia jaskýň na Slovensku
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Mgr. Mária Hajnalová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 7/2024 - 6/2028
- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Vplyv využívania prírodných zdrojov na spôsob života v dobe bronzovej a v dobe železnej
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PhDr. Noémi Beljak Pažinová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 7/2021 - 6/2025
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Ekologické analýzy akulturácie krajiny Slovenska od mladšieho praveku dodnes
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PhDr. Noémi Beljak Pažinová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2019 - 12/2022
- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Hic sunt leones? The Morava valley region during the Early Middle Ages
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Mgr. Mária Hajnalová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2016 - 12/2017

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- Ústav archeologie a muzeologie, Masarykova univerzita, Brno, Česká republika
- Ústav jadrové fyziky AV ČR Praha, Česká republika
- Historische Archäologie, Universität Wien, Rakúsko
- Institute of Archaeological Sciences, Eötvös Loránd University, Budapešť, Maďarsko
- Bibracte - Centre Archaeologique Européen, Francúzsko

Slovanské kultúrne prostredie v reflexii byzantského hodnotového systému

~

Slavic cultural environment in reflexion of Byzantine value system

Študijný odbor:

história, etika

Study programme:

History, ethics

Výskumná špecializácia:

Byzantská filozofia a história, cyrilo-metodské kultúrne dedičstvo

Research specialization:

Byzantine philosophy and history, Cyrillo-Methodian cultural heritage

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. PhDr. Peter Ivanič, PhD.

Ústav pre výskum kultúrneho dedičstva Konštantína a Metoda / Filozofická fakulta

e-mail: pivanic@ukf.sk

WOS Researcher ID: AAH-3125-2020

SCOPUS Author ID: 39764454500

Členovia / *Other members:*

prof. ThDr. Ján Zozulák, PhD.

Katedra etiky a estetiky / Filozofická fakulta

WOS Researcher ID: AAH-3125-2020

SCOPUS Author ID: 39764454500

prof. PhDr. Martin Hetényi, PhD.

Ústav pre výskum kultúrneho dedičstva Konštantína a Metoda / Filozofická fakulta

WOS Researcher ID: AAF-6356-2020

SCOPUS Author ID: 56979171200

Anotácia výskumu:

Ťažiskom výskumu tímu je analýza byzantských hodnôt, kultúry a myslenia, ako aj sledovanie ich dopadu a vplyvu na región strednej Európy od obdobia stredoveku po súčasnosť. Vzhľadom na dôležitý segment výskumu – interakciu cyrilo-metodskej misie a celoeurópskej kultúrnej tradície, ide z hľadiska obsahového zamerania čiastočne o výskum zasahujúci do oblasti národnej kultúry a histórie s medzinárodnými presahmi. Originálnym a inovatívnym prvkom v oblasti bádania tímu je primárny výskum ideových základov byzantského filozofického myslenia a kultúry, uskutočňovaný v odboroch histórie, filozofie,

etiky, teológie, kulturológie, jazykovedy, umenovedy či náboženstva. V kontexte riešenia týchto vysoko aktuálnych problémov humanitných a spoločenských vied možno pozitívne hodnotiť interdisciplinaritu tímu a schopnosť širšieho vedeckého uchopenia problematiky.

Research annotation:

The crux of the given research is the analysis of Byzantine values, culture and thought, as well as observation of their influence on the region of Central Europe from the Middle Ages to the present. In regard to the important part of the research – the relation between the Cyrillo-Methodian Mission and the cultural tradition in the whole of Europe – an investigation related to the field of national culture and history with extensions to abroad is partially concerned. An original and innovatory element of the research team is the primary research of ideological foundations of Byzantine thought and culture which is carried out in the field of history, philosophy, ethics, theology, culturology, linguistics, art theory, and religion. In the context of the solution of current problems in the sphere of arts and social sciences the interdisciplinarity of the research team and its ability to tackle the whole scope of the matter can be assessed positively.

Klíčové slová:

Byzancia, Cyril, Metod, cyrilo-metodské misie

Key words:

Byzantium, Cyril, Methodius, Cyril-Methodius missions

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Ivanič, P. – Lukáčová, M.: Saint Methodius on missionary and diplomatic journeys (The historical geographical connections). In: Historický časopis. - ISSN 0018-2575, Vol. 63, no. 4 (2015), p. 649-660. WoS (JCR): Q4; IF: 0,1; citácie WoS/Scopus: 11/10
- Ivanič, P. – Hetényi, M.: The Contribution of Ss. Cyril and Methodius to Culture and Religion. In: Religions. - ISSN 2077-1444, Roč. 12, č. 6 (2021), s. 1-22. Scopus: Q1; citácie WoS/Scopus: 19/19
- Zozulak, J.: The Study of Byzantine Philosophy and Its Expansion in Great Moravia. The 1150th Anniversary of the Mission of Saints Constantine (Cyril) and Methodius. In: Filozofia. - ISSN 0046-385X, Vol. 68, no. 9 (2013), p. 790-799. WoS (JCR): Q3; IF: 0,1; citácie WoS/Scopus: 12/12
- Zozulak, J. – Valčo, M.: Byzantine Philosophy of the Person and its Theological Implications. In: Bogoslovni Vestnik. - ISSN 0006-5722, Vol. 78, no. 4 (2018), p. 1037-1049. Scopus: Q1; citácie WoS/Scopus: 10/11
- Ivanič, P.: The Life of St. Constantine-Cyril and the Veneration of His Relics = Život sv. Konštantína-Cyrila a úcta k jeho relikviám, Roma 2024. - 210 s. - ISBN 979-12-210-6352-3. citácie WoS/Scopus: 0

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency

Názov / Project name: Štúdium byzantského hodnotového systému a jeho reflexie v slovanskom kultúrnom prostredí

Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. ThDr. Ján Zozulák, PhD.

Doba riešenia / Project period: 7/2017 - 12/2021

- Schéma / Scheme: Evropská kulturní stezka sv. Cyrila a Metoděje, Zlín
Názov / Project name: Cyrilometodějské kulturní dědictví v historii a současnosti
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PhDr. Peter Ivanič, PhD.
Doba riešenia / Project period: 11/2019 - 12/2019
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Témy byzantskej filozofie a ich reflexie na Slovensku
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. ThDr. Ján Zozulák, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2014 - 12/2016
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Veľkomoravské kultúrne dedičstvo a šírenie kultu na Slovensku v 20. storočí
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PhDr. Martin Hetényi, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2011 - 12/2013

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- Aristotelova univerzita v Thessalonikách, Grécko
- Filozofická fakulta, Univerzita v Granade, Španielsko
- Cyrilometodské výskumné centrum Bulharskej akadémie vied, Sofia, Bulharsko
- Slovanský ústav AV ČR v Prahe, Česká republika
- Ústav macedónskej literatúry, Univerzita Sv. Cyrila a Metoda, Skopje, Macedónsko

Digital humanities: spracovanie ľudskej reči a jazyka

~

Digital humanities: Human Speech and Language Processing

Študijný odbor:

cudzie jazyky a kultúry, prekladateľstvo a tlmočníctvo

Study programme:

Foreign Languages and Cultures, Translation and Interpreting

Výskumná špecializácia:

aplikovaná lingvistika, rečová komunikácia, translatológia

Research specialization:

Applied Linguistics, Speech communication, Translation and Interpreting Studies

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. Mgr. Štefan Beňuš, PhD.

Katedra anglistiky a amerikanistiky / Filozofická fakulta

e-mail: sbenus@ukf.sk

WOS Researcher ID: AAM-1358-2020

SCOPUS Author ID: 14017752900

Členovia / *Other members:*

prof. PaedDr. Eva Stranovská, PhD.

Katedra romanistiky a germanistiky / Filozofická fakulta

WOS Researcher ID: AAH-1403-2020

SCOPUS Author ID: 55350665000

doc. Mgr. Edita Hornáčková Klapicová, PhD.

Katedra romanistiky a germanistiky / Filozofická fakulta

WOS Researcher ID: AAM-3296-2020

SCOPUS Author ID: 55755766200

Mgr. Patrik Petráš, PhD.

Katedra slovanských filológií / Filozofická fakulta

WOS Researcher ID: AAO-7616-2020

SCOPUS Author ID: 57193956532

Mgr. Erzsébet Szabó, PhD.

Katedra romanistiky a germanistiky / Filozofická fakulta

WOS Researcher ID: JQJ-2214-2023

SCOPUS Author ID: 58126463300

Mgr. Lucia Mareková, PhD.

Katedra anglistiky a amerikanistiky / Filozofická fakulta

WOS Researcher ID: DFI-7114-2022

SCOPUS Author ID: 57238405000

Anotácia výskumu:

Jazyk v písanej alebo hovorenej forme predstavuje prednostnú formu komunikácie medzi ľuďmi, jedinečné „okno“ do kognitívneho systému jedinca a unikátnu oblasť pre interdisciplinárny výskum na rozhraní humanitných a informatických vied. Digitalizácia jazykovej komunikácie a využitie metód pre spracovanie dát (štatistických, strojového učenia alebo umelej inteligencie) poskytujú veľký potenciál pre testovanie hypotéz z oblasti humanitných, kognitívnych a behaviorálnych vied, ktoré sa s tradičnými metódami výskumu v týchto vedách môžu vhodne dopĺňať a vzájomne informovať. Výskum stavia na dvoch pilieroch. Prvý sa zameriava na lepšie pochopenie ľudského komunikatívneho správania cez analýzu rečového a textového jazykového prejavu. Druhý sa sústreďuje na vytváranie formálnych modelov (napr. modelovanie abstraktnej reprezentácie textu a reči) a na predikciu rôznych aspektov jazykovej komunikácie. Prepojenie týchto výskumných pilierov slúži nielen na automatické určenie/odhalenie charakteristických črt pre popis alebo klasifikovanie danej komunikácie, ale aj na predpovedanie nových vzorcov komunikácie a simulovanie neexistujúcich dát. Takto získané poznatky nájdu uplatnenie vo vývoji aplikácií v oblasti strojového prekladu alebo rečovej komunikácie medzi človekom a strojom.

Research annotation:

Language in its spoken and written form is the fundamental mode of communication among people. It represents a unique window into the human cognitive system and great potential for inter-disciplinary research spanning humanities and computer science. Digital records of language communication and the use of data processing methods (statistical methods, machine learning, and deep learning for artificial intelligence) offer great potential for testing hypotheses in humanities, cognitive and behavioural sciences. These methods then offer cross-fertilization and mutual information with the methods traditionally used in humanities and behavioural sciences. The basis of research in the team is twofold. First, we focus on better understanding of human communicative behaviour through the analysis of speech-based and text-based language material. Second, we concentrate on creating formal models (for example of abstract representation of text and speech) and on predicting various aspects of language communication. The inter-connecting of these two domains offers advances not only in automatic mining of characteristics for describing language communication but also in predicting novel patterns in communication and in simulating non-existing data. Knowledge gained from this approach is applicable in various areas such as improving machine translation or human-machine spoken interactions.

Kľúčové slová:

Data mining, interakcia človek-stroj (HCI), ľudské správanie, kognitívne spracovanie jazyka, produkcia a percepcia reči, strojový preklad, spracovanie prirodzeného jazyka

Key words:

Data mining, Human-computer interaction (HCI), Human behavior, Cognitive language processing, Speech production and perception, Machine translation, Natural language processing

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Kruyt, J. – de Jong, D. - D Ausilio, A. – Beňuš, Š.: Measuring Prosodic Entrainment in Conversation: A Review and Comparison of Different Methods. In: Journal of Speech, Language, and Hearing Research. ISSN 1092-4388, Roč. 66, č. 11 (2023), s. 4280-4314. WoS (JCR): Q1; IF: 2,2; citácie WoS/Scopus: 0/2
- Reichel, U. – Beňuš, Š. – Mády, K.: Entrainment profiles: Comparison by gender, role, and feature setReich. In: Speech communication. ISSN 0167-6393, Roč. 100 (2018), s. 46-57. WoS (JCR): Q3; IF: 1,661; citácie WoS/Scopus: 24/31
- Erzsébet, E. – Stranovská, E. – Ficzer, A.: Cognitive Levels of Pragmalinguistic Typology and German Text Comprehension. In: Journal of Education Culture and Society. ISSN 2081-1640, Roč. 14, č. 2 (2023), s. 242-256. WoS (JCR): Q2; IF: 1,6; citácie WoS/Scopus: 0/0
- Petráš, P. – Munková, D.: (Nielen) lingvistický pohľad na strojový preklad (na príklade prekladov textov technickej dokumentácie z angličtiny do slovenčiny) = (Not only) Linguistic View on Machine Translation (Following the Example of the Translations of Technical Documentation Texts from English to Slovak). In: Slovenska Rec. ISSN 0037-6981, Roč. 84, č. 3 (2019), s. 258-287. Scopus: Q2; citácie WoS/Scopus: 0/2

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Rečové prispôsobovanie sa a komunikatívne kompetencie v cudzom jazyku
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Mgr. Štefan Beňuš, PhD.
Doba riešenia / Project period: 9/2024 - 6/2028
- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Implementácia digitálneho online nástroja do výučby čítania s porozumením v nemeckom jazyku
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Mgr. Erzsébet Szabó, PhD.
Doba riešenia / Project period: 7/2024 - 6/2026
- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Klasifikačný model chybovosti strojového prekladu: krok k objektívnejšiemu hodnoteniu kvality prekladu
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. RNDr. Daša Munková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 7/2019 - 12/2021
- Schéma / Scheme: US Air Force Office of Scientific Research
Názov / Project name: Vzťah medzi dôveryhodnosťou a rečovým prispôsobovaním sa / Relationship between trust and entrainment in speech
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Mgr. Štefan Beňuš, PhD.
Doba riešenia / Project period: 12/2014 - 12/2017

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- Columbia University, New York, USA
- University of Helsinki, Fínsko
- University of Buenos Aires, Argentína
- Faculty of Arts and Humanities, University of Madeira, Portugalsko
- Faculty of Education, Mary Immaculate College, Limerick, Írsko
- Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita v Brně, Brno, Česká republika
- Pedagogická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, České Budějovice, Česká republika
- Generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre preklad (DGT), Brusel; Belgicko
- Ústav translatologie, FF UK, Praha, Česká republika

Vplyv interdisciplinarity na skúmanie a identifikáciu faktorov ovplyvňujúcich kvalitu translačnej činnosti

~

The influence of Interdisciplinarity on the research and Identification of Factors having Impact on the Quality of Translation

Študijný odbor:

prekladateľstvo a tlmočníctvo

Study programme:

Translation and Interpreting

Výskumná špecializácia:

translatológia

Research specialization:

Translation and Interpreting Studies

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. PhDr. Daniela Müglová, CSc.

Katedra translatológie / Filozofická fakulta

e-mail: dmuglova@ukf.sk

WOS Researcher ID: AAM-2608-2020

SCOPUS Author ID: 55351766200

Členovia / *Other members:*

doc. Mgr. Emília Perez, PhD.

Katedra translatológie / Filozofická fakulta

WOS Researcher ID: AAF-6842-2020

SCOPUS Author ID: 56496194700

doc. Mgr. Soňa Hodáková, PhD.

Katedra translatológie / Filozofická fakulta

WOS Researcher ID: AAH-5757-2020

SCOPUS Author ID: 55755816600

doc. PhDr. Andrej Zahorák, PhD.

Katedra translatológie / Filozofická fakulta

WOS Researcher ID: AAG-8156-2020

SCOPUS Author ID: 57221697024

Anotácia výskumu:

Výskum sa zameriava na preklad a tlmočenie ako proces a produkt v kontexte interdisciplinárnych prístupov v teoretickej i aplikačnej rovine. Ide o inovatívny výskum

v oblasti tlmočenia (sociálne a psychologické aspekty), audiovizuálneho prekladu (dabing, titulkovanie, titulkovanie pre nepočujúcich na Slovensku, získaných v spolupráci s komunitou nepočujúcich a domácou mediálnou praxou) a strojového prekladu, (skúmanie a hodnotenie kvality strojového prekladu vedúce v aplikačnej rovine k vytvoreniu typológie chýb strojového prekladu do slovenčiny ako flektívneho typu jazyka a príručiek efektívneho posteditovania pre posteditorov, žiadané prekladateľským odvetvím) s implementáciou do medzinárodného kontextu v rámci European Master's in Translation (EMT) Network, v ktorej je integrovaných 64 prestížnych európskych univerzít, a Generálneho riaditeľstva Európskej komisie pre preklad.

Research annotation:

The research is focused on translation and interpreting as process and product in the context of interdisciplinary approaches at the theoretical and applied levels. Being innovative in its character, the research covers the areas of interpreting (social and psychological aspects), audiovisual translation (dubbing, subtitling, subtitling for the deaf and hard-of-hearing in Slovak context), and machine translation (examining and evaluating the quality of machine translation as a product resulting both in the creation of errors typology of machine translation into Slovak as an inflectional type of language and a user's guide for the post-editors, for effective post-editing of machine translation which is requested by the translation industry) with its implementation in the international context within the European Master's in Translation (EMT) Network in which 64 prestigious European universities are involved, as well as the Directorate-General for Translation.

Klíčové slová:

hodnotenie kvality prekladu a tlmočenia, prekladateľské technológie, audiovizuálny preklad, prekladateľské/tlmočnicke kompetencie, jazykový transfer

Key words:

translation and interpreting quality assessment, translation technologies, audiovisual translation, translation/interpreting competencies, language transfer

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Dve tlmočnicke laboratóriá vybavené tlmočnickými kabínami spolu s digitálnym riadiacim pultom, virtuálnou konzolou, nahrávacím zariadením, nahrávacími diktafónmi, mixážnymi pultmi a tlmočnickými stanicami so slúchadlami. Editori, prekladové a terminologické nástroje, grafické a databázové softvéry použiteľné na úpravu textu, kontrolu pravopisu, prácu s prekladateľskými pamäťami a terminologickými databázami, na rozoznávanie hlasu a pod. (prekladateľský softvér TRADOS + Trados Team, slovníky LINGEA AJ, NJ, RJ, FJ, ŠPJ, prekladateľský softvér Phrase, OCR softvér ABBY FineReader, Zoo Digital, LSP.expert - Project Management).

Technologies used and/or research infrastructure:

Two interpretation laboratories equipped with One includes interpreting booths, digital managing unit, a virtual teacher's console, recording equipment, recording dictaphones, mixing desks. Editors, translation and terminology tools, graphical and database software that can be used to edit texts, for corrections, work with translation memories and terminology databases, voice recognition (specialised TRADOS + Trados Team translation software, LINGEA dictionaries EN, GER, RUS, FR, SPA, Phrase translation software, OCR software ABBY FineReader, Zoo Digital, LSP.expert - Project Management).

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Perez, E. – Hodáková, S.: Translator and interpreter training during the COVID-19 pandemic: Procedural, technical and psychosocial factors in remote training. In: Current Trends in Translation Teaching and Learning E. - Helsinki: University of Helsinki, 2021. ISSN 2342-7205, Vol. 8. -2021. p. 276-312. WoS (JCR): Q3; IF: 0,5; citácie WoS/Scopus: 4/1
- Polok, K. – Malá, E. – Mügllová, D.: On the Salience of Becoming a Creative Foreign Language Teacher. In: Xlinguae. ISSN 1337-8384, Roč. 13, č. 4 (2020), s. 152-162. Scopus: Q1. citácie WoS/Scopus: 0/3
- Valdez, S. – Secara, A. – Perez, E. – Bywood, L. 2023: Audiovisual translation and media accessibility training in the EMT network. In: Journal of Audiovisual Translation. ISSN 2617-9148, Roč. 6, č. 1, s. 19-44. citácie WoS/Scopus: 0/4
- Perez, E. – Hodáková, S.: Personal and interpersonal competence of to-be translators and interpreters during COVID-19 remote learning (students' perspective). In: The Journal of Internationalization and Localization. ISSN 2032-6904, Roč. 9, č. 2 (2022), s. 120-138. Scopus: Q1; citácie WoS/Scopus: 0/1
- Perez, E. – Klimková, S. – Zahorák, A.: The visual versus the aural in subtitling for the deaf and hard of hearing. In: Current Trends in Translation Teaching and Learning E. ISSN 2342-7205, Vol. 5 (2018), p. 315-347. WoS (JCR): Q3; IF: 0,5; citácie WoS/Scopus: 0/0

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Preklad a prekladanie v dejinách a súčasnosti slovenského kultúrneho priestoru. Premeny podôb, statusu a funkcií: texty, osobnosti, inštitúcie
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Mgr. Emília Perez, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2023 - 12/2026
- Schéma / Scheme: Asylum, Migration and Integration Fund
Názov / Project name: Mental HEALTH 4 ALL: Development and implementation of a digital platform for the promotion of access to mental healthcare for low language proficient third-country nationals in Europe/MHEALTH4ALL
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Mgr. Soňa Hodáková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2022 - 6/2025
- Schéma / Scheme: Akcia Rakúsko – Slovensko / Action Austria - Slovakia
Názov / Project name: Researching and designing training for audiovisual translation - Good practice and innovation
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Mgr. Emília Perez, PhD.
Doba riešenia / Project period: 10/2021 - 9/2022

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- Generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre preklad (DGT), Brusel, Belgicko
- CETRA (Centre for Translation Studies), KU, Leuven, Belgicko
- Ústav translatologie, FF UK, Praha, Česká republika
- Facultatea de Limbi si Literaturi Straine, Universitatea din Bucuresti, Rumunsko
- Dept. of Languages, Mediation, History, Literature and Philosophy, University of Macerata, Taliansko

Kreativita a digitálne mediálne platformy v interdisciplinárnych súvislostiach

~

Creativity and Digital Media Platforms in Interdisciplinary Contexts

Študijný odbor:

marketingová komunikácia a reklama, učiteľstvo a pedagogické vedy, história

Study programme:

Marketing Communication and Advertising, Teacher Training and Education, Sciencehistory

Výskumná špecializácia:

kreativita v mediálnej komunikácii, kreatívny priemysel, digitálne médiá, optimalizácia podmienok pre kreatívne procesy

Research specialization:

Creativity in media communication, creative industry, digital media, optimizing conditions for creative processes

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. Mgr. Katarína Fichnová, PhD.

Katedra masmediálnej komunikácie a reklamy / Filozofická fakulta

e-mail: kfichnova@ukf.sk

WOS Researcher ID: AAN-7308-2020

SCOPUS Author ID: 6504560101

Členovia / *Other members:*

prof. Mgr. et Mgr. Peter Mikuláš, PhD.

Katedra masmediálnej komunikácie a reklamy / Filozofická fakulta

WOS Researcher ID: AAP-7938-2020

SCOPUS Author ID: 57199271965

doc. Mgr. Marek Debnár, PhD.

Katedra žurnalistiky a nových médií / Filozofická fakulta

WOS Researcher ID: R-7035-2017

SCOPUS Author ID: 57197468157

doc. Mgr. Györgyi Janková, PhD.

Katedra masmediálnej komunikácie a reklamy / Filozofická fakulta

WOS Researcher ID: HDN-9874-2022

Anotácia výskumu:

Tím sa zameriava najmä na tieto oblasti výskumu a spolupráce:

- efektivita a dopad digitálnej mediálnej komunikácie na externé a interné faktory jedinca i skupín (napr. interné: miera porozumenia textom; dopad na kognitívne exekutívne funkcie – pamäť, myslenie, pozornosť, percepcia a apercepcia; preferencie; využitie digitálnych platforiem v pedagogickom procese a jeho úspešnosť; tvorivosť; externé – historické a sociokultúrne súvislosti; filozofia digitálnej doby - exponenciálny humanizmus; štruktúra jazyka a lingvistické aspekty; digitálna gramotnosť a zodpovedné využívanie IKT; závislosti a prejavy rozptýlenosti a nesústredenosti; preferencia vizuality; nový štýl čítania; atď.).
- kreatívne schopnosti a ich rozvoj, rozvoj tvorivých osobností, optimalizácia podmienok pre kreatívne procesy, hľadanie nových postupov podpory tvorivého riešenia problémov, atď.
- digitálna mediálna komunikácia a rozvoj kreatívnych priemyslov v európskom a stredoeurópskom priestore.

Research annotation:

The primary concerns of the team are the following areas of research and cooperation:

- Efficiency and impact of digital media communication on external and internal factors of the individual and groups (for example, among internal ones: degree of text understanding; impact on cognitive execution functions - memory, thinking, attention, perception, preferences; use of digital platforms in teaching process and its success; creativity; and among external ones: historical & socio-cultural context; philosophy of the digital age; language structure and linguistic aspects; digital literacy and responsible use of ICT; addictions and expressions of scatteredness and lack of concentration; preference for visual inputs; new style of reading, etc.).
- Creative abilities and their development, the development of creative personalities, optimization of conditions for creative processes, searching new ways of support for creative dealing with problems, and others.
- Digital media communication and the development of creative industries in European and Central European space.

Kľúčové slová:

médiá, digitálne médiá, kreativita, komunikácia, efektivita komunikácie

Key words:

media, digital media, creativity, communication, effectiveness of communication

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Incubátor multimediálnej tvorby, ktorý pozostáva z dvoch špecializovaných priestorov:

- DigiLAB – digitálna učebňa vybavená počítačmi iMac 21,5" s programami Adobe Photoshop, Adobe Illustrator. Súčasťou DigiLabu je aj Eye Tracker Gazepoint, biometrický systém Gazepoint Biometrics system a softvér Gazepoint Analysis UX Edition,
- Fotografický ateliér vybavený príslušnou fototechnikou, statívmi a plátnami FotoLab a tlačiarňou Canon Pixma Pro 100s.

Technologies used and/or research infrastructure:

Incubator of multimedia creation, which consists of two specialized spaces:

- DigiLAB – digital classroom equipped with iMac 21.5" computers with Adobe Photoshop, Adobe Illustrator programs. DigiLab also includes the Gazepoint Eye Tracker, the Gazepoint Biometrics system and the Gazepoint Analysis UX Edition software,
- Photography studio equipped with appropriate photo equipment, tripods and FotoLab canvases a Canon Pixma Pro 100s printer.

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Mikuláš, P. – Shelton, A.: Product endorsement on Slovak TV: Generation Y's recall of celebrity endorsements and brands. In: Celebrity Studies. - ISSN 1939-2400, Vol. 12, no. 4 (2021), p. 618-634. WoS (JCR): Q2; IF: 0,727; citácie WoS/Scopus: 6/4
- Mikuláš, P. – Světlík, J.: EXECUTION OF ADVERTISING AND CELEBRITY ENDORSEMENT. In: COMMUNICATION TODAY. ISSN 1338-130X, Roč. 7, č. 1 (2016), s. 92-103. WoS (JCR): Q3; IF: 0,8; citácie WoS/Scopus: 8/0
- Siváčková, B. – Debnár, M. – Gogora, A.: Digital Trends in Contemporary Humanities. Slovenský národopis, roč. 71, č. 3 (2023), s. 301-304. WoS (JCR): Q4; IF: 0,3; citácie WoS/Scopus: 0/0
- Fichnová, K. – Wojciechowski Łukasz P. – Szabo, P.: A Reflection on the Citizens' Attitudes to the Political Situation (and their Creative Renditions). In: Communication Today. ISSN 1338-130X, Roč. 10, č. 1 (2019), s. 77-92. Scopus: Q3; citácie WoS/Scopus: 4/2
- Fichnová, K. – Wojciechowski, Ł., P. – Štrbová, E. – Janková, G.: Digital and print media texts and their comprehension by young adults - preliminary research results. In: Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis : Studia de Cultura. ISSN 2083-7275, Roč. 16, č. 2 (2024), s. 34-49. Erih Plus; citácie WoS/Scopus: 0/0

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Kreativita ako zdroj profylaxie voči mediálnym hoaxom / CREativity Against HOaXes
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Mgr. Katarína Fichnová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 7/2024 - 6/2028
- Schéma / Scheme: Vyšegrádsky fond / Visegrad Fund
Názov / Project name: The concept of a society without prejudice in the media space - generational perspective
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Mgr. Györgyi Janková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 10/2024 - 4/2026

- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Digitálna zbierka slovenskej prózy
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Mgr. Marek Debnár, PhD.
Doba riešenia / Project period: 7/2021 - 6/2025
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Masmediálne komunikáty v digitálnej a printovej forme a ich komprehenzia u rôznych cieľových skupín
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Mgr. Katarína Fichnová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 4/2022 - 12/2024
- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Inkubátor multimediálnej digitálnej produkcie - recipročný transfer vedy, umenia a kreatívnych priemyslov
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Mgr. Lucia Spálová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 7/2019 - 12/2022

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- Hochschule für Technik und Wirtschaft des Saarlandes, Nemecko
- Université Paris III Sorbonne Nouvelle, Francúzsko
- University of Economics in Katowice, Poľsko
- Université Lorraine, Sciences humanities et sociales v Metz, Francúzsko
- Universitetet i Oslo, Nórsko

Sociálne vzťahy a hodnoty spoločnosti

~

Social Relationships and Values in Society

Študijný odbor:

etika

Study programme:

Ethics

Výskumná špecializácia:

Výskum sociálnych vzťahov a hodnotových konfliktov spoločnosti

Research specialization:

Research on social relationships and value conflicts of society

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. PhDr. Dagmar Marková, PhD.

Katedra etiky a estetiky / Filozofická fakulta

e-mail: dmarkova@ukf.sk

WOS Researcher ID: AAH-6375-2020

SCOPUS Author ID: 57216905516

Členovia / *Other members:*

doc. PhDr. Jarmila Maximová, PhD.

Katedra etiky a estetiky / Filozofická fakulta

WOS Researcher ID: AAG-8515-2020

SCOPUS Author ID: 57188814135

doc. Mgr. Ciprian Turčan, PhD.

Katedra etiky a estetiky / Filozofická fakulta

WOS Researcher ID: AAE-1195-2020

SCOPUS Author ID: 57192576204

Anotácia výskumu:

Výskum sociálnych vzťahov na úrovni didaktických, interpersonálnych a širších sociálnych vzťahov v etických, filozofických, psychologických, sociologických, literárnych, pedagogických a politických súvislostiach. Kritické skúmanie hodnotových konfliktov spoločnosti; etiky sociálnych vzťahov; interpersonálnych vzťahov v orientácii na sexualitu, rod, rodinu, psychologickú a sociálnu etiku; etických konceptov rovnosti, tolerance, zodpovednosti a spravodlivosti v perspektíve multifaktoriálnosti etických problémov a prekonávania úzkych jednodisciplinárnych rámcov.

Research annotation:

Research of social relationships at the level of didactic, interpersonal and wider social relationships in ethical, philosophical, psychological, sociological, literary, pedagogical

and political contexts. Critical research on the value conflicts in society; ethics of social relationships; interpersonal relationships focused on sexuality, gender, family, psychology ethics and social ethics; ethical concepts of equality, tolerance, responsibility and justice in the perspective of the multifactorial nature of ethical problems and the overcoming of narrow single-disciplinary frameworks.

Kľúčové slová:

etika, sociálne vzťahy, hodnoty, spoločnosť

Key words:

Ethics, Social Relationships, Values, Society

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Turčan, C.: The Negative Freedom and Politics of Modus Vivendi / Ciprian Turčan, 2023. - Cena 2023. In: Journal of Education Culture and Society. ISSN 2081-1640, Roč. 14, č. 2 (2023), s. 93-104. WoS: Q2; IF: 1,6; citácie WoS/Scopus: 0/0
- Turčan, C.: Hans Jonas' ethics of technology: Risks of technological society. In: Communications - Scientific Letters of the University of Zilina. ISSN 1335-4205, Vol. 19, no. 1 (2017), p. 35-38. Scopus: Q3; citácie WoS/Scopus: 0/8
- Jurová, J. (Maximová): Do the virtual communities match the real ones? (Communitarian perspective). In: Communications - Scientific Letters of the University of Zilina. ISSN 0341-2059, Vol. 19, no. 1 (2017), p. 14-18. Scopus: Q3; citácie WoS/Scopus: 0/4
- Lukšík, I. – Marková, D.: Sexual Lifestyles in the Field of Cultural Demands. In: Human Affairs : Postdisciplinary Humanities & Social Sciences Quarterly. ISSN 1210-3055, Vol. 22, no. 2 (2012), p. 227-238. WoS (JCR): Q3; IF: 0,4; citácie WoS/Scopus: 4/3
- Marková, D. – Čechová, D.: Adlerian Ethics: Applications in Counselling and Psychotherapy. - 1. ed. - London: Adlerian Society UK and Institute for Individual Psychology, 2016. - 156 p. ISBN 978-0-905860-27-5. citácie WoS/Scopus: 0/2

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Medzníky v tranzíciách intímnych vzťahov a kvalita života v období adolescencie a mladjej dospelosti
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PhDr. Dagmar Marková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 7/2019 - 6/2023
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Rodinné konštelácie s biologickými a nie biologickými deťmi
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PhDr. Dagmar Marková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 5/2021 - 12/2024
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Nenáboženská spirituálna gramotnosť: vznik, rozvíjanie

v detstve a význam v dospelosti

Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PhDr. Dagmar Marková, PhD.

Doba riešenia / Project period: 1/2023 - 12/2026

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- Department of Philosophy and Educational Sciences, Università degli studi di Torino, Taliansko
- North American Society of Adlerian Psychology, USA
- Karel de Grote University College, Antwerp, Belgicko
- Centre for Digital Humanities and Information Society at University of Tartu, Tartu, Estónsko
- South-East European Centre for Semiotics Studies, New Bulgarian University, Sofia, Bulharsko

Religiozita a jej súčasné hodnoty

~

Religiosity and its Current Values

Študijný odbor:

filozofia

Study programme:

Philosophy

Výskumná špecializácia:

náboženské štúdie, filozofia náboženstva, filozofia hodnôt, dejiny kresťanskej filozofie

Research specialization:

Religionistics, Philosophy of religion, Philosophy of values, History of Christian philosophy

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garat / *Team leader:*

prof. PhDr. PaedDr. Peter Kondrla, PhD.

Ústav pre výskum kultúrneho dedičstva Konštantína a Metoda / Filozofická fakulta

e-mail: pkondrla@ukf.sk

WOS Researcher ID: AAG-6643-2020

SCOPUS Author ID: 57188814697

Členovia / *Other members:*

doc. Mgr. Andrea Blaščíková, PhD.

Ústav pre výskum kultúrneho dedičstva Konštantína a Metoda / Filozofická fakulta

WOS Researcher ID: AAG-7802-2020

SCOPUS Author ID: 56054484400

doc. PhDr. Martina Pavlíková, PhD., MBA

Katedra žurnalistiky a nových médií / Filozofická fakulta

WOS Researcher ID: AAD-8272-2020

Scopus Author ID: 57226468364

doc. PhDr. Ondrej Štefaňak, PhD.

Katedra filozofie a politológie/ Filozofická fakulta

WOS Researcher ID: AAG-6800-2020

SCOPUS Author ID: 57222567672

PhDr. Andrea Lesková, PhD.

Katedra etiky a estetiky/ Filozofická fakulta

WOS Researcher ID: AAE-8458-2020

SCOPUS Author ID: 57202358680

Anotácia výskumu:

Výskum tímu sa zameriava na objasnenie a popísanie primárnych a sekundárnych, kultúrnych a etických hodnôt a ich prepojenosti s religiozitou, definovanie korelácie náboženských a kultúrnych hodnôt, posúdenie ich historického významu a aktuálneho prínosu pre podporu paradigmy trvalej udržateľnosti. Predmetom skúmania sú vybrané kresťanské cnosti a ich výskum prítomnosti v rozhodovacom procese postmoderného človeka. Zároveň je skúmané prepojenie vybraných hodnôt s religiozitou a náboženskou praxou, ako aj s možnosťou ich implementácie prostredníctvom kultúrnych ciest Rady Európy. Špecifická pozornosť je venovaná výskumu hodnotových orientácií mladej generácie, kde je dôraz kladený na možnosti ovplyvňovania hodnotových postojov v procese výchovy, vzdelávania a prípravy na budúce povolanie s akcentom na hodnoty podporujúce trvalo udržateľný rozvoj. Výskum alternatívnych hnutí, ktoré vychádzajú zo spirituálnej skúsenosti. Vymedzenie rozdielnosti chápania zážitku v oficiálnych a alternatívnych cirkvách. Pomocou sociologického výskumu určovanie štruktúry a početnosti alternatívnych hnutí, ako aj ich vplyvu na spiritualitu oficiálnych cirkví a stanovenie miery prítomnosti tzv. implicitnej religiozity v spoločnosti. Na základe výsledkov skúmania sa definujú potenciálne riziká, ale aj výzvy, ktoré tieto nové trendy prinášajú.

Research annotation:

The team's research focuses on clarifying and describing primary and secondary, cultural and ethical values and their connection with religiosity, defining the correlation of religious and cultural values, assessing their historical significance and current contribution to supporting the sustainability paradigm. The subject of research is selected Christian virtues and their research of presence in the decision-making process of postmodern man. At the same time, the connection of selected values with religiosity and religious practice, as well as the possibility of their implementation through the Council of Europe's cultural routes, is investigated. Specific attention is devoted to the research of the value orientations of the young generation, where the emphasis is placed on the possibility of influencing value attitudes in the process of upbringing, education and preparation for a future profession with an emphasis on values supporting sustainable development. Research into alternative movements that are based on spiritual experience. Defining the difference in the understanding of the experience in official and alternative churches. Using sociological research, determining the structure and number of alternative movements as well as their influence on the spirituality of official churches and determining the degree of presence of the so-called implicit religiosity in society. Based on the research results, potential risks are defined, as well as the challenges that these new trends bring.

Klíčové slová:

Náboženské štúdie, religiozita, filozofia náboženstva, filozofia hodnôt, dejiny kresťanskej filozofie

Key words:

Religionistics, Religiosity, Philosophy of Religion, Philosophy of values, History of Christian philosophy

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

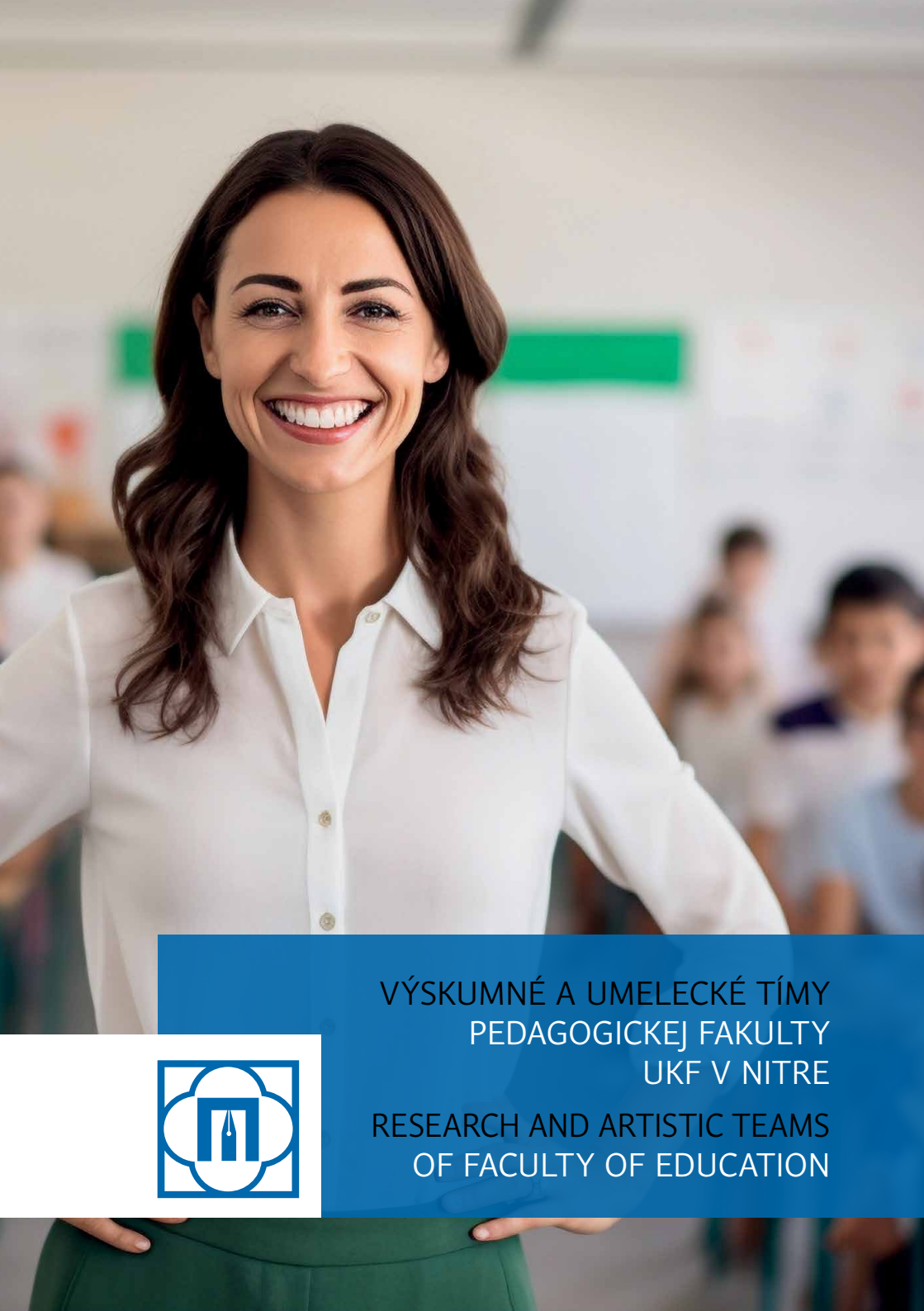
- Kondrla, P.: Sustainability Values in Religious Education. In: Journal of Education Culture and Society. ISSN 2081-1640, Roč. 14, č. 1 (2023), s. 19-32 [online]. WoS (JCR): Q2; IF: 1,6; citácie WoS/Scopus: 18/8
- Pavlíková, M. – Tavilla, I.: Repetition as a Path to Authentic Existence in Kierkegaard's Work. Journal of Education Culture and Society. ISSN 2081-1640, Roč. 14, č. 2 (2023), s. 105 – 115 [online]. WoS (JCR): Q2; IF: 1,6; citácie WoS/Scopus: 14/6
- Kondrla, P. – Lesková, A. – Ďurková, E.: Analysis of Religiosity in Slovakia since 1989 and Paths of Its Development. In: Religions. ISSN 2077-1444, Vol. 14, no. 3 (2023), p. 1-13. I. WoS (JCR): Q4; IF: 0,7; citácie WoS/Scopus: 6/6
- Štefaňak, O.: Metamorphoses of Religiosity of Slovaks Against the Background of the Cooperative Model of Laicity in Central Europe. In: Collectanea Theologica. ISSN 0137-6985, Roč. 94, č. 4 (2024), s. 213-229. Scopus: Q1; citácie WoS/Scopus: 0
- Nemec, R. – Blaščíková, A.: The Virtue of Religio in Thomas Aquinas: Between Justice and Love. In: Religions. ISSN 2077-1444, Roč. 14, č. 5 (2023), art. no. 571, s. [1-10]. IF: 0,7; WoS (JCR): Q4. citácie WoS/Scopus: 2/1

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Religiozita a hodnoty trvalej udržateľnosti
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PhDr. PaedDr. Peter Kondrla, PhD.
Doba riešenia / Project period: 7/2023 - 6/2027
- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Perspektívy vývoja súčasnej religiozity na Slovensku
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PhDr. PaedDr. Peter Kondrla, PhD.
Doba riešenia / Project period: 8/2018 - 12/2021

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- University of Toronto, Kanada
- University of Granada, Španielsko
- University of Wrocław, Poľsko
- Katedra pedagogiky Teologickej fakulty Juhočeskej univerzity v Českých Budejoviciach, Česká republika
- Husitská teologická fakulta Karlovej univerzity v Prahe, Česká republika
- Pedagogická sekcia Českej kresťanskej akadémie, Česká republika
- Vysoká škola aplikované psychologie Terezín, Česká republika
- Výskumný inštitút S. Kierkegaarda, Ljubljana, Slovinsko

VÝSKUMNÉ A UMELECKÉ TÍMY
PEDAGOGICKEJ FAKULTY
UKF V NITRE

RESEARCH AND ARTISTIC TEAMS
OF FACULTY OF EDUCATION

Obsah / Content

- 112** Psycholingválne a interkultúrne aspekty vyučovania angličtiny ako cudzieho jazyka
Psycholinguual and intercultural aspects of teaching English as a foreign language
- 115** Teória a prax vyučovania odborných technických predmetov
Theory and practice of technology subject teaching
- 119** Psychodidaktické aspekty edukácie
Psychodidactic aspects of education
- 122** Psychologické aspekty výskumu profesijných kompetencií a zdravia učiteľov
Psychological aspects of research of teachers' professional competencies and health
- 125** Ateliér hudobnej drámy
Musical Drama Studio
- 128** Výskumný tím športového tréningu vo vedách o športe
Sports Training Research Team in Sports Sciences

Psycholingválne a interkultúrne aspekty vyučovania angličtiny ako cudzieho jazyka

~

Psycholinguual and intercultural aspects of teaching English as a foreign language

Študijný odbor:

učiteľstvo a pedagogické vedy

Study programme:

Teacher Training and Education Science

Výskumná špecializácia:

vyučovanie angličtiny ako cudzieho jazyka

Research specialization:

Teaching English as a foreign language

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. PaedDr. Zdena Kráľová, PhD.

Katedra anglického jazyka a kultúry / Pedagogická fakulta

e-mail: zkralova@ukf.sk

WOS Researcher ID: AAE-3586-2019

SCOPUS Author ID: 6507547112

Členovia / *Other members:*

doc. Mgr. Elena Kováčiková, PhD.

Katedra anglického jazyka a kultúry / Pedagogická fakulta

WOS Researcher ID: AAG-3197-2020

SCOPUS Author ID: 57209807417

doc. Mgr. Zuzana Sándorová, PhD.

Katedra anglického jazyka a kultúry / Pedagogická fakulta

WOS Researcher ID: AE-7561-2020

SCOPUS Author ID: 57196350630

Anotácia výskumu:

Vzhľadom na to, že väčšina učiteľov a budúcich učiteľov angličtiny vo svete nepatrí medzi rodených hovoriacich, výskum vyučovania angličtiny ako cudzieho jazyka je v posledných rokoch veľmi intenzívny. Náš výskum má za cieľ zaplniť biele miesto v tejto oblasti orientáciou na psycholingválne a interkultúrne aspekty vyučovania angličtiny ako cudzieho jazyka. Jazyková identita je komplexným, dynamickým a výrazne kontextovo viazaným fenoménom, preto náš výskum rešpektuje ekologický a dynamický prístup k danej problematike. Je

v súlade s novým trendom vo vyučovaní cudzích jazykov, ktorý zdôrazňuje afektívne faktory ako protiváhu kognitívnych faktorov. Výskum je zameraný na psychologické aspekty (napr. osobnostné faktory a emócie), ktoré ovplyvňujú proces vyučovania a učenia sa angličtiny ako cudzieho jazyka (stratégie, štýly, metódy) v interkultúrnom a interlingválnom kontexte na všetkých jazykových rovinách.

Research annotation:

As the majority of English teachers and student teachers worldwide are non-native speakers, the research on teaching English as a foreign language (TEFL) has enjoyed wide attention in the last few decades. The current research aims to fill the gap by focusing on psycholinguistic and intercultural aspects of TEFL. Language identity is complex, dynamic and highly context-dependent therefore the research takes ecological and dynamic points of view. It is in line with new trends in teaching foreign languages emphasizing the affective factors to counterbalance the cognitive factors. The research is focused on psychological aspects (such as personality factors and emotions) affecting EFL teaching and learning processes (strategies, styles and methods) in intercultural and interlingual context at all language levels.

Kľúčové slová:

vyučovanie angličtiny ako cudzieho jazyka, psycholingválne faktory, interkultúrna komunikácia

Key words:

teaching English as a foreign language, psycholinguistic factors, intercultural communication

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

softvérové nástroje na analýzu jazykových dát, dotazníkové a testové metódy

Technologies used and/or research infrastructure:

software tools for language data analysis, questionnaire and test methods

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Kráľová Zdena - Škorvavová Eva - Tirpáková Anna - Markechová Dagmar: Reducing student teachers' foreign language pronunciation anxiety through psycho-social training, 2017. DOI 10.1016/j.system.2017.01.001. In. System. ISSN 0346-251X, Vol. 65, no. 4 (2017), p. 49-60. citácie WoS/Scopus: 30/32
- Kráľová Zdena - Kamenická Jana - Tirpáková Anna: Positive emotional stimuli in teaching foreign language vocabulary, 2022. DOI 10.1016/j.system.2021.102678. In. System. ISSN 0346-251X, Vol. 104, no. 2 (2022), p. 1-12. citácie WoS/Scopus: 8/8
- Kráľová Zdena - Tirpáková Anna: EFL Teachers' Speaking Anxiety: Post-Communist Country Context, 2019. DOI 10.1177/2158244019846698. In. Sage Open. ISSN 2158-2440, Vol. 9, no. 2 (2019), p. 1-13. citácie WoS/Scopus: 10/11
- Sándorová Zuzana - Repáňová Terézia - Palenčíková Zuzana - Beták Norbert: Design thinking - A revolutionary new approach in tourism education?, 2020. DOI 10.1016/j.jhlste.2019.100238. In. Journal of hospitality, leisure, sport & tourism education. ISSN 1473-8376, Vol. 26 (2020), p. 1-9. citácie WoS/Scopus: 37/41

- Vnučko Gregor - Kráľová Zdena - Tirpáková Anna: Exploring the relationship between digital gaming, language attitudes, and academic success in EFL university students, 2024. DOI 10.1016/j.heliyon.2024.e33301. In. Heliyon. ISSN 2405-8440, Vol. 10, no. 13 (2024), p. 1-12. citácie WoS/Scopus: 0/0

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Gramotnosť a kritické myslenie v kontexte bilingválneho vzdelávania / Disciplinary Literacy and Critical Thinking in Bilingual Education
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Mgr. Elena Kováčiková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2024 - 12/2026
- Schéma / Scheme: COST Action CA21114
Názov / Project name: CLIL network for languages in education: towards bi- and multilingual disciplinary literacies
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Mgr. Elena Kováčiková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 10/2022 - 10/2026
- Schéma / Scheme: Erasmus+
Názov / Project name: Emócie vo vyučovaní anglického jazyka / Emotions in English Language Teaching
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PaedDr. Zdena Kráľová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2022 - 12/2024
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Úzkosť z hovorenia v angličtine u učiteľov anglického jazyka na Slovensku /English Speaking Anxiety of English Language Teachers in Slovakia
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PaedDr. Zdena Kráľová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2017 - 12/2019

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- Kansai University, Osaka, Japonsko
- Private Paedagogische Hochschule der Diözese, Linz, Rakúsko
- Pädagogische Hochschule Freiburg im Breisgau, Nemecko
- Professionshøjskolen University College, Syddanmark, Dánsko
- Universidad de Salamanca, Španielsko
- Università Degli Studi di Varese, Taliansko
- Instituto Politecnico do Porto, Portugalsko
- Uniwersytet Gdański, Gdansk, Poľsko
- Universitatea din Craiova, Rumunsko
- Mersin Üniversitesi, Turecko

Teória a prax vyučovania odborných technických predmetov

~

Theory and practice of technology subject teaching

Študijný odbor:

Učiteľstvo a pedagogické vedy

Study programme:

Teacher Training and Education Science

Výskumná špecializácia:

Didaktika technických predmetov, perspektívy a inovácie technického vzdelávania, aplikácie IKT a digitálnych platforiem vo vzdelávaní

Research specialization:

Didactics of technology subjects, technology education perspectives and innovations, ICT and digital platforms applications in teaching and learning processes

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. PaedDr. Alena Hašková, CSc.

Katedra techniky a informačných technológií / Pedagogická fakulta

e-mail: ahaskova@ukf.sk

WOS Researcher ID: AEA-2146-2020

SCOPUS Author ID: 36600268700

Členovia/Other members:

doc. PaedDr. Gabriel Báñez, PhD.

Katedra techniky a informačných technológií / Pedagogická fakulta

WOS Researcher ID: AEG-2183-2020

SCOPUS Author ID: 56875457700

doc. PaedDr. Peter Brečka, PhD.

Katedra techniky a informačných technológií / Pedagogická fakulta

WOS Researcher ID: AAC-5880-2020

SCOPUS Author ID: 54408139200

doc. PaedDr. Jana Depešová, PhD.

Katedra techniky a informačných technológií / Pedagogická fakulta

WOS Researcher ID: AAF-6314-2020

SCOPUS Author ID: 56434285200

doc. PaedDr. Danko Lukáčová, PhD.

Katedra techniky a informačných technológií / Pedagogická fakulta

WOS Researcher ID: AAF-6313-2020

SCOPUS Author ID: 57170486900

doc. Ing. Ivana Tureková, PhD., MBA

Katedra techniky a informačných technológií / Pedagogická fakulta

WOS Researcher ID: AAE-3571-2020

SCOPUS Author ID: 55634060800

Anotácia výskumu:

Podstatou výskumu tohto tímu je zabezpečenie trvalo udržateľnej kvality realizácie technickej výchovy detí a mládeže od predškolskej výchovy až po terciárnu úroveň. Aktivita členov výskumného tímu sú zamerané rovnako na teoretický, ako aj praktický výskum problematiky vyučovania odborných technických predmetov na rôznych typoch škôl (vrátane ďalšieho odborného vzdelávania).

Research annotation:

The essence of the research of the team is to ensure sustainable quality of technology education of children and youth carried out from pre-primary up to tertiary level. Research team members' activities are aimed at both theoretical as well as practical research of issues regarding teaching professional technology subjects at different kinds of schools (including further professional education).

Kľúčové slová:

výučba technicky orientovaných predmetov, technické vzdelávanie a tvorivosť, kurikulárne aspekty výučby technicky orientovaných predmetov, štúdium technicky orientovaných odborov, príprava učiteľov

Key words:

teaching technically oriented subjects, technology education and creativity, curricular aspects of technically oriented subject teaching, study of technically oriented disciplines, teacher training

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

kvalitatívna a komparačná analýza, prípadové štúdie, pedagogický experiment, pozorovanie, dopytovanie, evalvácia, štatistické metódy

Technologies used and/or research infrastructure:

qualitative and comparative analysis, case studies, pedagogical experiment, observation, inquiry, evaluation, statistical methods

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Hašková Alena - Lukáčová Danko - Henryk Noga: Teacher's self-assessment as a part of quality management, 2019. DOI <http://dx.doi.org/10.15293/2658-6762>. In. Science for Education Today. ISSN 2658-6762, Vol. 9, no. 2 (2019), p. 156-169. citácie WoS/Scopus: 10/10
- Tureková Ivana - Lukáčová Danko - Báñez Gabriel: Quality Assessment of the University Classroom Lighting - A Case Study, 2018. DOI 10.18421/TEM74-21. In. TEM Journal. ISSN 2217-8309, Vol. 7, no. 4 (2018), p. 829-836. citácie WoS/Scopus: 8/9

- Tureková Ivana – Bagalová Terézia: Knowledge and Experiences of Safety and Health Occupation Risks among Students, 2018. DOI 10.3991/ijep.v8i5.8981. In: International Journal of Engineering Pedagogy. ISSN 2192-4880, Vol. 8, no. 5 (2018), p. 108-120. citácie WoS/Scopus: 8/8
- Brečka Peter - Valentová Monika - Lančarič Drahoslav: The implementation of critical thinking development strategies into technology education: The evidence from Slovakia, 2022. DOI 10.1016/j.tate.2021.103555. In: Teaching and teacher education ISSN 0742-051X. Vol. 109, art. no. 103555, p. 1-16. citácie WoS/Scopus: 11/15
- Záhorec Ján - Hašková Alena - Munk Michal: Teachers' Professional Digital Literacy Skills and Their Upgrade. 2019. DOI 10.13187/ejced.2019.2.378. In: European Journal of Contemporary Education. ISSN 2305-6746, Vol. 8, no. 2 (2019), p. 373-393. citácie WOS/Scopus: 9/24

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Erasmus+
Názov / Project name: STEMkey – Teaching standard STEM topic with a key competence approach
Koordinátor projektu/Project coordinator: Pädagogische Hochschule Freiburg, DE
Zodpovedný riešiteľ za UKF / Coordinator of UKF: prof. PaedDr. Alena Hašková, CSc.
Doba riešenia / Project period: 9/2020 - 8/2023
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Rozvíjanie učebného potenciálu detí predškolského a mladšieho školského veku v zameraní na koncepciu STEM vzdelávania / Developing the learning potential of children of preschool and younger school age with a focus on the concept of STEM education
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PaedDr. Peter Brečka, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2023 - 12/2025
- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency – bilateral scheme Slovakia - Serbian
Názov / Project name: Vademecum mentora /Mentor's Vademecum
Koordinátor projektu/ Project coordinator: prof. PaedDr. Alena Hašková, CSc.
Doba riešenia / Project period: 3/2022 – 12/2023

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- Pädagogische Hochschule Freiburg, Nemecko
- Ukrainian Engineering Pedagogics Academy, Charkov, Ukrajina
- Georgian Technical University, Tbilisi, Gruzínsko
- Univerzita Novi Sad, Srbsko
- Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Krakov, Poľsko
- Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszow, Poľsko

- Politechnika Radomska im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu, Radom, Polsko
- Západočeská univerzita Plzeň, Česká republika
- Univerzita Palackého, Olomouc, Česká republika
- Masarykova univerzita, Brno, Česká republika

Psychodidaktické aspekty edukácie

~

Psychodidactic aspects of education

Študijný odbor:

Učiteľstvo a pedagogické vedy

Study programme:

Teacher Training and Education Science

Výskumná špecializácia:

didaktika, psychodidaktika, kognitívna intervencia

Research specialization:

general didactics, psychodidactics, cognitive intervention

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. PhDr. Gabriela Petrová, CSc.

Katedra pedagogiky / Pedagogická fakulta

e-mail: gpetrova@ukf.sk

WOS Researcher ID: AAF-9570-2020

SCOPUS Author ID: 57204355544

Členovia / *Other members:*

prof. PaedDr. Jana Duchovičová, PhD.

Katedra pedagogiky / Pedagogická fakulta

WOS Researcher ID: AAE-3262-2020

SCOPUS Author ID: 57200826548

doc. PaedDr. Lívia Fenyvesiová, PhD.

Katedra pedagogiky / Pedagogická fakulta

WOS Researcher ID: AAF-6768-2020

SCOPUS Author ID: 57203548041

doc. PaedDr. Nina Bodoríková, PhD.

Katedra pedagogiky / Pedagogická fakulta

WOS Researcher ID: AAF-9564-2020

SCOPUS Author ID: 57211605626

PhDr. Denisa Gunišová, PhD.

Katedra pedagogiky / Pedagogická fakulta

WOS Researcher ID: AAF-6702-2020

Anotácia výskumu:

Výskum je zameraný na psychodidaktické aspekty (kurikulum, učivo, mediačný kontext), ktoré ovplyvňujú proces vyučovania a učenia sa (stratégie, štýly, metódy) a rozvíjajú kognitívnu úroveň žiakov. Psychodidaktické témy pre svoju interdisciplinaritu predstavujú nosný koncept porovnávacích a medzinárodných výskumných štúdií.

Research annotation:

Research is focused at the psychodidactic aspects (curriculum, mediation context) that influence the process of teaching and learning (strategies, styles, methods) and develop the cognitive level of pupils. Psychodidactic themes for their interdisciplinarity are a key concept of comparative and international research studies.

Kľúčové slová:

vyučovanie, učenie sa, kurikulum, štrukturovanie učiva, metakognícia, stratégie, autoregulácia

Key words:

education, learning, curriculum, structuring the curriculum, metacognition, strategies, self-regulation

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Kvalitatívna, kvantitatívna a komparačná analýza, kurikulárny výskum, prípadové štúdie, zakotvená teória, pedagogický experiment, meta-analýza, pozorovanie, obsahová analýza dokumentov, dopytovanie, akčný výskum, evalvácia, štatistické metódy

Technologies used and/or research infrastructure:

Qualitative, quantitative and comparative analysis, curriculum research, case studies, grounded theory, pedagogical experiment, meta-analysis, observation, documentary analysis, inquiry, action research, evaluation, statistical methods

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Duchovičová, Jana - Tomšík, Robert: Managerial Competencies of a Teacher in the Context of Learners' Critical Thinking Development: Exploratory Factor Analysis of a Research Tool and the Results of the Research. 2018. DOI 10.18421/TEM72-15. In. TEM Journal. ISSN 2217-8309, Vol 7, no.2 (2018), p. 335-347. citácie WoS/Scopus: 6/5
- Petrová, Gabriela - Kozárová, Nina: Concept of working with mistakes in the educational process. 2018. DOI 10.33543/0801148153. In. Ad Alta. Journal of Interdisciplinary Research, Vol. 8, no. 17 (2018), p. 148-153. citácie WoS/Scopus 2/0
- Kozárová, Nina - Duchovičová, Jana: Non - Linear Structured Teaching Material as an Attribute Developing Meaningfulness in Students' Mental Representation, 2020. DOI 10.13187/ejced.2020.4.807. In. European Journal of Contemporary Education. ISSN 2305 - 6746, Vol. 9 no. 4 (2020), p. 807 – 818. citácie WoS/Scopus 1/1
- Petrová, Gabriela - Kozárová, Nina: The Involvement of neuro - linguistics and mind mapping in the development of holistic perception of language education, 2018. DOI 10.2478/jolace-2018-0019. In. Journal of Language and the Cultural

Education. ISSN 1339-4584, Vol. 6, no. 2 (2019), p.116 – 125. citácie WoS/Scopus: 1/0

- Duchovičová, Jana – Kováčiková, Elena – Khuziakmetov, Anvar – Valeev, Agzam: Phonematic Awareness and Chosen Cognitive Functions of a Child, 2019. DOI 10.13187/ejced.2019.4.751. In. European Journal of Contemporary Education. ISSN 2305-67468, Vol. 4 (2019), p. 751-760. citácie WoS/Scopus: 1/2

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Prax v centre odborovej didaktiky, odborová didaktika v Centre praktickej prípravy / Practice in the center of the subject field didactics, subject field didactics in the centre of preparation for practice
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PaedDr. Jana Duchovičová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 7/2016 – 11/2020
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Individuálna koncepcia a stratégia vyučovania v kontexte profesijného života učiteľa / Individual concept and teaching strategy in the context of the teachers' professional life
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PaedDr. Lívia Fenyvesiová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2017 – 12/2019
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Transformatívne učenie budúcich učiteľov v kontexte rozvoja kritického myslenia žiakov / Transformative learning of future teachers in the context of the development of students' critical thinking
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PaedDr. Nina Bodoríková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2020 – 12/2022

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- Karlova univerzita v Prahe, Česká republika
- Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Česká republika
- University of Szeged, Maďarsko
- Univerzita Slaski Katowice, Poľsko

Psychologické aspekty výskumu profesijných kompetencií a zdravia učiteľov

~

Psychological aspects of research of teachers' professional competencies and health

Študijný odbor:

Učiteľstvo a pedagogické vedy

Study programme:

Teacher Training and Education Science

Výskumná špecializácia:

osobnosť, kognície, zdravie, profesijné kompetencie, psychologická gramotnosť učiteľov

Research specialization:

personality, cognition, health, professional competences, psychological literacy of teachers

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. PaedDr. Marcela Verešová, PhD.

Katedra pedagogickej a školskej psychológie / Pedagogická fakulta

email: mveresova@ukf.sk

WOS Researcher ID: J-7077-2012

SCOPUS Researcher ID: 57103567800

Členovia / *Other members:*

PhDr. Eva Ballová Mikušková, PhD.

Katedra pedagogickej a školskej psychológie / Pedagogická fakulta

WOS Researcher ID: AAF-7671-2020

SCOPUS Researcher ID: 57192942459

doc. PhDr. Viktor Gatiaľ, PhD.

Katedra pedagogickej a školskej psychológie / Pedagogická fakulta

WOS Researcher ID: AAF-7871-2020

SCOPUS Researcher ID: 57103775200

Mgr. Andrea Juhášová, PhD.

Katedra pedagogickej a školskej psychológie / Pedagogická fakulta

WOS Researcher ID: AAF-9673-2020

SCOPUS Researcher ID: 57192660823

PaedDr. Lucia Rapsová, PhD.

Katedra pedagogickej a školskej psychológie / Pedagogická fakulta

WOS Researcher ID: AAF-6467-2020

SCOPUS Researcher ID: 57211296388

Anotácia výskumu:

Kľúčové zameranie výskumného tímu je orientované na identifikáciu a analýzu psychologických korelátov a prediktorov profesijných kompetencií a kvality „dobrých/efektívnych“ učiteľov, pričom centrácia je predovšetkým na výskum kognícií (napr. vedecké myslenie, kritické myslenie, kognitívna reflexia a ďalšie), exekutívnych funkcií a osobnostných čŕt/charakteristík vo vzťahu/predikcii výkonu a uplatňovania profesijných kompetencií (predovšetkým didaktických kompetencií, vzdelávacieho štýlu, interakčného štýlu či psychologickéj gramotnosti) učiteľov (dvoch skupín – v pregraduálnej príprave a v praxi) v školskom prostredí. Sekundárne zameranie zapadajúce do rámca výskumnej špecializácie sa dotýka výskumu korelátov/prediktorov zdravia a kvality života učiteľov. Výskum má predovšetkým korelačný, kauzálny a komparačný charakter. Výstupmi vedeckého skúmania sú vedecké a odborné články, monografie, ale aj prijaté pozvania v podobe hlavných vedeckých referátov na domáce a zahraničné konferencie.

Research annotation:

The key focus of the research team is oriented to the identification and analysis of psychological correlates and predictors of professional competences and the quality of "good/effective" teachers, while the centering is primarily on the research of cognitions (for example, scientific thinking, critical thinking, cognitive reflection and others), executive functions and personality traits/characteristic in the correlation/prediction of the performance and application of professional competences (primarily didactic competences, educational style, interactional style or psychological literacy) of teachers (of two groups – in undergraduate training and in practice) in the school environment. A secondary focus within the scope of the research specialization concerns research on correlates/predictors of teachers' health and quality of life. The research is primarily correlational, causal and comparative in nature. The outputs of scientific research are scientific and professional articles, monographs, but also accepted invitations in the form of main scientific reports to domestic and foreign conferences.

Kľúčové slová:

učiteľ, kvalita učiteľa, dobrý/efektívny učiteľ, profesijné kompetencie, psychologická gramotnosť, kognície, exekutívne funkcie, osobnosť, zdravie, kvalita života, školská prax, pregraduálna príprava

Key words:

teacher, teacher quality, good/effective teacher, professional competencies, psychological literacy, cognition, executive functions, personality, health, quality of life, school practice, pre-service training

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Štandardizované a experimentálne využívané psychologické diagnostické nástroje, administrácia dát prostredníctvom zakúpenej licencie SURVIO alebo formou „pero-papier“, spracovanie dát prostredníctvom zakúpenej licencie SPSS

Technologies used and/or research infrastructure:

Standardized and experimentally used psychological diagnostic tools, data administration through a purchased SURVIO license or in the form of "pen and paper", data processing through a purchased SPSS license

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Ballová Mikušková Eva - Verešová Marcela - Gatíal Viktor: Antecedents of teachers' professional competencies, 2024. DOI 10.1080/2331186X.2023.2286813. In. Cogent Education. ISSN 2331-186X, Vol. 11 no. 1 (2024), p. 1-23. citácie WoS/Scopus: 1/1
- Juhássová Andrea - Gatíal Viktor - Mesíková Anna Mária: Executive Functions in the Context of Professional Competencies of Future Teachers, 2022. DOI 10.18421/TEM114-35. In. TEM Journal. ISSN 2217-8309, Vol. 11 no. 4, p.1702 -1708. citácie WoS/Scopus: 1/1
- Ballová Mikušková Eva - Verešová Marcela. Distance education during COVID-19: The perspective of Slovak teachers, 2020. DOI 10.33225/pec/20.78.884. In. Problems of Education in the 21st Century. ISSN 1822-7864, Vol. 78 no. 6, p. 884-906. citácie WoS/Scopus: 21/21
- Ballová Mikušková Eva: Conspiracy Beliefs of Future Teachers, 2017. DOI 10.1007/s12144-017-9561-4. In. Current Psychology: A Journal for Diverse Perspectives on Diverse Psychological Issues: Current psychology research & reviews. ISSN 1046-1310., Vol. 37, no.3, p. 692-701. citácie WoS/Scopus: 34/36
- Verešová Marcela - Malá Dana: Stress, Proactive Coping and Self-Efficacy of Teachers, 2012. In. Procedia Social and Behavioral Sciences. ISSN 1877-0428. Vol. 55, no.1 (2012), p. 294-300. citácie WoS/Scopus: 16/23

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Profesionálne kompetencie a psychologická gramotnosť učiteľov / Professional competencies and psychological literacy of teachers
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: PhDr. Eva Ballová Mikušková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2024 - 12/2026
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Osobnostné, kognitívne a motivačné prediktory profesionálnych kompetencií učiteľov v pregraduálnej príprave a v praxi / Personality, cognitive and motivational predictors of teachers' professional competences in undergraduate training and in practice
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PaedDr. Marcela Verešová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2021 - 12/2023

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- Katedra pedagogické a školní psychologie, Pedagogická fakulta, Ostravská univerzita v Ostrave, Česká republika
- Katedra psychologie a patopsychologie, Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci, Česká republika

Ateliér hudobnej drámy

~

Musical Drama Studio

Študijný odbor:

Performatívne vedy a vedy o umení

Study programme:

Performative Sciences and Arts Sciences

Výskumná špecializácia:

Komorná hudobnodramatická tvorba

Research specialization:

Chamber Musical-Drama Work

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. PhDr. Pavol Smolík, ArtD.

Katedra hudby / Pedagogická fakulta

e-mail: psmolik@ukf.sk

Členovia / *Other members:*

Mgr. art. Marek Štrbák, PhD.

Katedra hudby / Pedagogická fakulta

doc. Mgr. Jana Pastorková, ArtD.

Katedra hudby / Pedagogická fakulta

Anotácia umeleckých projektov:

Tím vytvára spoločný projekt – scénické uvedenie komorných hudobnodramatických diel skladateľov tvoriacich v 20. a 21. storočí. Projekt počíta s účasťou organistu (Marek Štrbák), vokálnej interpretácie (interpret a pedagóg Jana Pastorková), hereckých kreácií v rámci pohybového divadla a réžie (Pavol Smolík). Projekt prezentujúci diela Petra Ebena, Pavla Kršku a ďalších autorov vzniká v spolupráci so zahraničnými partnerskými inštitúciami, jeho verejné prezentácie (predstavenia) sa uskutočnia v Rakúsku, Maďarsku, v Čechách a na Slovensku za účasti tímu Smolík – Štrbák – Pastorková spolu s ďalšími renomovanými umelcami z vyššie uvedených inštitúcií. Predpokladanou cieľovou skupinou predstavení je najmä mládež – keďže produkcie vo svojom umeleckom zameraní kladú dôraz na etické formovanie mladého diváka.

Annotation of art projects:

The team is creating a joint project – scenic introduction of chamber music-dramatical works by composers of the 20. and 21. centuries. The project involves the participation of an organist (Marek Štrbák), a vocal interpretation (performer and pedagogue Jana Pastorková), actor creations within the movement theatre, and direction (Pavol Smolík). Presenting the works of Petr Eben, Pavel Krška and other authors, the project is being created in

cooperation with foreign partners. Its public presentations (performances) will take place in Austria, Hungary, Bohemia and Slovakia, with the participation of the team together with other renowned artists from the above institutions. Mainly the youth is the assumed target group of performances – as the productions in their artistic focus places emphasis on the ethical formation of young spectators.

Kľúčové slová:

hudba, divadlo, pedagogika, sakrálna tvorba

Key words:

music, theatre, pedagogy, sacral art

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra

divadelné pódium 5x6 m (výška 1 m), divadelné svetelné zdroje, nahrávacia audio technika, nahrávacia video technika, notové materiály, autorské práva za využitie notových materiálov, scénické prvky, kostýmové prvky, rekvizity, hudobné nástroje, stojany na noty

Technologies used and/or research infrastructure:

theater stage 5x6 m (height 1 m), theatrical light sources, audio recording equipment, video recording equipment, sheet music materials, copyright for the use of sheet music materials, scenic elements, costume elements, props, musical instruments, sheet music stands

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- ID: 1285865 a ID: 1285883 - Slovenský organista Marek Štrbák realizoval v roku 2024 s mimoriadne dobrým ohlasom turné v Spojených štátoch amerických, ktoré zahŕňalo tri koncertné vystúpenia: 1. 11. 2024 Organový recitál, miesto konania – Wayne, Pennsylvania, USA, Saint Katherina of Siena Church; program – Bach, Böhm, Mendelssohn, Rinck, Bédard (<https://daylesford.org/world-class-performances-by-marek-strbak/>); 3. 11. 2024 Organový koncert v spolupráci so speváčkou Ivetou Štrbák Pandiovou, miesto konania – Paoli, Pennsylvania, Daylesford Abbey Church, USA; program – Händel, Rinck, Franck, Bédard, Gounod (<https://daylesford.org/world-class-performances-by-marek-strbak/>); 6. 11. 2024 Organový recitál, miesto konania – Philadelphia, USA, Philadelphia Cathedral – The Episcopal Church of Pennsylvania; program – Händel, Bach, Böhm, Bartholdy, Rinck, Bédard, Gigout (<https://daylesford.org/world-class-performances-by-marek-strbak/>).
- ID: 1271753 - Podujatím s bohatou tradíciou a významným medzinárodným renomé je Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej, organizovaný každoročne v Poľsku. V roku 2024 na ňom vystúpili poprední slovenskí umelci: sopranistka Jana Pastorková a organista Stanislav Šurin. S Koncertom komornej hudby sa s úspechom predstavili 17. 3. 2024. Miesto podujatia: Kościół pw. bł. Honorata Koźmińskiego, Biała Podlaska, Poľsko. URL podujatia: <https://bialanews.pl/jubileuszowa-edycja-miedzynarodowego-festiwalu-muzyki-organowej-i-kameralnej/>

- EUCA41627 - Festival hudebního divadla Opera; Národní divadlo Praha / SMOLÍK, Pavol (1964), Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Pedagogická fakulta, Katedra hudby; Kategória: ZZZ; Výstup umeleckej činnosti: Autorský výstup; Druh výstupu: Podujatie; Názov: G. Puccini: Triptych; Miera účasti: Samostatná / Sólistická; Žáner: opera; Rozsah: 200 min.; Dátum zverejnenia výstupu/výkonu umeleckej činnosti: 28.09.2017; Dokumentácia realizácie výstupu/výkonu: program festivalu, bulletin predstavenia, screenshot; Ďalšie údaje: Pozvané hostovanie Opery SND v Národním divadle Praha
- EUCA40065 - Eisenstädter Orgelfruehling 2017; Pfarrkirche Kleinhoflein / ŠTRBÁK, Marek (1978), Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Pedagogická fakulta, Katedra hudby; Kategória: ZZX; Výstup umeleckej činnosti: Interpretačný výkon; Druh výstupu: Podujatie; Názov: Gaetano Felice Piazza - Sonata in F, Ludovico Grossi da Viadana - aus Sinfonie Musicali: La Parmigiana, La Mantovana, Ruggiero Trofeo - Canzon XIX à 8, Johann Christian Bach - Sonate II, A-Dur, op.18, Camille Saint-Saëns (aus "Samson und Dalila"): Bacchanale, Adolf Friedrich Hesse - 5 Variationen über ein Thema in As-Dur, op.34, Gustav Adolf Merkel - Sonate in d-Moll, op.30, Jaroslav Ježek - Bugatti-step; Miera účasti: Samostatná / Sólistická; Obsadenie: organ; Rozsah: 70 min.; Dátum zverejnenia výstupu/výkonu umeleckej činnosti: 25. jún 2017; Dokumentácia realizácie výstupu/výkonu: Plagát, organový bulletin, screenshot webovej stránky;
- Smolík, P., Čierna, A., Sondorová, D., Daniš, M. 2018. On the definition of the notion of National in Slavic operatic production. Ad Alta: Journal of Interdisciplinary Research, 8(2), (2018). citácie WoS/Scopus (celkový počet): 1/0 (2)

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- Opera Národného divadla Brno, Česká republika
- Opera Národného divadla Praha, Česká republika
- Opera Krakow, Poľsko
- Les Clefs de Notre Dame la Grande – Festival
- Eisenstädter Orgelfruehling – Festival
- Univerzita Ústí nad Labem, Česká republika
- Hudobná univerzita Fryderyka Chopina, Varšava, Poľsko
- Hudobná akadémia v Szegede, Maďarsko

Výskumný tím športového tréningu vo vedách o športe

~

Sports Training Research Team in Sports Sciences

Študijný odbor:

Vedy o športe

Study programme:

Sports Sciences

Výskumná špecializácia:

kľúčové aspekty športového tréningu vzhľadom na štruktúru športového výkonu v rôznych športových špecializáciách

Research specialization:

key aspects of sports training with regard to the structure of sports performance in different sports specializations and areas of sports and health

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. PaedDr. Jaromír Šimonek, PhD.

Katedra telesnej výchovy a športu / Pedagogická fakulta

email: jsimonek@ukf.sk

WOS Researcher ID: AAE-8844-2020

SCOPUS Researcher ID: 16480775600

Členovia / *Other members:*

doc. PaedDr. Jaroslav Broďáni, PhD.

Katedra telesnej výchovy a športu / Pedagogická fakulta

WOS Researcher ID: AAE-8834-2020

SCOPUS Researcher ID: 56609266900

doc. PaedDr. Janka Kanášová, PhD.

Katedra telesnej výchovy a športu / Pedagogická fakulta

WOS Researcher ID: AAE-8773-2020

SCOPUS Researcher ID: 56277998000

doc. PaedDr. Pavol Horička, PhD.

Katedra telesnej výchovy a športu / Pedagogická fakulta

WOS Researcher ID: AAF-7686-2020

SCOPUS Researcher ID: 56310917700

Mgr. Matúš Krčmár, PhD.

Katedra telesnej výchovy a športu / Pedagogická fakulta

WOS Researcher ID: AAE-8876-2020

SCOPUS Researcher ID: 56818765200

Anotácia výskumu:

Pedagogické a výskumné aktivity sa viažu na oblasť výskumu Vied o športe. Pedagogické aktivity majú ťažisko vo vyučovaní Teórie a didaktiky atletiky, Teórie športového tréningu, Metodológie výskumu, Kolektívnych športov a Biomechaniky telesných cvičení. Výskumné aktivity sa zameriavajú na oblasť športového a herného výkonu v športových hrách a individuálnych športoch. Špecializujú sa na oblasť hodnotenia rozhodovacích funkcií športovca vo vybraných kolektívnych a individuálnych športoch, motorických a kognitívnych predpokladov, hodnotenia rozhodovacích funkcií športovca v prostredí športového tréningu (napr. identifikácia a výber talentov na základe genetickej analýzy, identifikácia faktorov v štruktúre športového výkonu v športových hrách, úpoloch a individuálnych športoch, rozvoj pohybových schopností vzhľadom na športovú špecializáciu). Sú nasmerované aj do oblasti pohybových aktivít a kvality života populácie. Teoretické a vedecké poznatky sú aplikované v praxi športového tréningu a pri vzdelávaní študentov.

Research annotation:

Pedagogical and research activities are related to the field of Sports Science research. Pedagogical activities focus on teaching Theory and didactics of athletics, Theory of sports training, Research methodology, Team sports and Biomechanics of physical exercises. Research activities focus on sports and game performance in sports games and individual sports. They specialize in the field of evaluation of the decision-making functions of an athlete in selected collective and individual sports, motor and cognitive prerequisites, evaluation of the decision-making functions of an athlete in a sports training environment (e.g. identification and selection of talents based on genetic analysis, identification of factors in the structure of sports performance in sports games, tasks and individual sports, development of movement skills with regard to sports specialization). They are also aimed at the area of physical activities and the quality of life of the population. Theoretical and scientific knowledge is applied in the practice of sports training and student education.

Kľúčové slová:

športový tréning, agilita, rozhodovacie schopnosti, faktory štruktúry športového výkonu

Key words:

sports training, agility, decision-making skills, cognitive functions, factors of the structure of sports performance

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra

Pracovisko využíva nasledovné diagnostické nástroje – spinálna myš Idiag, optojump NEXT, Inbody 770, bezdrôtová časomiera, bežecký pás Tunturi, digitálna kamera Canon, diagnostický a tréningový systém Fitro agility check, podoskop, laktátomer Scout, ku ktorým na administráciu dát využíva nasledovný licencovaný software: IBM SPSS Statistics, InBody Lookin Body Softvér, Spinálna myš Idiag M360, MultiReha software.

Technologies used and/or research infrastructure

Spinal mouse Idiag, optojump NEXT, Inbody 770, wireless timing, Treadmill Tunturi, digital camera Canon, diagnostic and training system Fitro agility check, podoscope, lactate meter Scout, for which the following licensed software is used for data administration: IBM SPSS Statistics, InBody Lookin Body Software, Spinal mouse Idiag M360, MultiReha software.

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Page Randy M.- Ihasz Ferencz - Hantiu Iacob - Šimonek Jaromír - Klárová Renáta. Social normative perception of alcohol use and episodic heavy drinking among central and eastern european adolescents, 2008. In. Substance use and misuse. ISSN 1532-2491, Vol. 43 no. 3, p. 361-373. citácie WoS/Scopus: 34/40
- Šimonek Jaromír – Horička Pavol – Hianik Ján: The differences in acceleration, maximal speed and agility between soccer, basketball, volleyball and handball players. DOI doi:10.14198/jhse.2017.121.06. In. Journal of Human Sport and Exercise. ISSN 1988-5202, Vol. 12, no. 1, p.73-82. citácie WoS/Scopus: 25/30
- Rutkowska Anna – Liška Dávid – Ciešlik Blazej – Wrzeciono Adam - Brodání Jaroslav – Barcalová Miroslava - Gurín Daniel - Rutkowski Sebastian: Stress Levels and Mental Well-Being Among Slovak Students During e-Learning in the COVID-19 Pandemic. 2021. DOI 10.3390/healthcare9101356. In Healthcare. ISSN: 2227-9032, Vol. 9, no. 10 Art. no. 1356. citácie WoS/Scopus: 22/29
- Horička Pavol, Hianik Ján, Šimonek Jaromír: The Relationship between Speed Factors and Agility in Sport Games. In. Journal of Human Sport & Exercise. ISSN 1988-5202, Vol. 9, no. 1, p. 49-58. citácie WoS/Scopus: 13/29
- Krčmár Matúš - Krčmárová Bohumila - Bakalár Igor - Šimonek Jaromír: Acute performance enhancement following squats combined with elastic bands on short sprint and vertical jump height in female athletes, 2021. DOI 10.1519/JSC.0000000000003881. In. Journal of Strength & Conditioning Research. ISSN 1064-8011. Vol.35, no. 2(2021), p. 318-324. citácie WOS/Scopus: 14/14

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Hodnotenie rozhodovacích funkcií športovca vo vybraných kolektívnych a individuálnych športoch / Evaluation of the athlete's decision-making functions in selected collective and individual sports
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PaedDr. Pavol Horička, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2022 - 12/2024
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Identifikácia faktorov reakčnej agility v kolektívnych športoch / Identification of reaction agility factors in collective sports
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Mgr. Ľubomír Paška, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2022 - 12/2024
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Posturálne zdravie u detí a adolescentov a možnosti jeho ovplyvňovania / Postural health in children and adolescents and the possibilities of influencing it
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PaedDr. Janka Kanásová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2023 - 12/2025

Spolupracující zahraniční pracoviště / International cooperation:

- Faculty of Education, University of Ústí nad Labem, Česká republika
- Faculty of Education, University of České Budějovice, Česká republika
- Faculty of Physical Culture, University of Olomouc, Česká republika
- Neuromuscular Research Center, University of Jyväskylä, Finsko

Názov: Medzinárodne akceptované výskumné tímy
Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre
Internationally recognized research teams of Constantine
The Philosopher University in Nitra

Materiál bol prerokovaný na zasadnutiach Kolégia rektora
dňa 10. 2. 2025 a Vedeckej rady UKF dňa 24. 4. 2025

Publikácia je výstupom projektu konzorcia Univerzity Mateja Bela
v Banskej Bystrici a Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre s názvom
Strategický rozvoj infraštruktúry konzorcia UMB a UKF.

Kód projektu: 08I01-20-V05-00002

Doba realizácie projektu: január 2024 – marec 2026

Vydavateľ: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre
Zostavovateľ: prof. RNDr. Mária Bauerová, PhD.
Technická spolupráca: Ing. Gabriela Sarovová, Ing. Jana Černáková
Grafický dizajn a sadzba: Lubo Balko

Formát: A5
Rozsah: 134 strán
Náklad: 200 ks

Podrobné informácie o vedeckovýskumnej,
vývojovej, umeleckej a ďalšej tvorivej
činnosti UKF v Nitre:

www.ukf.sk/vyskum

**FAKULTA PRÍRODNÝCH VIED
A INFORMATIKY** www.fpvai.ukf.sk

**FAKULTA SOCIÁLNYCH
VIED A ZDRAVOTNÍCTVA** www.fsvaz.ukf.sk

**FAKULTA
STREDOEURÓPSKYCH ŠTÚDIÍ** www.fss.ukf.sk

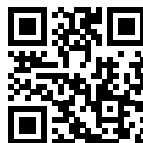

**FILOZOFICKÁ
FAKULTA** www.ff.ukf.sk

**PEDAGOGICKÁ
FAKULTA** www.pf.ukf.sk

Adresa:
Univerzita Konštantína
Filozofa v Nitre
Tr. A. Hlinku 1
949 01 Nitra
Slovensko

www.ukf.sk

